

T.C.
İSTANBUL KÜLTÜR ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ

ANONİM ŞİRKETLERDE YÖNETİM KURULUNUN
TOPLANTI VE KARAR ALMA USULLERİ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

GİZEM ÖZKER

1204010082

Anabilim Dalı: Özel Hukuk

Program: Özel Hukuk

Tez Danışmanı: Dr. Öğretim Üyesi Muharrem TÜTÜNCÜ

Haziran, 2021

T.C.
İSTANBUL KÜLTÜR ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ

ANONİM ŞİRKETLERDE YÖNETİM KURULUNUN
TOPLANTI VE KARAR ALMA USULLERİ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

GİZEM ÖZKER

1204010082

Anabilim Dalı: Özel Hukuk

Program: Özel Hukuk

Tez Danışmanı: Dr. Öğretim Üyesi Muharrem TÜTÜNCÜ

Jüri Üyeleri: Dr. Öğretim Üyesi Çağla KANDIRALIOĞLU CUYLAN

Dr. Öğretim Üyesi Onur SARI

Haziran, 2021

ÖNSÖZ

6102 sayılı Türk Ticaret Kanunuyla anonim şirketler hukuku alanında önemli değişiklikler gerçekleşmiştir. Değişikliklerin önemli kısmını yönetim kurulu oluşturmaktadır. Bu nedenle, anonim şirketin organı olan yönetim kurulunun anonim şirketteki yeri, yönetim kurulu üyeliği, kurulun hak ve yetkilerine de değinilerek yönetim kurulu toplantıları ve karar alma usulleri araştırmalar ve incelemeler neticesinde ayrıntılı olarak ele alınmıştır.

Uzun sürede tamamladığım bu çalışmada, çalışma ve danışma imkânımın olduğu, beni daima teşvik eden ve destekleyen, özellikle kaynak temini konusunda yardımcı olan değerli hocam ve tez danışmanım Dr. Öğretim Üyesi Muharrem Tütüncü' ye şükranlarımı ve teşekkürlerimi sunarım. Ayrıca, bu çalışmanın hazırlanması sırasında göstermiş olduğu sabır ve anlayış için sevgili eşime ve her zaman yanımda olan değerli aileme teşekkür ederim.

ÖZET

Anonim şirketin tüzel kişi olması sebebiyle haklarını kullanırken ve borçlarını yerine getirirken bu organları vasıtasıyla yapar. Anonim şirketin bu organları yönetim kurulu ve genel kuruldur. Anonim şirket, yönetim kurulu tarafından yönetilir ve temsil olunur. Bu doğrultuda yönetim kurulu; iç ilişkide yönetim organı, dış ilişkide ise temsil organıdır.

Yönetim kurulu oluşumunda üyelerin bazı niteliklere haiz olması gerekir. Bu nitelikler Kanununun aradığı ve şirketin anayasası hükmünde olan esas sözleşme ile yönetim kurulu üyesi seçimine ek şartlar getirilebilir. Yönetim kurulu üyeleri ise her zaman istifa ederek görevlerine son verebilirler, aynı zamanda bazen azil edilebilir veya bazı hallerde üyelik sona erebilir.

Yönetim kurulu toplantıları; fiziki ya da elektronik ortamda yapılabilir. Kanun gereğince hem fiziki hem de elektronik ortamda olmak üzere karma şekilde de yapılabilmesi mümkündür. Teknolojik gelişmeler ve Covid-19 salgınıyla mücadele ettiğimiz bu günlerde evden çalışmanın artmasıyla beraber daha elektronik ortamda toplantılara da talep artmıştır. Toplantıları, yönetim kurulu başkanı yönetir. Toplantı ve karar yetersayılarının nisabı sağlandığında oylama yapılarak karar alınır. Alınan karar metni, üyeler tarafından imza veya güvenli elektronik imza ile imzalanarak fiziki karar metni deftere yapıştırılır. Karar defteri sadece karar içeriği ve imzaları değil, aynı zamanda karar tarihi, karar sayısı ve toplantıda hazır bulunan üyelerin yazılması da gerekir. Yönetim kurulu kararları hukuki işlem niteliğindedir.

Anahtar Kelimeler: Yönetim Kurulu, Yönetim Kurulu Oluşumu, Yönetim Kurulu Toplantıları, Elektronik Ortamda Toplantı, Yönetim Kurulu Kararları.

ABSTRACT

Due to the fact that the joint stock company is a legal person, it does so through these organs while exercising its rights and fulfilling its debts. These bodies of a joint stock company are the board of directors and the general assembly. The joint stock company is managed and represented by the board of directors. In this direction, the board of directors; it is the governing body in internal relations and the representative body in external relations.

In the formation of the board of directors, the members must have some qualifications. Additional conditions may be imposed on the election of members of the board of directors with the articles of association, which are required by the Law of these qualifications and have the effect of the company's constitution. Board members, on the other hand, can always resign and terminate their duties, at the same time they may be dismissed or terminated in some cases. Board meetings; It can be done physically or electronically. According to the law, it is possible to do it in a mixed way, both physically and electronically. In these days when we are struggling with technological developments and the Covid-19 epidemic, with the increase of working from home, the demand for meetings in electronic environment has increased. The meetings are chaired by the chairman of the board of directors. When the quorum of the meeting and decision quorums is reached, a decision is made by voting. The decision text is signed by the members with a signature or secure electronic signature, and the physical decision text is pasted into the book. The decision book should not only contain the content and signatures of the decision, but also the date of the decision, the number of decisions and the members present at the meeting. Board decisions are legal proceedings.

Keywords: Board of Directors, Board of Directors Formation, Board of Directors Meetings, Electronic Meeting, Board of Directors Resolutions.

KISALTMALAR

Art.	: Artikel
BATİDER	: Bankacılık ve Ticaret Hukuku Dergisi
bkz.	: Bakınız
C.	: Cilt
E.	: Esas
EOYKT	: 8396 sayılı Ticaret Şirketlerinde Anonim Şirket Genel Kurulları Dışında Elektronik Ortamda Yapılacak Kurullar Hakkında Tebliği
ETS	: Elektronik Toplantı Sistemi
eTTK	: 6762 sayılı Türk Ticaret Kanunu
f.	: Fıkra
HD.	: Hukuk Dairesi
HGK	: Hukuk Genel Kurulu
HMK	: 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu
İİK	: 2004 sayılı İcra İflas Kanunu
İUHFM	: İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası
K.	: Karar
m.	: Madde
N.	: Kenar Numarası
OR	: Obligationenrecht
RG	: Resmi Gazete
s.	: Sayfa
S.	: Sayı
SPK	: Sermaye Piyasası Kurulu

SerPK	: 6362 sayılı Sermaye Piyasası Kanunu
TBK	: 6098 sayılı Türk Borçlar Kanunu
TMK	: 4721 sayılı Türk Medeni Kanunu
TTK	: 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu
ÜHFD	: Üniversite Hukuk Fakültesi Dergisi
vb.	: Ve benzeri
vd.	: Ve devamı
vs.	: Vesaire
YHD	: Yargıtay Hukuk Dairesi
YHGK	: Yargıtay Hukuk Genel Kurulu

**ANONİM ŞİRKETLERDE YÖNETİM KURULUNUN TOPLANTI VE KARAR
ALMA USULLERİ**

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ.....	i
ÖZET.....	ii
ABSTRACT.....	iii
KISALTMALAR.....	iv
İÇİNDEKİLER.....	vi
GİRİŞ.....	1

BİRİNCİ BÖLÜM

ANONİM ŞİRKETTE YÖNETİM KURULU

I. ANONİM ŞİRKETTE YÖNETİM KURULUNUN ORGANSAL DÜZEN İÇİNDEKİ YERİ.....	3
A. Organ Kavramı.....	3
B. Yönetim Kurulunun Organ Sıfatı.....	5
C. Yönetim Kurulunun Diğer Organlarla İlişkisi.....	7
II. YÖNETİM KURULU ÜYELİĞİ.....	8
A. Oluşumu.....	8
1. Üye Sayısı.....	8
2. Üyelerin Nitelikleri.....	11
a) Kanunda Aranılan Nitelikler.....	11
aa) Üyelerin Gerçek veya Tüzel Kişi olması.....	11
bb) Ehliyet.....	13
cc) Seçilme Engellerinin Bulunmaması.....	13
dd) Pay Sahipliği Koşulunun Aranmaması.....	15
b) Esas Sözleşmede Yer Alan Kayıtlar.....	15
3. Üyelerin Seçimi ve Atanması.....	16
a) Genel Kurul Tarafından Seçim.....	16

b) Esas Sözleşmeyle Atanma.....	17
c) Kamu Tüzel Kişilerinin Yönetim Kurulunda Temsili.....	18
d) Yönetim Kurulu Tarafından Seçilme.....	19
e) Sermaye Piyasası Kurulunca Atama.....	21
f) Belirli Grupların Yönetim Kurulunda Temsil Edilmesi.....	22
B. Yönetim Kurulu Üyeleri ile Şirket Arasındaki İlişkinin Hukuki Niteliği.....	25
C. Yönetim Kurulu Üyeliğinin Sona Ermesi.....	26
1. Azil.....	26
2. İstifa.....	28
3. Diğer Sebepler.....	29
III. YÖNETİM KURULUNUN YÖNETİM VE TEMSİL YETKİSİ.....	31
A. Yönetim Yetkisi.....	31
1. Genel Olarak.....	31
2. Yönetim Kurulunun Devredilmez ve Vazgeçilmez Görev ve Yetkileri...32	
a) TTK m. 375’ te Sayılanlar.....	33
aa) Şirketin Üst Düzeyde Yönetimi ve Bunlarla İlgili Talimatların Verilmesi.....	33
bb) Şirket Yönetim Teşkilatının Belirlenmesi.....	34
cc) Muhasebe, Finans Denetimi ve Finansal Planlama Düzeninin Kurulması.....	35
dd) Müdürlerin ve Aynı İşleve Sahip Kişiler ile İmza Yetkisini Haiz Bulunanların Atamaları ve Görevden Alınmaları.....	36
ee) Üst Gözetim.....	37
ff) Defterlerin Tutulması, Yıllık Faaliyet Raporunun ve Kurumsal Yönetim Açıklamasının Düzenlenmesi, Genel Kurul Toplantılarının Hazırlanması ve Genel Kurul Kararlarının İcrası.....	38
b) Diğer Görev ve Yetkileri.....	39
3. Yönetimin Devri.....	40
B. Temsil Yetkisi.....	41
1. Temsil Yetkisinin Kapsamı.....	41
2. Temsil Yetkisinin Sınırlandırılması.....	42
3. Temsil Yetkisinin Devri.....	43

C. Yönetim ve Temsil Yetkisinin Delegasyonu.....	44
--	----

İKİNCİ BÖLÜM

YÖNETİM KURULUNUN TOPLANTILARINDA HÂKİM ESASLAR

I. TOPLANTIYA DAVET.....	45
A. Davete Yetkili Olanlar.....	45
1. Yönetim Kurulu Başkanı.....	45
2. Yönetim Kurulu Üyesi.....	46
B. Davetin Şekli.....	46
II. TOPLANTIYA KATILACAKLAR.....	48
A. Yönetim Kurulu Üyeleri.....	48
B. Komite ve Komisyonların Üyeleri.....	48
C. Diğer Kişiler.....	50
III. YÖNETİM KURULU ÜYELERİNİN TOPLANTI SEBEBİYLE HAK VE YÜKÜMLÜLÜKLERİ.....	50
A. Bilgi Alma ve İnceleme Hakları.....	50
B. Söz Alma, Müzakereye Katılma ve Oy Hakları.....	52
C. Huzur Alma Hakları.....	52
D. Müzakerelere Katılma Yasağı.....	53
IV. TOPLANTI VE KARAR ALMA ESASLARINA UYMAMA SEBEBİYLE YÖNETİM KURULU ÜYELERİNİN SORUMLULUĞU.....	54
A. Genel Olarak Sorumluluk.....	54
B. Toplanma Esaslarına Uymama Sebebiyle Sorumluluk.....	55
1. Toplantıya Katılmama Sebebiyle Sorumluluk.....	55
2. Özel Olarak Başkanın Sorumluluğu.....	56
C. Karar Alma Esaslarına Uymama Sebebiyle Sorumluluk.....	56
1. Oluşmamış Kararların Uygulanmasından Sorumluluk.....	56
2.Çekimser Oy Kullanma Sebebiyle Sorumluluk.....	57
V. TOPLANTIDA ALINAN KARARLARIN GEÇERSİZLİĞİ VE YAPTIRIMI...57	
A. Yokluk.....	57

B. Butlan.....	59
1. Türk Ticaret Kanunu m. 391’de Sayılan Butlan Halleri.....	59
a) Eşit İşlem İlkesine Aykırı Olan Kararlar.....	59
b) Diğer Organların Devredilemez Yetkilerine Giren, Temel Yapıya Uymayan veya Sermayenin Korunması İlkesini Gözetmeyen Kararlar.....	60
c) Pay Sahiplerinin Haklarını İhlal Eden Kararlar.....	61
2. Genel Hükümlere Göre Butlan Halleri	61
C. İptal Edilebilir Kararlar.....	62
1. TTK Sisteminde İptal Edilebilirlik.....	62
2. Sermaye Piyasası Sisteminde İptal Edilebilirlik.....	63

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

YÖNETİM KURULUNUN TOPLANTI VE KARAR ALMA USULLERİ

I. YÖNETİM KURULU TOPLANTISINDA GÜNDEM.....	63
A. Gündemin Önemi.....	63
B. TTK’nin Yaklaşımı.....	64
II. TOPLANTI YETER SAYISI.....	64
III. YÖNETİM KURULUNUN TOPLANMA BİÇİMLERİ.....	65
A. Fiziki Toplantı.....	65
B. Elektronik Ortamda Toplantı.....	66
1. Elektronik Ortamda Toplantı Yapılmasının Tarihçesi.....	66
2. Elektronik Ortamda Toplantının Amacı.....	67
3. Elektronik Ortamda Toplantı Yapılabilmesinin Koşulları.....	68
4. Elektronik Ortamda Toplantının İşleyişi.....	70
5. Elektronik Toplantısında Şirketlerin Uyacıkları Yükümlülükleri.....	71
6. Elektronik Ortamda Toplantıya Katılım, Görüş Bildirme ve Oy Verme...73	
7. Elektronik Ortamda Karar Alma Esasları.....	74
8. Elektronik Ortamda Toplantıda Sorumluluk.....	74
IV. OYLAMA YAPILMASI.....	75
A. Üyelerin Oy Kullanma Şekilleri ve Oyun Geçerliliği.....	75

B. Oyların Eşit Çıkması Durumu.....	76
V. TOPLANTI TUTANAĞININ DÜZENLENMESİ.....	77
VI. TOPLANTILARDA KARARLAR.....	78
A. Kararların Alınması.....	78
1. Müzakere Edilerek Karar Alınması.....	79
2. Yönetim Kurulunun Toplantı Yapmaksızın Karar Alması (Elden Dolaştırma Yöntemi).....	80
a) Yönetim Kurulunun Toplantı Yapmaksızın Karar Alınmasının Amacı...80	
b) Yönetim Kurulunun Toplantı Yapmaksızın Karar Alınmasının Şartları..81	
B. Karar Defteri.....	83
C. Karar Yeter Sayısı.....	85
D. Toplantıda Alınan Kararların Hukuki Niteliği.....	85
VII. TOPLANTIDAN ÇIKARMA.....	87
A. Çıkarma Kararını Almaya Yetkili Organ.....	87
B. Çıkarma Nedenleri.....	87
C. Çıkarma Kararının Uygulanması.....	88
SONUÇ.....	90
KAYNAKÇA.....	95

GİRİŞ

Bu çalışmanın konusu ‘Anonim Şirketlerde Yönetim Kurulunun Toplantı ve Karar Alma Usulleri’ dir. Şirketler ticari hayatta önemli bir yer teşkil eder. Anonim şirketler, şirketler arasında en kompleks yapıya sahip tüzel kişiliklerdir. Böylelikle sürekli gelişim ve değişim içerisindedirler. 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunuyla anonim şirketler hukuku alanında önemli değişiklikler gerçekleştirilmiştir. Söz konusu değişikliklerin önemli kısmını yönetim kurulu oluşturmaktadır. Çalışmamızda da kanunun gerekçesi, öğretide görüşler ve Yargıtay kararları ışığında yönetim kurulunun toplantı ve karar alma usulleri ayrıntılı olarak değerlendirilmeye çalışılmıştır.

Çalışmamız üç ana bölümden oluşmaktadır. Anonim şirkette yönetim kurulu başlığının altındaki ilk bölümde; anonim şirkette yönetim kurulunun organsal düzen içindeki yeri, yönetim kurulu üyeliği oluşumunu, üyelerin seçilme ve atanması biçimlerini, yönetim kurulu üyeleri ile şirket arasındaki ilişkinin hukuki niteliği ve üyeliğin sona ermesi ve yönetim kurulunun yönetim ve temsil yetkisine ayrıntılı olarak yer verilmiştir.

İkinci bölümde yönetim kurulu toplantılarına hâkim esaslar başlığının altında ise toplantıya davete yetkili asıl kişinin yönetim kurulu başkanı olduğu ancak yönetim kurulu üyesinin de bu konuda talep edebileceği, talebin reddi durumunun söz konusu olduğunda eda davası açabileceği ve davetin şekline yer verilmiştir. Ardından toplantıya katılacaklar başlığı altında yönetim kurulu üyelerinin, komite ve komisyon üyelerine ve diğer kişilere yer verilmiş, ancak asıl olan yönetim kurulu üyelerinin toplantılara bizzat katılma yükümlülüklerinin bulunması ve temsilci bulundurma hakkının bulunmadığına yer verilmiş ardından yönetim kurulu üyelerinin toplantı sebebiyle hak ve yükümlülüklerine değinilmiştir. Böylece bilgi alma ve inceleme hakkı, söz alma, müzakereye katılma ve oy haklarına, huzur hakkı ve müzakereye katılma yasağı yükümlülüğü ayrı ayrı incelenmiştir. Diğer bir başlık olan toplantı ve karar alma esaslarına uymama sebebiyle yönetim kurulu üyelerinin sorumluluklarına yer verilmiştir. Genel sorumluluklarında, hukuka aykırı işlem, kusur, zarar ve illiyet bağının arandığı ancak toplantıya katılmama durumlarında mazeretli veya mazeretsiz

hallerde sorumlulukları incelenmiştir. Toplantıda alınan kararların geçersizliği ve yaptırımını başlığında ise, yokluk, butlan ve iptal edilebilir kararlara yer verilmiş

Üçüncü bölümde ise yönetim kurulunun toplantı ve karar alma usullerine ayrıntılı olarak yer verilmiştir. Yönetim kurulu toplantısında gündem başlığı altında yönetim kurulu üyelerinin toplantıda genel kurul toplantılarında “gündeme bağlılık ilkesi” ile bağlı olmadıkları gündem dışı konunun konuşulabileceği, toplantı yeter sayısının üye sayısının çoğunluğunun oluşturduğu ancak bu çoğunluğun esas sözleşme ile ağırlaştırılabileceği ancak hafifletilemeyeceği incelenmiştir. Ardından Yönetim kurulunun toplanma biçimleri fiziki ve elektronik ya da karma şekilde olabileceği, elektronik ortamda toplantının hukuki dayanağını TTK’ nın yanı sıra 8396 sayılı Ticaret Şirketlerinde Anonim Şirket Genel Kurulları Dışında Elektronik Ortamda Yapılacak Kurullar Hakkında Tebliği oluşturduğunun ve bu doğrultuda elektronik ortamda toplantı şartlarına değinilmiştir. Ardından oylama hususunda bilgi verilmiştir, oylama neticesinde oyların eşit çıkması durumunda toplantının erteleneceği ancak başkana eşitliğin bozulması amacıyla imtiyazlı hakkın ilkeler gereğince uygulanmayacağına yer verilmiştir. Toplantıda alınan kararların, yönetim kurulunda hazır bulunanlar arasında oy çokluğu ile alınacağı, olağan kararların müzakere edilerek alınması gerektiği ancak yönetim kurulunun toplantı yapmaksızın elden dolaştırma yönteminin de mevcut olduğu, alınan kararların karar defterinde yer alması ve karar defterinin düzenlenmesi ve içeriği incelenmiştir. Toplantılarda bazen sorunlar yaşanabileceği ve bu durumda son çare ilkesi gereğince soruna sebebiyet veren üyenin toplantıdan çıkarılacağı incelenerek çalışmamız tamamlanmıştır.

I. ANONİM ŞİRKETTE YÖNETİM KURULUN ORGANSAL DÜZEN İÇİNDEKİ YERİ

A. Organ Kavramı

Türk Dil Kurumu’nda organ; verilen bir görevin veya bir işin yerine getirmekle yükümlü kuruluş olarak tanımlanmış olmasına rağmen; kanunlarımızda organ kavramının herhangi bir tanımı mevcut değildir. Bu nedenle, organ kavramının tanımı yapılırken doktrinden ve içtihatlardan yararlanılmaktadır.

Savigny tarafından geliştirilen farazi kişilik teorisinde, sadece insanların hak sahibi olabileceğinden bahsedilmektedir. Bu teoriye göre, sadece insanlara hak sahibi yetisi tanındığından, tüzel kişilerin iradesinden ve fiil ehliyeti kavramından bahsedilmesi mümkün değildir. Bu nedenle, herhangi bir iradeye sahip olmayan veya ehliyetsiz kişinin hukuka aykırı eylemle ve kusurla başkasını zarara uğratması da söz konusu değildir. Bu nedenle bu teoride organ kavramına ihtiyaç duyulmaz.

Farazi kişilik teorisine karşı, Gierke’nin savunduğu gerçek kişilik teorisinde ise, tüzel kişilerin yaşayan sosyal varlık olmaları sebebiyle tüzel kişilerin bağımsız bir iradeye ve fiil ehliyetine sahip olduklarını belirtilir. Tüzel kişi ise, iradesini açıklamak ve fiil ehliyetini kullanmak için “organ” olarak nitelendirilen vasıtalarla ihtiyaç duyarlar¹. Nitekim 4721 sayılı Türk Medeni Kanunu’nun² 50. maddesinin 1. ve 2. Fıkraları uyarınca tüzel kişinin iradesinin organlarıyla açıklanacağı ve organların hukuki işlemleri ve diğer bütün fiilleriyle tüzel kişiyi borç altına sokabilecekleri hüküm altına alınmıştır. Böylelikle, tüzel kişinin eylemleri haksız fiile sebebiyet veriyorsa, haksız fiilden dolayı tüzel kişi sorumlu olabilir. Ancak, bu teori neticesinde çıkan organ kavramı dar anlamdadır. Dar anlamda organ, tüzel kişinin icrai fonksiyonlarını üstlenmiş ve bunları üçüncü kişiler nezdinde yürüten kişiler olarak tanımlanmıştır³. 6098 sayılı Türk Borçlar Kanunu’nun⁴ 40 vd. hükümlerinde, anonim şirkette temsilci tayinin mümkün olduğu belirtilmiştir.

¹KIRCA, İsmail/ŞEHİRALİ ÇELİK, Feyzan Hayal/MANAVGAT, Çağlar, Anonim Şirketler Hukuku, C. 1, Ankara 2013, s. 387.

² RG: 08.12.2001, S: 24607.

³ KORTUNAY, Ayhan, Anonim Şirketlerde Yönetim Kurulu ve Üyelerin Bilgi Edinme Hakkı, İstanbul 2015, s. 4.

⁴ RG: 04.02.2011 S: 27836.

Böylece, şirket adına karar alabilme ve şirketi borç altına sokabilme yetkisine sahip olan temsilcilerin, yönetim kurulu üyelerinin, müdürlerin, çalışanların veya yardımcı kişilerin tüzel kişi vasfı taşımamasına rağmen yürütme fonksiyonuna sahip olmaları sebebiyle bu kişilerin de dar anlamda organ sıfatına haiz oldukları kabul edilir⁵.

Oysaki Ticaret Hukuku, Medeni Hukuk, öğreti ve içtihatlarında organ kavramının geniş yorumlanması gerektiği belirtilmektedir⁶. Öztan da, tüzel kişi organlarının işlem ve eylemlerinden sorumlu olmaları sebebiyle (TMK m. 50/2), statülerinde organ olarak yer almayanların eylemlerinden dolayısıyla haksız eylemlerinden de sorumlu olmayacakları gerekçesiyle organ kavramının geniş anlaşılması gerektiğini savunmaktadır⁷. İsviçre Federal Mahkemesi kararlarında da organ kavramını geniş yorumlanması gerektiği görüşündedir. Böylelikle doktrindeki görüşle paralel anlayış hâkimdir. Geniş anlamda organ kavramı ise; şirketin varlığının, devamı ve gelişimi açısından kendisine görevler yüklenmiş ve bu kapsamda karar alma, yönetim, gözetim ve denetim gibi fonksiyonları icra eden birimler olarak tanımlanabilir⁸. Bu birimlerin her biri ayrı ayrı organ niteliğine sahiptir.

Oğuzman/Seliçi/Oktay Özdemir'e göre ise organ kavramı, tüzel kişinin örgütü içinde yer aldığı ve tüzel kişinin aktif biçimde hukuka katılmasını sağladığı kişi ve kişiler olarak tanımlamaktadır⁹. Öztan ise, bağımsız ifa yetkisi verilen, iç ve dış ilişkide önemli görevleri devamlı ve bağımsız olarak yapan kişi veya kişileri ortam olarak tanımlamaktadır¹⁰. Yargıtay Hukuk Genel Kurulu bir kararında; "Organ kavramı tüzel kişinin fonksiyonları, kanuna veya tüzel kişinin ana sözleşmesine göre, bağımsız olarak yerine getirmek üzere seçilen veya atanan ya da kendisine bu fonksiyonları bağımsız olarak yerine getirmek üzere fiilen veya dışarıdan belli olacak

⁵ BÜRGI, F. Wolfhart, Das Obligationenrecht, 5. Teil, Die Aktiengesellschaft, Zürich 1969, s. 1077; SCHUCANY, E., Kommentar zum schweizerischen Aktienrecht, 2. Aufl, Zürich 1960, s. 202-203; HELVACI, Mehmet, Anonim Ortaklıkta Yönetim Kurulu Üyesinin Hukuki Sorumluluğu, 2. Bası, İstanbul 2001, s. 10.

⁶ YENİSEY DOĞAN, Kübra, Anonim Şirket Yönetim Kurulu Üyeliği ve İş Sözleşmesi, İÜHFM, C. 1, 2016, s. 316.

⁷ ÖZTAN, Bilge, Medeni Hukuk Tüzel Kişilerinde Organ Kavramı ve Organın Fiillerinden Doğan Sorumluluk, Ankara 1970, s.36-37.

⁸ KORTUNAY, s.4.

⁹ OĞUZMAN, M. Kemal/SELİÇİ, Özer/OKTAY ÖZDEMİR, Saibe, Kişiler Hukuku, İstanbul 2012, s. 263.

¹⁰ ÖZTAN, s. 82.

şekilde yetki verilen kişi ya da kişi grupları” olarak tanımlamıştır¹¹. Böylelikle, içtihat ve doktrinde organ kavramının tanımlarının bağdaştığı da görülmektedir.

B. Yönetim Kurulunun Organ Sıfatı

Anonim şirket tüzel kişi olması sebebiyle, haklarını kullanırken ve borçlarını yerine getirirken bunu organları vasıtasıyla yapar. Bu organları; yönetim kurulu ve genel kuruldur. Eski Türk Ticaret Kanunu’nda anonim şirketin organları arasında denetçilerde yer almaktaydı. Ancak, 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu¹² denetim organına yer vermemiştir.

Denetçilerin organ vasfı taşıyıp taşımadığı konusunda tereddütler söz konusudur. Öğretide, denetçinin anonim şirketin organı olmadığı kabul edilmektedir¹³. Bu görüşe göre, denetçinin şirkete sözleşme ile bağımsız denetim hizmetini veren kişi olarak tanımını yapmak mümkündür¹⁴. Denetçilerin sözleşmeyle bağımsız olarak hizmet veriyor olmaları, şirket işlerinin denetiminin, şirket içi denetçileri tarafından değil, ruhsat sahibi yeminli mali müşavir ya da serbest muhasebeci mali müşavir ve Kamu Gözetimi, Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumunca yetkilendirilen kişiler ya da ortakları bu kişilerden oluşmuş sermaye şirketlerince yapılması esasının benimsenmesi, denetlenecek olan şirketle denetçilerin çıkar ilişkisinin bulunmaması gerektiğine dair düzenlemelerin olması, görüşlerinin şirket açısından önemli sonuçlar doğurması ve yönetime dair herhangi bir görevlerinin de bulunmaması denetçinin organ vasfı taşımadığının göstergesi olarak kabul edilir.

TTK’nin 397. maddesinin gerekçesinde; denetçiler anonim şirketin organlarının arasından çıkarıldığı beyan edilmiştir, ancak kanunen “gerekli organlar” teriminin anlamı, öğretiyle mahkeme kararlarınca bakıldığı ve maddenin anlamının denetçinin organ sıfatında olup olmadığı sorusunun cevabıyla neticeye varılacağı da belirtilmiştir. Görüldüğü üzere, madde gerekçesinde denetçiler anonim şirket organı olma vasfını yitirdiği belirtilmiş olmasına rağmen, diğer bir açıklamada organ

¹¹ YHGK, T: 22.09.2004, E: 2004/21-406, K: 2004/434 (Kazancı İçtihat Bankası).

¹² RG: 14.02.2011 S: 27846.

¹³ KÖKSAL, Aytaç, Türk Ticaret Kanunu Tasarısı’nın 397 ila 406. Maddeleri Arasında Düzenlenen Denetçinin Anonim Ortaklığın Bir Organı Olup Olmadığı Sorunu, Prof. Dr. Fırat Öztan’a Armağan, C. I, Ankara 2010, s. 1387 vd.

¹⁴ TEKİNALP, Ünal, Sermaye Ortaklarının Yeni Hukuku, İstanbul 2015, N. 11-05.

kavramından ne anlaşılması gerektiğinin mahkeme kararı ile öğretiye bırakıldığı belirtilerek gerekçede çelişkiye de yer verilmiştir.

Anonim şirket, yönetim kurulunca yönetilir ve temsil olunur. Bu doğrultuda yönetim kurulunun iç ilişkisinde “yönetim organı”; dış ilişkisinde “temsil organıdır”¹⁵. Temsil ve yönetimden sorumlu olan kurul, görevlerini yaparken işledikleri haksız fiillerden şirket adına sorumlu oldukları gibi bütün fiilleriyle şirketi borç altına da sokabilme yetkilerine sahiptir. Bu bağlamda, iradesi şirketin iradesi, fiilleri şirketin fiilleri olarak kabul edilen yönetim kurulu adeta işletme sahibi konumundadır¹⁶.

Yönetim kurulu, anonim şirketin yürütme organı sıfatıyla almış olduğu kararları icra etme, üçüncü kişilerle tüzel kişi adına faaliyetlerde bulunma vasıflarına sahip olması sebebiyle de şirketin zorunlu organıdır. Yönetim kurulu, anonim şirketin esas sözleşme ile atanan veyahut genel kurul ile seçilen bir veya daha fazla kişiden oluşmuş kurul olmasının TTK m. 359/1’de düzenlenmiş olmasının yanı sıra, TTK m. 530 hükmünce şirketin kanunen gerekli organlarından birinin uzunca süreden beri bulunmamasının anonim şirket açısından fesih sebebi sayılması yönetim kurulunun kanuni ve dolayısıyla zorunlu organ olduğunun bir göstergesidir.

Yönetim kurulunun organ vasfına sahip olduğu konusunda herhangi bir şüphe söz konusu değilken, yönetim kurulu üyelerinin organ sıfatı taşıyıp taşıyamaması hususu tartışmalıdır. Bir görüş; yönetim kurulu üyelerini organ değil, organ görevlisi olarak nitelendirmektedirken, diğer bir görüş yönetim kurulu üyelerinin şirket adına yapmış olduğu işlemlerden şahsi sorumluluklarının mevcut olmaması sebebiyle, TMK m. 50/2 kapsamında yönetim kurulu üyelerinin de organ vasfını taşımalarına sebep olduğunu savunmaktadır¹⁷. Kanaatimce, madde kapsamında değerlendirildiğinde yönetim kurulu üyelerinin de tüzel kişilik vasfına sahip olduğu yönündedir. Ancak, Kortunay’a göre, yönetim kurulu üyelerinin organ veya organ görevlisi olarak değerlendirilmesinde şirket adına işlem ve fiillerinden sorumlu olacağı gerçeğini

¹⁵ PULAŞLI, Hasan, 6102 sayılı Türk Ticaret Kanununa Göre Şirketler Hukuku Şerhi, C. I, Ankara 2011, s. 1013.

¹⁶ ÇAMOĞLU, Anonim Ortaklık Yönetim Kurulu Üyelerinin Hukuki Sorumluluğu, İstanbul 2007, s. 2.

¹⁷ HELVACI, s. 22 vd.; DOĞAN, Beşir Fatih, 6102 Sayılı Yeni Türk Ticaret Kanununa Göre Anonim Şirket Yönetim Kurulunun Organizasyonu ve Yönetim Yetkisinin Devri, İstanbul 2011, s. 9.

değiştirmemesi sebebiyle tartışmaların mevcudiyetinin pratik açıdan önem arz etmediğini belirtmektedir¹⁸.

C. Yönetim Kurulunun Diğer Organlarla İlişkisi

Organlar arasındaki ilişkinin açıklanması bakımından çeşitli teoriler öne sürülmüştür. Bu teorilerden biri, mutlak güç (Omnipotenztheorie) teorisidir. Bu teoriye, genel kurulun şirketin en üst organı olduğunu, bu sebeple şirketle ilgili her konuda karar alma yetkisinin genel kurulda olması gerekliliğini ileri sürer. Bu yetki, yönetim kurulu adına da karar alabilme yetkisini dahi kapsar. Ancak, yönetim kurulunun devredilmez yetkilerine sahip olması ve genel kurula bırakılmış yetkilerin dışında her türlü konuda yönetim kurulunun yetkisinin olması bu teoriyi zayıflatan yönüdür.

Öne sürülen diğer teorilerden biri olan liderlik teorisinde (Führerprinzip) ise, mutlak güç teorisinin tersine yönetim kurulunun üstünlük anlayışını benimsenmiştir. Teori, şirketlerin güçlü ve etkin şekilde işleyişinin ve profesyonel şirket oluşmasının temelinde şirketlerinin yönetimlerinin önemli rolleri sayesinde olmasını savunur¹⁹. Ancak, genel kurulun önemli yetkilerinin mevcudiyeti bu teoriyi de zayıflatmaktadır.

Bir başka teori olan eşitlik teorisinde (Paritätstheorie), yönetim kurulu, genel kurul ve denetçilerin birbirlerine üstünlük tanıyamayacağını ve bu nedenle aralarında tam bir eşitlik söz konusu olması gerektiğini ileri sürer. Organlar işlevlerine göre ayrılır ve her bir organ yalnızca kendi alanında hareket eder, hiçbir organın birbirine müdahale hakkı yoktur. Fakat yönetim kurulu ve genel kurulun görev ile yetki alanlarının kesin olarak ayrılamaması ve birbirlerine müdahalelerinin söz konusu olmadığı belirtilmesi bu teorinin zayıf yönüdür.

Son olarak, sınırlandırılmış mutlak güç teorisi (Eingeschränkte Omnipotenztheorie) ise, mutlak ve eşitlik teorilerini birleştirici niteliğe sahiptir. Bu teori, genel kurulun üst organ olduğunu ancak bu üstünlüğün mutlak olmadığını, aynı zamanda yönetim kuruluna bırakılmış olan yetkilere genel kurulun müdahale edemeyeceğini savunur. Teori, yetkileri çeşitli konularda sınırlandırılmış olan bir

¹⁸ KORTUNAY, s. 12.

¹⁹ ÜNAL, Mustafa, Anonim Ortaklarda Yönetim ve Yönetim Görevlerinin Murahhaslara Bırakılması, BATİDER, 1982, s. 51.

organı aynı zamanda mutlak güç sahibi olarak nitelendirmenin kendi içinde çeliştiği gerekçesiyle eleştirilmiştir²⁰.

TTK'nin 375. maddenin gerekçesinde: *“Bu hüküm ile Ticaret Kanununda organlar arasında işlev ayrımı yapılmış, organlar arasında işlev bağlamında güç yönünden denklik kabul edilmiş, buna karşılık genel kurulun her şeye kadir olduğuna ve bütün kararları alabilme yetkisi ile donatıldığına ilişkin salt yetki teorisi reddedilmiştir.”* denilmektedir. Böylece, gerekçe kapsamında yönetim kurulunun veya genel kurulun üst organ olarak kabul edilemeyeceği aşikâr olduğundan, herhangi bir organa mutlak ve sınırlı üstünlük tanıyan sistem yerine, onlara ayrı ayrı işlevler ve otonom yetkiler tanınarak kuvvetler ayrılığı prensibinin hukukumuzda benimsendiği söylenebilir²¹.

II. YÖNETİM KURULU

A. Oluşumu

1. Üye Sayısı

TTK m. 359/1 uyarınca, anonim şirkette, esas sözleşmeyle atanmış ya da genel kurulca seçilen bir ya da birden fazla kişiden oluşan yönetim kurulunun bulunacağı hüküm altına alınmıştır. Anonim şirketin yönetim kurulu sayısında tek kişilik yönetim kurulu olabileceği TTK ile hüküm altına alınarak, eTTK'deki anonim şirketin yönetim kurulunun asgari olarak üç üye ile oluşma zorunluluğu görüldüğü üzere sona ermiştir.

Yönetim kurulunun birden fazla üyeden oluştuğu durumlarda “kurul” kavramının yerinde olduğu konusunda hiçbir tereddüt söz konusu değildir. Ancak, yönetim kurulunun tek kişiden oluşması halinde, “kurul” kavramının kullanılmasının doğru olup olmayacağı hususunda öğretide çeşitli görüşler ortaya çıkmıştır.

Tekinalp, tek kişiden “kurul” olamayacağını, kurul denilince tek kişiden fazlasının anlaşıldığını ve bu nedenle tek kişiden oluşacak yönetim kurulunun hukuki

²⁰ BOCKLI, Peter, Schweizer Aktienrecht, Zürich/Basel/Genf 2004, s. 12, N. 3.

²¹ AKDAĞ GÜNEY, Necla, Anonim Şirket Yönetim Kurulu Üyelerinin Hukuki Sorumluluğu, İstanbul 2010, s. 16.

anlamda doğru kullanılmadığını belirterek; “kurul” kavramının üye sayısı ile değil organ kavramıyla bağdaştırılması gerektiğini ileri sürmüştür²².

Moroğlu, TTK 359/1’e göre, yönetimin tek kişiden oluşması durumunda “kurul” kelimesinden bahsedilmesini eleştirerek, maddenin: *“Anonim şirketin ana sözleşmeyle atanmış veya genel kurul tarafından seçilmiş gerçek veya tüzel kişi bir yöneticisi veya daha fazla kişiden oluşan bir yönetim kurulu bulunur.”* şeklinde değiştirilmesini önermiştir²³.

Yaralı, bu zamana dek kurul kavramının yarattığı sıkıntıları göz önünde bulundurarak, tek kişi için “yönetim organı” ve birden fazla kişiden oluşması halinde ise “yönetim kurulu” ifadelerinin kullanılmasının daha doğru olacağını belirtmiştir²⁴.

Pulaşlı ise, “kurul” kavramının hukuki kavram olduğunu bu nedenle üye sayısının herhangi bir önem arz etmediğini, yönetim kurulunun tek kişiden de oluşsa birden fazla kişiden de oluşsa devamlı olarak faaliyette olan bir kurul organ olduğunu bu nedenle tek kişiden oluşmasının kurul organ niteliğinin etkilenmeyeceğini belirtmiştir²⁵.

Esas itibarıyla de 359. maddenin 1. fıkrasının gerekçesinde “tek kişi” ile “kurul” ifadelerinin arasında herhangi bir çelişkinin söz konusu olmadığını, bilakis maddede yer alan “kurul” kelimesinin birden fazla kişiyi değil “organ” kavramını belirttiği yer almaktadır²⁶. Görüleceği üzere, yönetim kurulunun tek üyesinin olması organı temsil etmesi için yeterli olduğu belirtilmiştir. Ancak, 5411 sayılı Bankacılık Kanunu²⁷ uyarınca bankaların yönetim kurullarının beş kişiden, 6331 sayılı Finansal Kiralama, Faktoring ve Finansman Şirketleri Kanunu²⁸ nlarınca bahsi geçen şirketlerin yönetim kurulları üç kişiden, 5684 sayılı Sigortacılık Kanunu²⁹ uyarınca

²² TEKİNALP, Ünal, Yeni Anonim ve Limited Ortaklıklar Hukuku ile Tek Kişi Ortaklığının Esasları, İstanbul 2012, N.12-12.

²³ MOROĞLU, Erdoğan, 6102 Sayılı Türk Ticaret Kanunu Değerlendirme ve Öneriler, İstanbul 2016, s. 142.

²⁴ YARALI, Levent, Anonim Şirket Yönetim Kurulu Üye Sayısı, Yaklaşım Dergisi, Ekim 2012, s. 238.

²⁵ PULAŞLI, s. 30.

²⁶ TTK m. 359 gerekçesi.

²⁷ RG: 01.11.2005 S: 25983.

²⁸ RG: 13.12.2012 S: 28496.

²⁹ RG: 03.06.2007 S: 5684.

anonim şirket şeklinde kurulacak sigorta şirketleri ve reasürans şirketlerinin yönetim kurullarının beş kişiden ve yine Sermaye Piyasası Kurulu Kurumsal Yönetim İlkeleri m. 4.3.1 ve Kurumsal Yönetim İlkelerinin Belirlenmesine ve Uygulanmasına İlişkin Tebliğ m. 5.1’ de de borsa şirketlerinde yönetim kurulu üye sayısının beşten az olamayacağı belirtilmiştir. Özel kanunlara tabi anonim şirketlerde özel hükümler uygulanacağından asgari üye sayıları önem arz etmesine rağmen, anonim şirketlerde yönetim kurulu üye sayısının üst sınır hususunda herhangi bir düzenleme mevcut değildir.

Özel kanunlara tabi anonim şirketlerin haricinde, yönetim kurulu üye sayısına TTK ile başkaca bir sınırlama öngörülmemiştir. Ancak, TTK’nin 339. maddesinin 2. fıkrasının (g) bendi uyarınca, yönetim kurulunda üye sayılarının esas sözleşmede belirtilmesi zorunluluğu getirilmiştir. Hüküm uyarınca, esas sözleşmede yönetim kurulu üye sayısının direkt olarak belirtilebileceği gibi; alt sınır ya da üst sınır ya da her ikisi de esas sözleşmede yer alabilir.

Öğretide; Akdağ Güney, TTK’nin bu hükmü ile yönetim kurulunda üye sayısının esas sözleşmesinde gösterme zorunluğu sebebiyle esas sözleşmede üye sayısının alt sınır ya da üst sınır ya da her ikisinin belirtilmesinin TTK m. 340’ın emredici hükümlerine aykırı olacağını ve bu nedenle etkisinin olmayacağını savunmaktadır³⁰. Buna karşın Tekinalp ve Aydın ise, yönetim kurulunda üye sayısının sadece alt sınırının gösterilmesinin kanuna aykırılık teşkil ettiğini; bu nedenle esas sözleşmede yönetim kurulu üye sayısının herhangi bir sayı olarak belirtilmemesi durumlarında kanuna aykırılık teşkil etmemesi için üye sayısının hem alt sınır hem de üst sınırının bildirilmesi gerektiğini savunmaktadırlar³¹.

³⁰ GÜNEY AKMAN, Necla, Anonim Şirket Yönetim Kurulu, İstanbul 2012, s.12-14.

³¹ TEKİNALP, Sermaye Ortakları, s. 194; AYDIN, Alihan, Anonim Ortaklık Ana Sözleşmesinde Yönetim Kurulu Üye Sayısının Belirlenmesi, İUHFM, C. 71, 2013, s. 25.

2. Üyelerin Nitelikleri

a) Kanunda Aranılan Nitelikler

aa) Üyelerin Gerçek veya Tüzel Kişi Olması

“Pay sahibi olan hükmi bir şahıs idare meclisi azası olamayacağı ancak hükmi şahsın temsilcisi olan hakiki şahısların idare meclisine aza seçilebileceği” eTTK m. 312/2’ de yer almaktaydı. Ancak, bu maddenin öğretide eleştirilmiş ve değiştirilmesi önerilmiş olduğundan kanun koyucu öneriler doğrultusunda TTK m. 359/2 ile tüzel kişilerinde gerçek kişiler gibi yönetim kurulu üyesi olabileceğini hüküm altına almıştır. Böylelikle, tüzel kişilerin yönetim kurulu üyesi olabilmesine imkân tanınması; kamu tüzel kişilerinin yönetim kuruluna katılmasına izin veren düzenleme olan TTK m. 334 ile limited şirketlere ilişkin TTK m. 623/2’ye uyum sağlamasına katkı sağlamıştır.

Tüzel kişinin yönetim kuruluna üye seçilmesi halinde; tüzel kişi tarafından belirtilen sadece bir gerçek kişi tüzel kişi adına tescil ve ilan olunur. Tescilin, tüzel kişinin üyeliğini söz konusu gerçek kişinin kişiliğini somutlaştırarak belirli hale getirmesi sebebiyle kurucu etkisi, ilan edilmesinin ise bildiri etkisi söz konusudur. Bu etkiler, tüzel kişinin yönetim kurulu toplantılarına sürekli olarak farklı farklı kişiler göndererek kurulun çalışma düzenine ve istikrarının bozulmasının önüne geçilmesi amacını taşır. Böylelikle, yönetim kurulu üyesi olan tüzel kişinin, şirket adına tescil edilen gerçek kişinin her an değiştirilebileceğini düzenleyen TTK’nin 364. maddesinin 1. fıkrasının da amacı dışında kullanılmasının önüne geçilmesinde önemli rol oynamaktadır³².

Tüzel kişi adına tescil ve ilan edilecek gerçek kişi, tüzel kişi tarafından belirlenir, tüzel kişi adına tescil ve ilan edilecek kişi genel kurul tarafından seçilmez; esas sözleşmeye de genel kurul tarafından seçilebileceğine dair hüküm konulamaz.

Tescil ve ilanın yapılmasının ardından derhal şirketin internet sitesinden açıklanır. Toplantılara katılma ve toplantılarda oy kullanma yetkisi yalnızca tescil edilen kişiye aittir. Ancak, TTK m. 359/2 son fıkrasında tüzel kişi adına sadece tescil edilmiş kişinin oy kullanabileceği belirtilmişse de; tüzel kişi adına hareket eden gerçek

³² TTK m. 359/2 gerekçesi.

kişinin şirketi temsil etme, bilgi alma ve inceleme hakkı, diğer kurul üyelerine karar şeklinde yazılı öneride bulunma gibi yetkilerinin de olduğu göz önünde bulundurulmalıdır. Bu nedenle, tüzel kişi adına tescil edilecek kişinin yetki veya hakları hususunda kanun maddesinde asgari belirtimde bulunulmuşsa da yönetim kurulu üyeliği için aranan şartların tüzel kişi adına tescil edilecek kişide de aranması gerekmektedir.

Kanun koyucu tüzel kişilerin anonim şirket yönetim kurulunda birden fazla üye ile temsil edilemeyeceğini TTK m. 359/2’de açıkça belirtmiştir. Ancak, tüzel kişinin gerçek kişi dışında yedek üyenin bulundurulmasında bir sakınca yoktur. Yedek üyenin tescil ve ilan edilmesi söz konusu olmayacağından, tüzel kişi adına hareket eden gerçek kişinin değiştirilmesi durumunda yedek üyeye başvurulabilir³³.

Yönetim kurulu üyesi olan tüzel kişi adına tescil edilecek gerçek kişinin tam ehliyetli olması gerekmektedir (TTK m. 359/3). Kanunda bunun dışında herhangi başka bir koşul belirtilmemesi sebebiyle yönetim kurulu üyeliğinde istenen şartların tüzel kişi adına tescil edilecek gerçek kişide de aranması gerekip gerekmediği öğretide tartışmalıdır. Bir görüşe göre, kanunda başka bir şart belirtilmediği için kanunda yer almamasına istinaden başkaca bir şartın gerekmediğidir³⁴. Diğer bir görüş ise, yönetim kurulu üyeliğinde istenen tüm şartların tüzel kişi adına tescil edilecek gerçek kişide de aranmasını savunur³⁵.

Ayrıca belirtmek gerekir ki, tüzel kişi adına hareket eden gerçek kişi, tüzel kişinin vermiş olduğu işlemlere karşı hareket etse de; tüzel kişi, kendi adına hareket eden gerçek kişinin eylemlerinden sorumludur. Tüzel kişi adına hareket eden gerçek kişi, yönetim kurulu üyelerinin haklarından olan mali haklardan da faydalanamaz; zira yönetim kurulu üyesi olan kişi aslında tüzel kişidir. Tüzel kişi adına hareket edecek

³³ Aksi görüş için bkz. KIRCA, İsmail, Anonim Şirketlerde Tüzel Kişilerin Yönetim Kurulu Üyeliği, C. XXVIII, BATİDER, 2012, , s. 54.

³⁴AKDAĞ, Güney, Necla, 6102 Sayılı Türk Ticaret Kanununa Göre Anonim Şirket Yönetim Kurulu, Güncelleştirilmiş 2. Baskı, İstanbul 2016, s. 32.

³⁵ TEKİNALP, Yeni Ortaklıklar Hukuku s. 357; KIRCA, İsmail, Anonim Şirketlerde Tüzel Kişilerin Yönetim Kurulu Üyeliği, s. 55.

BİLGİLİ, Fatih/DEMİRKAPI, Ertan, Şirketler Hukuku Dersleri, 5. Baskı, Dora Yayınları, Şubat 2017, s.269. KIRCA, İsmail/ŞEHİRALİ ÇELİK, Feyhan Hayal/MANAVGAT, Çağlar, Anonim Şirketler Hukuku, Cilt 1, Ankara 2013, s. 406.

gerçek kişinin ne kadar alacağı tüzel kişi ve tüzel kişi adına hareket eden gerçek kişinin iç ilişkisine göre belirlenir.

bb) Ehliyet

Yönetim kurulu üyelerinin tam ehliyetli olmaları şarttır (TTK m. 359/3). Tüzel kişi adına tescil edilecek gerçek kişilerinde yönetim kurulu üyeliği için aranan şartları taşıması gerektiğinden bu kural tescil edilecek gerçek kişi içinde geçerlidir.

Tam ehliyet, Türk Medeni Kanunu uyarınca tespit edilmektedir. TMK' ye göre tam ehliyetli yani fiil ehliyetine sahip olan kişi; ayırt etme gücüne sahip, kısıtlı olmayan ve ergin bireylerdir. Yaş küçüklüğü, akıl hastalığı, akıl zayıflığı, sarhoşluk ya da bunlara benzer sebeplerden biriyle akla uygun biçimde davranma yeteneğinden yoksun olmayan her bireyin ayırt etme gücünün olduğu kabul edilir. Erginlik ise, 18 yaşını doldurmakla başlar. Ancak, 15 yaşını dolduran küçük, kendi isteği ve velisinin isteği doğrultusunda mahkemece ergin kılınması ya da evlenerek ergin olması halinde de yönetim kurulu üyesi ya da tüzel kişi adına tescil edilecek gerçek kişi olabilmektedir. Buna karşın ayırt etme gücüne sahip olmayanlar, küçükler ve kısıtlılar yönetim kurulu üyesi ya da tüzel kişi adına tescil edilecek kişi olamazlar.

TTK m. 359/3 ilk halinde tam ehliyetli olma koşulunun yanına yönetim kurulu üyelerinin en az dörtte birinin yükseköğrenim görmüş olması da şart koşulmuş, tek üyeli yönetim kurulunda yükseköğrenim görmüş şartı aranmayacağı öngörülmüştü³⁶. Ancak, bu zorunluluk iş dünyasından yoğun tepki aldığından 26/06/2012 tarihli ve 6335 sayılı Türk Ticaret Kanunu ile Türk Ticaret Kanunu'nun Yürürlüğü ve Uygulama Şekli Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına dair Kanun ile yürürlükten kaldırılmıştır.

cc) Seçilme Engellerinin Bulunmaması

Anonim şirket yönetim kuruluna seçilmek veya atanmak için, yönetim kurulu üyelerinin gerçek ve tüzel kişi olarak ehliyet koşuluna sahip olmasının yanı sıra seçilme engellerinin de bulunmaması koşulunu getirmiştir. TTK m. 359/4 hükmünde

³⁶ 03.08.2007 tarihli ve E. 1/1138, K., 123 sayılı Adalet Komisyonu Raporu.

üyeliği sona erdiren sebepler, yönetim kurulu üyeliğine seçilmeye de engel kabul edilmiştir.

Kanundan doğan yönetim kurulu üyeliğini sona erdiren sebepler, TTK m. 362 ve m. 363 hükümlerinde yer almaktadır. Bu maddelere göre; şirketin esas sözleşmesinde aksine hüküm yoksa “yönetim kurulu üyelerinin en çok üç yıl görev yapacağı ve bu süre dolduktan sonra yeniden seçilemeyeceği”, “yönetim kurulu üyelerinden birinin iflas kararının kesinleşmesi halinde” veyahut “ehliyetinin kısıtlanması hallerinde” yönetim kurulu üyeliği sona ermektedir. Ayrıca, şirket esas sözleşmesinde aranan nitelikli hallerden birine sahip olunmaması ya da kanundaki şartlardan birinin yitirilmesi hallerinde de yönetim kurulu üyeliğinin sona erdiği açıkça kanun tarafından bildirilmiştir. Bu şartların sonradan kaybedilmesi durumunda da üyelik kendiliğinden sona erer. Aynı durum, esas sözleşmede yer alan niteliklerin yitirilmesi durumunda da üyeliğin kendiliğinden ve herhangi bir işleme söz konusu olmaksızın sona ermesinde geçerlidir.

eTTK m. 315/2’de yer alan ağır hapis, emniyeti suiistimal, dolandırıcılık, sahtekârlık, hırsızlık suçlarından mahkûmiyet sebeplerine TTK m. 363/2’de yer verilmemiştir. Bunun nedeni, belli suçların sayılmasının doğru olmaması, diğer suçlarında yönetim kurulu üyeliğini sona erdirdiği; diğer bir sebep ise, belirtilen suçlardan mahkûmiyetin sonuçlarının yönetim kurulu üyeliğine devam etmesine engel olduğu çünkü ceza kanunlarının mahkûmiyetin sonuçlarını da düzenlemektedir³⁷. Diğer bir görüş ise, TTK m. 315/2’deki düzenlemenin TTK’de yer almamasını kanunun eksikliği olarak görmektedir³⁸.

Devlet Memurları Kanunu’nun³⁹ 28. maddesi: “Memurlar ticaret ortaklıklarında müdürlük ve yönetim kurulu üyeliği görevi yapamazlar.” Buna karşın yönetim kurulu üyeliğine seçilen memur yönetim kurulu üyeliğine seçilmesinde

³⁷ TEKİNALP, Yeni Ortaklıklar Hukuku, s. 121.

³⁸ HELVACI, Mehmet, Türk Ticaret Kanunu Tasarısı’nın Anonim Ortaklık Yönetim Kurulu (Organı) Konusunda Getirdiği Yenilikler, Avrupa Birliği Perspektifinden Türk Ticaret Kanunu Tasarısının Sermaye Piyasasına Etkileri Uluslararası Konferans (Yönetim Kurulu Konusunda Getirdiği Yenilikler), Ankara 2010, s. 192.

³⁹ RG: 23.07.1965 S: 12056.

herhangi bir mani olmasa dahi görevli bulunduğu kurumu ilgilendiren disiplin cezası gündeme gelebilir.

dd) Pay Sahipliği Koşulunun Aranmaması

Eski Türk Ticaret Kanun' un 312/2 maddesi: “*İdare meclisi pay sahibi aza ortaklardan teşekkül eder. Ancak pay sahibi olmayan kimseler aza seçtikleri takdirde bunlar pay sahibi sıfatını kazandıktan sonra işe başlayabilirler. Pay sahibi olan hükmi bir şahıs idare meclisi azası olamaz. Fakat hükmi şahsın temsilcisi olan hakiki şahıslar idare meclisi azasına seçilebilirler.*” Şeklindeydi. Bu hükümle amaçlanan, yönetim kurulu üyesinin maddi ve şahsi olarak şirkete bağlamak, böylelikle kişinin menfaatleri ile şirketin çıkarlarını birbirine bağlamaktı⁴⁰. TTK ile bu hüküm değiştirilmiş olup, pay sahibi olmayan yönetim kurulu üyesi olabileceği hüküm altına alınmıştır. Böylelikle, az ortaktan oluşan anonim şirketlerde dahi çok kişiden oluşan yönetim kurulu oluşmasına olanak tanınarak, profesyonel ve uzman yönetim kurulunun kurulabilmesine zemin hazırlanmıştır⁴¹. TTK 312. madde ile gelen bu düzenleme ile üyelerin şirketle iç içe bağlanması amaçlanmıştır.

b) Esas Sözleşmede Yer Alan Kayıtlar

Esas sözleşme “Anonim şirketin temel düzenini oluşturan, şirketin iç ve dış ilişkileri ile pay sahiplerinin şirkete ve bir birlerine karşı hak, yetki ve yükümlülüklerini düzenleyen, şekle tabi, katılıma açık çok taraflı bir sözleşme” şeklinde nitelendirilebilir⁴². Diğer bir deyişle, esas sözleşme şirketlerin anayasası hükmündedir.

TTK'nin 340. Maddesi, “*Esas sözleşme, bu Kanunun anonim şirketlere ilişkin hükümlerinden ancak, Kanunda buna açıkça izin verilmişse sapabilir.*” şeklindedir. Maddenin gerekçesinde ise, “*Kanunda buna açıkça izin verilmişse sapabilir*” ifadesi yer almakta ve bu ifadenin adil ve şirketin menfaatler dengesini gözeterek bir sapma olması gerektiği belirtilmektedir.

⁴⁰ KAREGE, Özge, Yeni Türk Ticaret Kanunu Çerçevesinde Yönetim Kurulu Üyeliğine Seçilme Koşulları, Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. XVI, 2012, S. 3, s. 77.

⁴¹ GEZMİŞ, Şeyma/BAŞARAN, Mustafa, Yeni Türk Ticaret Kanununa Göre Anonim Şirket Rehberi, Ankara 2013, s. 271.

⁴² ÜÇİŞİK, Güzin/ÇELİK, Aydın, Anonim Ortaklıklar Hukuku, C. 1, Ankara, 2013, s. 143.

TTK m. 340/2 ile Sermaye Piyasası Kanunu, Finansal Kiralama Kanunu ve Bankacılık Kanunu gibi özel kanunlara sadece kendi konularınca serbestlik tanınmıştır. Fakat “özel hüküm genel hükümden önce uygulanır” ilkesi gereğince TTK m. 340/2’ nin aslında kanunda yer almasının gereksiz olması neticesine varılabilir. Çünkü “özel hüküm genel hükümden önce uygulanır” ilkesi gereğince, yasa koyucunun özel sebeplerle çıkarmış olduğu ve somut sorunlara çözüm yolları benimsediği kanunun uygulamada öncelik taşıması gerekir⁴³.

Yönetim kurulu üyesi olabilmek için, TTK’ deki hükümler sınırlı olup, esas sözleşmeyle yönetim kurulu olabilmek için ek şartlar getirilebilir. TTK m. 340 uyarınca esas sözleşmeyle, yönetim kurulu üyeleri başta olmak üzere yöneticiler, işlem denetçileri, denetçiler ve benzeri kişiler için ek mesleki nitelikler, yaş ve kişisel şartlar getirilmesine; komisyonlar ve kurullar oluşturulmasına; şeref başkanlıkları ve danışma konseyleri ihdas olunmasına, kurumsal yönetim ilkelerinin uygulanmasına engel değildir. Zira anonim şirketler yöneticilerinde Kanunda öngörülenlere ek olarak nitelikler belirlemek, yaş sınırlarının öngörülmesi ve danışma kuralları kurmak hakkına sahiptir⁴⁴.

3. Üyelerin Seçimi ve Atanması

a) Genel Kurul Tarafından Seçim

Yönetim kurulu üyelerini belirlemek esasen genel kurulun yetkisindedir. Yönetim kurulu üyesini seçim konusundaki emredici nitelikte olan genel kurulun bu yetkisi devredilmez yetkilerdendir ve hiçbir biçimde kısıtlanamaz. Dolayısıyla, esas sözleşmeye; genel kurulun seçim yetkisini kaldırarak yönde konulacak düzenleme ve taraflarca bu konudaki sözleşme, emredici hükümlere aykırı olacağı için geçersizdir⁴⁵.

⁴³ MANAVGAT, Çağlar, Türk Ticaret Kanunu Tasarısının Sermaye Piyasasını Etkileyen Yönleri, Yeditepe Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. II, S. 1, 2005 s. 527; MOROĞLU, Erdoğan, Türk Ticaret Kanunu Tasarısı ile Yürürlük ve Uygulama Kanunu Tasarısı Taslağı, Değerlendirme ve Öneriler, 4. Bası, Ankara 2006, s. 146; KIRCA/ÇELİK/MANAVGAT, s. 169 vd.

⁴⁴ TTK m. 340 gerekçesi.

⁴⁵ AKDAĞ GÜNEY, Necla, Anonim Şirket Yönetim Kurulu, İstanbul 2012, s. 8.

Yönetim kurulu üyelerinin seçiminde kural olarak gündeme bağlılık ilkesi mevcuttur⁴⁶. Gündemde seçim ile ilgili bilginin yer alması yeterli olup, seçim adaylarına ilişkin bilgilere yer verilmesine gerek yoktur⁴⁷.

Genel kurulun, yönetim kurulu üyelerinin seçimine ilişkin alacağı karar, kural olarak adi toplantı ve karar sayısına uyularak alınır. Esas sözleşme ile bu toplantı karar sayıları ağırlaştırılabilir ancak hafifletilemez. Genel kurul toplantılarında, esas sözleşmede yer almak kaydıyla, birikimli oy sisteminin uygulanması ve azınlığın da belirli sayıda yönetim kurulu üyesini seçebilmesine imkân tanınabilir. Birikimli oy, şirket içerisinde azınlıkta olan pay sahiplerine yönetim kuruluna üye seçme imkânı sağlayan bir sistemdir⁴⁸.

Esas sözleşmede yer almak kaydıyla yönetim kuruluna yedek üye seçimi de mümkündür. Yedek üye, yönetim kurulunda bir boşalma durumu söz konusu olduğunda yönetim kurulu üyelik sıfatını kazanır ve bu durumda genel kurulun onaylamasına ihtiyaç yoktur⁴⁹. Anonim şirketin kuruluşundan sonra yapılan yönetim kurulu üyeliklerine seçim ve atamanın ticaret siciline kaydolması, ilanı ve internet sitesinde yayınlanması gerekmektedir.

b) Esas Sözleşmeyle Atanma

Anonim şirket kuruluşta, esas sözleşmenin ticaret siciline tescili ile tüzel kişilik kazanmaktadır. Bu nedenle, TTK m. 339/3 uyarınca ilk yönetim kurulu üyelerinin esas sözleşme ile atanması öngörülmüştür. İlk yönetim kurulu üyelerinin esas sözleşme ile atanmaları şirketin ani kuruluşunun niteliği gereğidir.

İlk yönetim kurulu üyesinin esas sözleşmeyle atanmasının yapılmaması halinde şirket organsız kalacağından TTK m. 393/3 hükme alınmıştır. Yönetim kurulu

⁴⁶ TTK m. 413/1'e göre, genel kurulun, yönetim kurulu üye seçiminde gündeme bağlılık ilkesi söz konusu olmasına karşın, TTK m. 413/3'te, yönetim kurulu üyelerinin görevden alınması ve yenisinin seçilmesi durumunda, gündeme bağlılık ilkesi aranmaz, yılsonu finansal tabloların müzakeresi maddesiyle ilgili sayılır.

⁴⁷ İstisna için bkz. Seri: IV No: 56 Sayılı Kurumsal Yönetim İlkelerinin Belirlenmesine ve Uygulanmasına İlişkin Tebliğ m. 51 ve Sermaye Piyasası Kurulu Kurumsal Yönetim İlkeleri m. 1.3.2.

⁴⁸ AYHAN, Rıza/ÇAĞLAR, Hayrettin/ÖZDAMAR, Mehmet, Şirketler Hukuku Genel Esaslar, Ankara 2019, s. 303.

⁴⁹ AKDAĞ GÜNEY, Anonim Şirket Yönetim Kurulu, s. 8.

üyelerini seçme yetkisi esasen genel kurulda olmasına karşın genel kurulun, yönetim kurulu üyelerini seçim yetkisi, şirket kurulduktan sonra olabilecektir.

c) Kamu Tüzel Kişilerinin Yönetim Kurulunda Temsili

TTK uyarınca, pay sahibi olan ya da pay sahipliği olmayan kamu tüzel kişilerine belirli şartların mevcudiyeti halinde, yönetim kuruluna direkt olarak temsilci gönderme hak ve yetkisi verilebilir. Böylelikle, genel kurul yönetim kurulu üyelerinin seçiminde rol oynayamaz.

Yönetim kurulu üye sayısı ikiden fazla pay sahibi olunan şirketlerde, bu tüzel kişilere birden fazla temsilci aracılığıyla temsil edilebilme ve bu sayede yönetim organında önemli bir güce sahip olabilme imkânı verilmiştir. Ayrıca bu imkân, işletme konusunun kamu hizmeti olması ve esas sözleşmede hüküm bulunması şartına da bağlanmamıştır. Yönetim kurulu üyeliğine kamu tüzel kişininin seçilmesi halinde, TTK'ın 359. maddesinin 2. fıkrası uyarınca kamu tüzel kişiyi temsil eden gerçek kişi tescil ve ilan olunacaktır.

Konusu kamu hizmeti olan şirketlerde ise, TTK m. 334 hükmü amirdir. Bu maddenin hayata geçebilmesi için, öncelikle işletme konusu kamu hizmeti olan bir anonim şirket olması gerekir. Buradan hareketle, kamu hizmeti niteliği taşınmayan anonim şirket, esas sözleşmeye kamu tüzel kişisine tayin hakkını koyamaz. Aksi halde bu hüküm batıl olacaktır. Söz konusu madde de, kamu tüzel kişilerine başta devlet olmak üzere, il özel idaresi ve belediyeye yer verilmiştir. Aynı zamanda “gibi” kavramına yer verildiğinden diğer kamu tüzel kişilerini kapsadığı aşîkârdır. Diğer kamu tüzel kişileri ise; TRT, barolar, ticaret ve sanayi odaları, hizmet yönünden yerinden yönetim kuruluşlarıdır ve bu kurumlar da yönetim kuruluna temsilci gönderebilecektir.

TTK m. 334'ün uygulanabilmesinin diğer şartı ise, esas sözleşmede temsilci bulundurma hakkının verilebileceğine dair hüküm bulunması gerekliliğidir. Esas sözleşmede böyle bir hüküm bulunmadıkça, kamu tüzel kişininin pay sahibi olması ona temsilci gönderme hakkı vermez. Esas sözleşmede bu hakkın verilmesi, şirket kurulurken mümkün olabileceği gibi, şirketin kurulmasının ardından da esas sözleşmede değişiklik yapılarak verilebilir.

Kanunda, her ne kadar temsilci tayininden bahsedilse de, TTK'nin tüzel kişilerin yönetim kurulu üyesi olabilmek hakkını tanınması karşısında, kamu tüzel kişisi bizzat üye olabileceği gibi temsilci de gönderebilir. İki durumda da kamu tüzel kişisi, gerçek kişi tarafından temsil edilecektir. Aradaki fark ise; kamu tüzel kişisi bizzat seçilmesi durumunda yönetim kurulu sıfatı kendisinde olacaktır. Kamu tüzel kişisi, temsilci göndermesi halinde ise; yönetim kurulu üyesi sıfatı, tayin ettiği bu kişide olacaktır⁵⁰.

d) Yönetim Kurulu Tarafından Seçilme

Yönetim kurulunun üyelerini kendi seçme hakkı olmadığına sahip olmadığı gibi, seçebileceğine dair esas sözleşmeye hüküm de konulamaz. Ancak; üyelerden birinin ölümü, istifası, iflası gibi durumlardan birinin meydana gelmesi halinde yönetim kurulu esas sözleşmeye ve kanuna uygun özellikleri taşıyan birisini geçici olarak seçerek, TTK m. 363/1 uyarınca genel kurulun onayına sunulması gerekmektedir. Yönetim kurulunun, genel kurulun onayına sunma yetkisi, ilk esas sözleşmeyle atanan, genel kurul tarafından seçilen veya üyeliğin boşalma sebebiyle kendisi tarafından seçilmekle birlikte henüz genel kurulun onayına sunulmayan üyelikteki boşalmayla sınırlıdır⁵¹.

Kooptasyon⁵² adı da verilen yönetim kurulunun olası boşalma durumunda yönetim kurulunun geçici olarak üye seçmesi halinde, yönetim kurulunun öncelikle toplantı yapması ve toplantı neticesinde karar alması gerekmektedir. Yönetim kurulunun boşalma durumunda bu yetkisini kullanabilmesi için, toplantı yeter sayısına da haiz olması gerekmektedir. Yönetim kurulu, üye tamsayısının çoğunluğuyla toplanıp; kararları toplantı sırasında hazır bulunanların çoğunluğuyla alacaktır. Bir veya iki kişiden oluşan yönetim kurulunda boşalma halinde ise kooptasyon etkin olmayacak olup, bu durumda organ eksikliği söz konusu olacaktır.

⁵⁰ AKDAĞ GÜNEY, Anonim Şirket Yönetim Kurulu, s.9.

⁵¹ KIRCA/ÇELİK/MANAVGAT, s. 421.

⁵² Kooptasyon, Latince "cooptio" dan üretilen bir kelime olup "yan seçim", "yerine seçim" anlamlarına sahiptir. Hukuk dilinde ise, kooptasyon terimi, daha ziyade tüzel kişiler bakımından kullanılır ve bu haliyle anılan terim, en geniş anlamıyla, tüzel kişinin organlarını oluşturan üyelerin yine bu organ üyelerince seçilebilmesi imkânını ifade eder. DEMİR, Koray, Kooptasyon Uygulamasında Yeni Bir Perspektif Mümkün Mü?, İÜHF, C. LXXV, S. 1, 2017, s. 316.

TTK'nin 363. maddesinin 1. fıkrası uyarınca, yönetim kurulu üyeliğinin boşalması sebebiyle yönetim kurulunca yapılacak olan yeni seçimlerinde TTK'nin 359. maddesinde aranan şartlarını taşıyıp taşımadığının aranması gerekmektedir. Ancak, yönetim kurulu üyeliğinin tüzel kişi adına onun belirlemiş olduğu bir gerçek kişi tarafından icra edildiği durumlarda; gerçek kişinin tüzel kişiye istifasını sunması durumunda tüzel kişinin yönetim kurulu üyeliğini sona erdirmeyecek olduğundan TTK m. 363/1 hükmünün işletilmesi söz konusu olamaz. Bununla birlikte tüzel kişi üyelik görevini icra etmek üzere mümkün olan en kısa sürede yeni bir gerçek kişi tayin etmelidir⁵³.

Yönetim kurulu üye seçiminde asıl yetkili organ genel kurul olması sebebiyle, yönetim kurulunca seçilen üyenin genel kurulun onayına sunulması şartı mevcuttur. Ancak, seçilen üyenin genel kurulun onayına sunulması durumu yetki devri olarak değerlendirilmemelidir.

Yönetim kurulunun seçtiği üye, genel kurul tarafından ya onaylanır ya da onaylanmaz. Genel kurul, yönetim kurulunun seçtiği üyeyi onaylaması halinde, bu üye sefelinin süresini tamamlar. Genel kurul, yönetim kurulunun seçtiği üyeyi onaylamaması halinde ise, seçilen üyenin üyeliği sona ermekte ve alınan bu karar etkisini ileriye dönük göstermektedir⁵⁴.

Son olarak belirtmek gerekir ki, seçilen yönetim kurulu üyesinin, genel kurul tarafından onaylamama durumu söz konusu olduğunda; üyenin onaylamama durumuna kadar yaptığı iş ve işlemler hem şirket hem de üçüncü kişiler bakımından geçerlidir⁵⁵. TTK m. 363/1' de de *“geçici üyenin onaya sunulduğu genel kurul toplantısına kadar görev yapacağıın”* açıkça yer alması ve bu durumun kötüye kullanılmaması maksadıyla seçilen üyenin yaptığı iş ve işlemlerin geçerli olması yerinde bir karar olduğu kanaatindeyim. Aynı zamanda, yönetim kurulu tarafından seçilen üyenin genel kurulun onayına sunulması sebebiyle yönetim kurulunun seçtiği üyeyi azletme yetkisi de mevcut değildir.

⁵³ KORTUNAY, s. 71.

⁵⁴ DOMANIÇ, Hayri, Anonim Şirketler Hukuku ve Uygulanması TTK Şerhi II, İstanbul 1988, s. 470.

⁵⁵ POROY, Reha/TEKİNALP, Ünal/ÇAMOĞLU Ersin, Ortaklıklar ve Kooperatif Hukuku, İstanbul 2010, N. 547; PULAŞLI, s. 30; ARSLANLI, Halil, Anonim Şirketin Organizasyonu ve Tahviller, C. II, İstanbul 1960, s. 470, DOMANIÇ, Anonim Şirketler, s. 470.

e) Sermaye Piyasası Kurulunca Atama

12.07.2013 tarih ve 6495 sayılı Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun'un 57. maddesi ile 6362 sayılı Sermaye Piyasası Kanunu'nun 128. maddesinin 1. fıkrasına Sermaye Piyasası Kurulu'na yönetim kurulu üyesi atama yetkisini veren bent eklenmiştir. Bahsi geçen hüküm şöyledir:

“Halka açık ortaklıkların yönetim kurullarında, yönetim kurulu üyelerinin tamamının veya bir kısmının görev süresinin dolması veya üyeliklerinin boşalması sebebiyle yönetim kurulu toplantı yeter sayısının sağlanamaması ve görev süresi dolan veya üyeliği boşalan yönetim kurulu üyelerinin yerlerine görev sürelerinin bitimini veya üyeliğin boşalmasını takip eden 30 gün içinde yeni yönetim kurulu üyelerini seçmek üzere genel kurulun toplanamaması veya genel kurulda yeter sayıda yönetim kurulu üyesinin seçilememesi durumunda, Kurul, yerlerine halka açık ortaklık genel kurulunca yeni üyeler seçilinceye veya Kurulca başka üyeler atanıncaya kadar görev yapmak üzere yönetim kurulu toplantı yeter sayısını sağlayacak asgari sayıda, Kurulun kurumsal yönetim ilkelerinde sayılan bağımsızlık kriterlerini sağlayan yönetim kurulu üyelerini resen atar. Görev süresinin dolması nedeniyle boşalan halka açık ortaklık yönetim kurulu üyeliklerine Kurulca atamalar yapıncaya kadar, görev süresi dolan yönetim kurulu üyeleri görevlerine devam eder. Kurulca yapılan resen atama sonucunda geriye kalan boş üyelikler için, kurumsal yönetim ilkelerinde sayılan bağımsızlık kriterlerini sağlayan, boş üye sayısının 3 katı kadar kişiyi halka açık ortaklığın ortaklarından aday göstermelerini talep eder. Kurul bu talebini ortakların halka açık ortaklıkta sahip olduğu pay oranlarını dikkate alarak belirler ve bu bentteki esaslara uygun olarak atama yapar. Olağan genel kurul toplantısını kanuni süresi içinde üst üste iki hesap dönemi içinde yapmayan ve yönetim kurulu üyeleri kısmen veya tamamen Kurulca yukarıdaki fıkralar uyarınca atanmış halka açık ortaklıklarda genel kurulun yetkileri YTM tarafından kullanılabilir. Bu bendin uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar Kurulca belirlenir.”

Böylelikle, Sermaye Piyasası Kurulu, sermaye piyasası kurumlarının, Kurulca belirlenen standartlar, mevzuat, fon iç tüzüğü ve esas sözleşme hükümlerine aykırı faaliyetlerinin tespit edilmesi ve sermaye piyasası kurumlarının mali durumunun

bozulması halinde de yönetim kurulu üyelerini görevden almaya ve yapılacak ilk genel kurul toplantısına kadar yenilerini atama yetkisine haizdir.

f) Belirli Grupların Yönetim Kurulunda Temsil Edilmesi

Yönetim kurulunda belirli pay gruplarına, özellik ve nitelikleriyle belirli grup oluşturan pay sahiplerine ve azlığa temsil hakkı verilebilir. Ancak, bunun için esas sözleşmede hüküm bulunması gerekir (TTK m. 360). Eski TTK’ da belli grupların yönetim kurulunda temsili ile ilgili herhangi bir düzenleme söz konusu değilken, yeni kanunla esas sözleşmede yer almak kaydıyla belirli pay gruplarına temsil hakkı İsviçre Borçlar Kanunu’nun 709. Maddesinden esinlenerek düzenlenmiştir⁵⁶.

Belirli pay gruplarına, özellik ve nitelikleriyle belirli bir grup oluşturan pay sahipleri ile azınlığa tanınan temsil hakkı ile TTK 478. maddeye bir istisna da getirilmiştir⁵⁷. Kanunda yer alan “belirli pay grubu” 11. Hukuk Dairesince kabul edilen “grup imtiyazı” dır. Örneğin, halka açık olmayan bir anonim şirketin payları iki gruba ayrılması durumunda, esas sözleşmede yönetim kurulu üyelerinin tamamının sadece ilk ayrılan grubunun önereceği kişilerden seçilmesi ya da bu grubun arasından seçileceği kararlaştırılabilir⁵⁸.

“Özellik ve nitelikleriyle belirli bir grup oluşturan pay sahipleri” ise esas sözleşmede yer alan açıklamalarla ve esas sözleşmeye konulan hükümlerle ilintilidir. Pay sahiplerinden belli bir grup oluşabilmesinde, esas sözleşmede belirtilen grubun özellik ve niteliklerinin belirlenmesi gerekmektedir.

TTK m. 360 ile “azlığa” da yönetim kurulunda temsil edilme hakkı tanınmıştır. Azlık kavramı, dar anlamda azlık⁵⁹ değil, geniş anlamda yorumlanmalıdır. Yani, “%50’den fazla oya sahip çoğunluk karşısında yer alan payların sahibi veya sahipleri” bu madde anlamında azlık sayılır. Kırca, kanun koyucunun “azlık” olarak özellikle

⁵⁶ TTK m. 360 gerekçesi.

⁵⁷ TTK’nin 478. Maddesinde: “İlk esas sözleşme ile veya esas sözleşme değiştirilerek bazı paylara imtiyaz tanınabilir. İmtiyaz; kar payı, tasfiye payı, rüçhan ve oy hakkı gibi haklarda, paya tanınan üstün bir hak veya kanunda öngörülmemiş yeni bir pay sahipliği hakkıdır. 360’ıncı madde hükmü saklıdır.” Denilmektedir.

⁵⁸ KARASU, Rauf, Anonim Şirket Yönetim Kurulunda Belirli Grupların Temsil Edilme Hakkı, Ticaret ve Fikri Mülkiyet Dergisi, 2016/1, s.33.

⁵⁹ Sermayenin onda birini, halka açık şirketlerde yirmide birini temsil eden pay sahipleri, sermayenin yüzde onunu, halka açık şirketlerde sermayenin yüzde beşini oluşturan pay sahipleri.

belirtilmesinde, ilk iki gruba ek üçüncü bir grup eklemek değil, geniş anlamda “azlık” a yönetim kurulunda bir şekilde temsil edilme hakkının verilebileceğini belirtmek olduğunu ileri sürmüştür⁶⁰.

Yönetim kurulu üyelerinin, belirli bir grup oluşturan pay sahipleri, belirli pay grupları ve azlık arasından seçileceği esas sözleşmede öngörülebileceği gibi, esas sözleşmede yönetim kurulu üyeliği için aday önerme hakkı tanınmak suretiyle de sağlanabilmektedir. Bu sebeple, bahsi geçen paylar sadece bir pay sahibine ait olmadığı sürece hakkın tanındığı pay sahipleri aralarında bir toplantı yapmak zorundadır⁶¹. Aday önerme toplantısı, imtiyaz niteliği taşıyan bir hakkın kullanılması amacıyla yapılır.

TTK’nin 360. maddesinin 1. fıkrasının 3. cümlesi uyarınca: “*Genel kurul tarafından yönetim kurulu üyeliğine önerilen adayın veya hakkın tanındığı gruba ve azlığa mensup adayın haklı bir sebep bulunmadığı takdirde üye seçilmesi zorunludur.*” Böylelikle genel kurul haklı bir sebep bulunması halinde, gösterilen aday üyeliğe seçmeyi reddetme hakkına sahiptir. Önerilen adayın kanun ve esas sözleşmede yer alan niteliklerde olmaması veya gruba dâhil pay sahipleri arasından seçimde bu niteliklerde olmayan pay sahibinin bulunması haklı sebeplerdendir. Önerilen adayın haklı sebep olmadan seçilmemesi durumunda ise, genel kurul kararlarına karşı iptal davası açılabilir⁶².

TTK, belli grupların yönetim kurulunda temsil hakkına ilişkin olarak sınırlama öngörmüştür. Kanuna göre, tanınacak temsil hakkı halka açık anonim şirketlerde yönetim kurulu üye sayısının yarısını aşamaz (TTK m. 360/1 c. 4). Bu hükmün uygulanabilmesi için hem azlığın hem de belirli pay sahipleri gruplarının belirlenebilir ve tanınabilir bir şekilde tanımlanması, yani bir anlamda diğer pay sahiplerinden ayrılabilir olmaları gerekmektedir. Belirli pay sahipleri grupları, meslekler ve işletme konuları gibi ölçütlerle kolaylıkla belirlenebilirler. Önemli olan, azlığın belirlenebilir olmasıdır. Bunun için, somut olayın özelliklerinin ortaya çıkarabileceği istisnalar bir yana, yüzdelerin anılması yeterli olmayabilir. Bunun yerine pay senedi numaraları ve

⁶⁰ KIRCA/ÇELİK/MANAVGAT, s. 431.

⁶¹ PULAŞLI, Hasan, Yeni Şirketler Hukuku Genel Esaslar, C. I, Ankara 2014, s. 572; KIRCA/ÇELİK/MANAVGAT, s. 433.

⁶² KIRCA/ÇELİK/MANAVGAT, s. 437.

sayıları ayırt edilebilirlik yönünden daha iyi bir ölçüttür. Ancak, madde de görüleceği üzere bu sınırlama halka açık anonim şirketlere özgülenmiştir. Kapalı anonim şirketlere herhangi bir kısıtlama getirilmemiştir. Ancak, kapalı anonim şirketler esas sözleşmelerinde kısıtlamaya dair hüküm bulundurabilir. Buna engel bir durum söz konusu değildir.

TTK'nin 360. maddesinin son fıkrasında ise, bağımsız yönetim kurulu üyelerine ilişkin düzenlemeler yer almaktadır. Bağımsız yönetim kurulu üyesi, fazla oranlı hissedarlarla ya da şirketle, yönetim kurulundaki hizmetleri haricinde hiçbir ilişkisi olmayan üyeler olarak tanımlanabilir⁶³. Sermaye Piyasası Kurulu'nun Kurumsal Yönetim İlkelerinin Belirlenmesine ve Uygulanmasına İlişkin Tebliğ⁶⁴ ile bağımsız üye olmanın belirli kıstasları belirtilmiştir. Buna göre "Bağımsız üye olarak nitelendirilebilen yönetim kurulu üyelerinin; son beş yıl içinde şirket, şirketin ilişkili taraflarından biri veya şirket sermayesinde doğrudan veya dolaylı %5 veya daha fazla paya sahip hissedarların ilişkili olduğu tüzel kişiler ile kendisi ve Tebliğ'de belirlenen aile üyeleri arasında doğrudan veya dolaylı nitelikte ticari ilişkinin kurulmamış olması; şirketin faaliyet ve organizasyonunun tamamını veya belli bir bölümünü yürüten şirketlerde çalışmamış ve yönetim kurulu üyesi olmaması; şirkette hissedar ise sermayede sahip olduğu payın oranının %1' den fazla olmaması ve bu payların imtiyazlı olmaması, Gelir Vergisi Kanunu' na göre Türkiye' de yerleşmiş sayılması" gerekmektedir.

Yönetim kurulunda temsil hakkı tanınan paylar ise imtiyazlı sayılmaktadır (TTK m. 360/2). Burada TTK'nin 478. maddesinin 4. fıkrasına uyarınca, *"Sermayesinin yarısından fazlası tek başına veya birlikte; Devlet, il özel idaresi, belediye ve diğer kamu tüzel kişileri, sendikalar, dernekler, vakıflar, kooperatifler ve bunların üst kuruluşlarına ait anonim şirketlerde ve bu şirketlerin aynı oranda sermaye payına sahip oldukları iştiraklerinde; bunların sahip oldukları paylara tesis edilebilecek imtiyazlar hariç olmak üzere, diğer paylara, belirli bir grup oluşturan pay sahiplerine, belirli pay gruplarına ve azlığa bu Kanunda düzenlenen herhangi bir imtiyaz tesis edilemez. Bu hüküm, payları borsada işlem gören anonim şirketlere, 5411*

⁶³ TUSİAD, Yönetim Kurulları için Kurumsal Yönetim Prensipleri, İstanbul 2010, Yayın N. 2010/06-502, İstanbul, s. 15

⁶⁴ RG: 30.12.2011, S: 28158.

sayılı Kanunun 3 üncü maddesinde tanımlanan kredi kuruluşlarına ve finansal kuruluşlara uygulanmaz.” Bu düzenleme ile devlet, belediye, il özel idaresi ile diğer kamu tüzel kişileri, dernekler, vakıflar, sendikalar, kooperatifler ve bunların üst kuruluşlarına ait anonim şirketlerde ve bu şirketlerin aynı oranda sermaye payına sahip oldukları iştiraklerinde, sadece bu kuruluşların sahip oldukları paylara imtiyaz tanınabilir.

B. Yönetim Kurulu Üyeleri ile Şirket Arasındaki İlişkinin Hukuki Niteliği

Anonim şirket yönetim kurulu üyesi ile anonim şirket arasındaki ilişkinin hukuki niteliğinin bir sözleşme ilişkisi olduğu savunulmaktadır⁶⁵. Sözleşme ilişkisinin kapsamı şirketin ortaklık sözleşmesinde veya yönetim kurulu üyesinin seçildiği genel kurul kararında belirlenebilir⁶⁶. Belirlenmediği durumlarda ise, doktrinde sözleşme ilişkisinin vekâlet sözleşmesi, hizmet sözleşmesi ve ortaklık sözleşmesine dayandığına dair çeşitli görüşler mevcuttur.

Yönetim kurulu üyeleri ve anonim şirket arasındaki ilişkinin güven ve özen borcu olduğunu savunanlar, aradaki ilişkinin *vekâlet sözleşmesine* dayandığını savunmaktadırlar⁶⁷. TBK’nin 502. maddesi uyarınca, “*Vekâlet sözleşmesi, vekilin vekâlet verenin bir işini görmeyi veya işlemini yapmayı üstlendiği sözleşmedir.*” Yargıtay da üyeler ile şirket arasındaki ilişkinin vekâlet sözleşmesi olduğu yönünde kararlar vermiştir⁶⁸. Ancak, vekâlet sözleşmesi görüşüne yöneltilebilecek en önemli

⁶⁵ İMREGÜN, Oğuz, Anonim Ortaklıklar, 3. Bası, İstanbul, 1974, s. 156; BAHTİYAR, Mehmet, Ortaklıklar Hukuku, İstanbul 2012, s. 180; AKDAĞ GÜNEY, Necla, Anonim Şirketlerde Azledilen Yöneticilerin Tazminat Hakları, Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. 57, S. 1, 2008, s. 13.

⁶⁶ AKDAĞ GÜNEY, Anonim Şirket Yönetim Kurulu, s. 175.

⁶⁷ PULAŞLI, Şirketler Hukuku Şerhi, s. 889; ÇAMOĞLU, Ersin, Anonim Ortaklık Yönetim Kurulu Üyelerinin Hukuki Sorumluluğu, İstanbul 2007, s.108; SEZGİN, Ayşegül, Yönetim Kurulu Üyesi ile Anonim Ortaklık Tüzel Kişisi Arasındaki Hukuki İlişkinin Niteliği, Doç. Dr. Mehmet Somer’ in Anısına Armağan, İstanbul 2006, s. 378.

⁶⁸ Türk öğretisinde de, bu ilişkinin vekâlet akdi olduğu görüşü hâkimdir (ÇAMOĞLU, s. 102-104). Yargıtay, yönetim kurulu üyeleri ile şirket arasında bir hizmet akdi bulunmadığını, en azından şirket genel müdürü iken, yönetim kurulu üyeliğine seçilen kişinin hizmet akdi ilişkisinin sona erdiğini kabul etmiştir (HGK, T: 05.02.2003, E: 2003/9-82 K:65 sayılı ilamı); YHGK, T: 07/07/2010, E: 2010/9-328 K: 2010/370.

eleştiri şirketin vekâlet veren üyenin vekil sayılamayacağıdır. Çünkü üye bir üçüncü kişi olmayıp, şirketin organıdır⁶⁹.

Diğer görüşlerden biri ise *hizmet sözleşmesi* görüşüdür. TBK m. 393 uyarınca, “*Hizmet sözleşmesi, işçinin işverene bağımlı olarak belirli veya belirli olmayan süreyle iş görmeyi ve işverenin de ona zamana veya yapılan işe göre ücret ödemeyi üstlendiği sözleşmedir.*” Hizmet görüşünü savunanlar, yönetim kurulunun yalnızca belirli işler için görevlendirilmemesi ve genel kurulun görev alanı dışında kalan hususlarda genel yetkili olması, bu yetkinin belirli süre için devamlı olarak kullanılması sebebiyle ilişkiyi bu şekilde nitelendirilmişlerdir⁷⁰. Ancak, hizmet sözleşmesinde ücret zorunlu unsur olmasına rağmen yönetim kurulu üyeleri için zorunlu unsur söz konusu olmaması sebebiyle eleştirilmiştir⁷¹.

Ortaklık sözleşmesi görüşü ise, yönetim kurulu üyesinin göreve başlayabilmek için şirket ortağı olmak zorunda olmasına dayandırılmaktadır. Ancak, TTK uyarınca yönetim kurulu üyelerinin şirkette herhangi bir paya sahip olma zorunluluğunun kaldırılması bu görüşü çürütmektedir.

Görüşler neticesinde, şirket ve yönetim kurulu üyelerinin aralarındaki ilişkinin hizmet ya da vekâlet sözleşmesine dayandırılması talepler ve çıkan uyuşmazlıkların değerlendirilmesi hususlarında önem arz etmektedir. Kendi içinde sui generis sözleşme olarak nitelendirilse bile, Yargıtay’ın açıkça yönetim kurulu üyeleri ile şirketin arasında hizmet akdinin olmadığı belirtmiş olması sebebiyle aradaki ilişkinin vekâlet sözleşmesi niteliğinde değerlendirilmesi kanaatindeyim.

C. Yönetim Kurulu Üyeliğinin Sona Ermesi

1. Azil

Azil, görevden alma ya da alınma anlamına gelen bozucu yenilik doğuran ve hüküm ile sonuçlarını geleceğe etkili olarak doğuran bir haktır. Yenilik doğuran bir hak olması sebebiyle, şarta bağlanması mümkün değildir. Yönetim kurulunu azletme yetkisi ise, TTK m. 364 uyarınca sadece genel kurula aittir. TTK m. 408/2 gereğince, genel kurulun yetkisi devredilmez yetki ve görevlerindendir. Dolayısıyla, genel kurul

⁶⁹ KIRCA/ÇELİK/MANAVGAT, s. 454.

⁷⁰ TEKİNALP, Yeni Ortaklıklar Hukuku, s. 55; SEZGİN s. 373.

⁷¹ AKDAĞ GÜNEY, Yönetim Kurulu s. 177; Sezgin s. 376.

bu yetkisini yönetim kuruluna devredilemeyeceği gibi yönetim kurulunun kendi üyesini azletmesi de mümkün değildir.

Yönetim kurulu üyesinin azledilebilmesi için, genel kurulun “olağan” veya “olağanüstü” genel kurul toplantısında bu yönde karar alması gerekmektedir. Olağan genel kurul toplantısı, her faaliyet dönemi sonundan itibaren üç ay içinde yapılmaktadır. Olağanüstü genel kurul toplantısı ise, yönetim kurulunun çağrısı üzerine azlık tarafından, tek pay sahibinin mahkemeden talebi veya tüm pay sahiplerinin bulunması şartıyla çağrısız olarak gerçekleştirilebilir. Genel kurul sermayenin dörtte biriyle toplanarak, toplantıda hazır bulunanların çoğunluğuyla karar almaktadır.

TTK m. 364’e göre, genel kurul azil yetkisini kullanabilmesi için, genel kurul gündeminde azille ilgili bir madde bulunmalıdır. Burada dikkat edilmesi gereken, açıkça “azil “ maddesinin aranmadığı, ”azille ilgili bir maddenin yeterli” olmasıdır⁷². Ancak, haklı sebebin varlığı halinde genel kurul, gündemde madde olmasa dahi yönetim kurulu üyesini azledebilmektedir. Inter alia, yolsuzluk, yetersizlik, görevin ifasında güçlük, nüfuzun kötüye kullanılması, geçimsizlik gibi sebepler haklı sebep olarak gösterilebilir⁷³. Ancak, açık veya ilgili gündem maddesinin bulunmaması ya da haklı sebep bulunmadan yönetim kurulu üyesinin azledilmesi durumlarında; yönetim kurulu, yönetim kurulu üyelerinden her biri ve TTK 446’da sayılan diğer ilgililer, karar tarihinden itibaren 3 ay içinde, şirketin merkezinin yer aldığı asliye ticaret mahkemesinde iptalini isteyebilirler.

Aynı zamanda azil konusunda TTK m. 364/2 uyarınca azledilen üyeye tazminat hakkı tanınmıştır. Böylelikle azledilen yönetim kurulu üyeleri vekâlet hükümleri çerçevesinde tazminat talebinde bulunabilecektir. Tazminat talebinde bulunulabilmesi için azlin haklı olması gerekmektedir. Yönetim kurulu üyesi ile şirket arasında vekâlet ilişkisinin haiz olduğu hallerde zamansız olarak azil nedeniyle TBK m. 512 kapsamında tazmini istenebilecek zarar “menfi zarar” dır⁷⁴.

⁷² KIRCA s. 459.

⁷³ TTK m. 364 gerekçesi.

⁷⁴ ARAL, Fahrettin/Ayrancı, Hasan, Borçlar Hukuku, Özel Borç İlişkileri, Ankara 2012 s. 415; KARAEĞE s. 101.

TTK m. 334/2 uyarınca kamu tüzel kişiyi temsil eden gerçek kişi kurulu üyeleri, ilgili kamu tüzel kişisince azledilmektedir.

Sermeye piyasası mevzuatında ise, genel kurulun azil yetkisine istisna getiren bir düzenleme bulunmaktadır. Söz konusu düzenlemeyle, Sermaye Piyasası Kurulu, yönetim kurulu üyelerinin atanmalarında olduğu gibi, bazı şartların varlığı halinde onların azillerinde de yetkilidir⁷⁵. Genel kurulun, yönetim kurulunu azil yetkisine bir diğer istisna da, 5411 sayılı Bankacılık kanunu m. 134/2’de düzenlenmiştir. Dolayısıyla Fon, kendisine devredilen şirketlerin, yönetim kurulu üyelerini, müdürleri ve denetim kurulu üyelerini imtiyazlı hisseler ile atanıp atanmadıklarına bakmaksızın, azletme yetkisine sahiptir⁷⁶.

2. İstifa

İstifa, görevinden tek taraflı irade beyanı ile şirket ile ilişkisini kesme halidir. İstifa da azil gibi, yenilik doğurucu ve geleceğe hüküm ve sonuçlarını doğuran bir haktır. Yenilik doğuran bir hak olması sebebiyle istifanın da şarta bağlanması mümkün değildir.

TTK’ da yönetim kurulu üyesinin istifasını düzenleyen bir hüküm bulunmamaktadır. Dolayısıyla, TBK’ nin vekâlet sözleşmesine ilişkin hükümlerden faydalanmak gerekir.

Yönetim kurulu üyeleri sebepsiz olarak istifa etme hakkına sahiptir. Ancak, üye tarafından istifa zaman bakımından uygun bir zaman tercih edilmemişse, genel hükümlere göre, tazminat hakkı doğacaktır⁷⁷. Ama buna rağmen, istifanın zamanında yapılmaması istifayı geçersiz kılmamaktadır⁷⁸. İstifa ederken herhangi bir şekil şartı söz konusu da değildir. Ancak, ispat hukuku açısından yazılı olması avantaj sağlamaktadır.

İstifa beyanı yetkili kişiye verildiği andan itibaren iç ilişkide hüküm etki eder. Dış ilişkide ise, üçüncü kişiler bakımından tescil ile hüküm ifade eder. Çamoğlu ise;

⁷⁵ SerPK m.92/1-c,96/1,97/1 Ayrıca bkz. SPK yönetim kurulu üyesinin atama yetkisine ilişkin ikinci bölüm s. 86.

⁷⁶ AKDAĞ GÜNEY, Anonim Şirket Yönetim Kurulu, s. 42.

⁷⁷ Y13HD, T: 09.03.2010, E: 2009/9343, K: 2010/2815.

⁷⁸ AKDAĞ GÜNEY, Anonim Şirket Yönetim Kurulu, s. 37.

sicilin olumlu etkisinden bahsederek ticaret sicilinin borcun doğumu açısından önemli olmadığı; haksız fiil, yasadışı borçlarda istifanın hükümleri; tescil ve ilan ile değil, iç ilişkideki gibi istifanın şirkete verilmesinden itibaren hüküm ifade edeceğini beyan etmektedir⁷⁹.

Doktrinde, yönetim kurulu üyesinin istifa beyanının şirket içinde kime verileceği tartışmalıdır. İsviçre öğretisinde, beyanın muhatabının yönetim kurulu başkanı veya onun vekili, temsile yetkili her bir yönetim kurulu üyesi; toplu istifada yahut yönetimin tek bir kişiden oluştuğu durumlarda tek üyenin istifasında genel kurul, büyük hissedar, genel kurul çağrısı yetkili azınlık olduğu vs. ifade edilmektedir⁸⁰. Kırca ise; toplu istifa yahut yönetimin tek kişiden oluştuğu durumlarda tek üyenin istifası bir yana diğer durumlarda, istifa etmek isteyen yönetim kurulu üyesi istifa yazısını yönetim kurulu başkanına, başkan vekiline ve temsile yetkili bir üyeye verebilir⁸¹.

3. Diğer Sebepler

TTK m. 363/2 uyarınca, yönetim kurulu üyelerinden birinin iflası veya ehliyetinin kısıtlanmasıyla yönetim kurulu üyeliği kendiliğinden sona ermektedir. İİK⁸² m. 43'e göre iflasa tabi kişiler; TTK uyarınca tacir sayılan veya tacirler hakkındaki hükümlere tabi olanlar ve tacir olmamalarına rağmen özel kanunlar ile iflasa tabi kılınan tüzel ve gerçek kişiler olarak sayılmıştır. TTK m. 12/1'de tacir, hükmün ikinci fıkrasında tacir sayılanlar ve üçüncü fıkrasında tacir gibi sorumlu olanlar tanımlanmıştır. Buna göre her üç fıkroda düzenlenenler tacir olmanın sonuçlarından biri olan iflasa tabidir. Böylelikle, yönetim kurulu üyelerinden birinin iflası halinde yönetim kurulu kendiliğinden sona ermektedir.

Yönetim kurulu üyelerinin tam ehliyetli olma zorunluluğu, TTK m. 359/3'te belirtilmiş olduğundan yönetim kurulu üyelerinin ehliyetinin herhangi bir sebeple kısıtlanması durumunda üyelik yine sona ermektedir.

⁷⁹ POROY/TEKİNALP/ÇAMOĞLU, Ortaklıklar Hukuku, s. 550.

⁸⁰ KIRCA/ÇELİK/MANAVGAT, s. 465.

⁸¹ KIRCA/ÇELİK/MANAVGAT, s. 465.

⁸² RG: 19.06.1932 S: 2128.

Anonim şirket, esas sözleşmesi ile yönetim kurulu üyelerinde aranacak şartların gösterilmesi halinde, bu şartların sonradan kaybedilmesi de yönetim kurulu üyeliğinin kendiliğinden sona ermesine sebep olacaktır (TTK m. 363/2). Aynı zamanda anonim şirket esas sözleşmesinde yönetim kurulu üyesi olabilecek tüzel kişi tiplerinin sınırlanmış olması halinde, mevcut yönetim kurulu üyesi tüzel kişinin tür değiştirme suretiyle yönetim kurulu üyesi olmayacak bir tüzel kişilik olarak yapılanması halinde yönetim kurulu üyeliği kendiliğinden sona erecektir. Tüzel kişinin ortaklık yapısı ile ilgili benzer düzenlemelere de yer verilebileceği göz önüne alındığında bu şartların kaybedilmesi ile yönetim kurulu üyeliği sona erecektir.

Birleşme, bölünme ve tür değiştirmeye ilişkin hükümler, TTK m. 134 ve devamında düzenlenmiştir. Birleşme ile yeniden yapılanan tüzel kişinin, devralan ya da devrolunan şirket olması fark etmeksizin, yönetim kurulu üyeliği devam edecektir. Ancak, TTK m. 364/1 uyarınca birleşme durumunda duruma göre devralan şirketi yönetim kurulu üyeliğinden azil için haklı sebep oluşturabilir. Bölünme durumlarında da birleşme hükümleri geçerlidir. Tür değiştirme halinde de tüzel kişinin yönetim kurulu üyeliği sona ermeyecektir. Çünkü tüzel kişilik devam etmektedir ve şirketin hukuki ilişkileri bu değişiklikten etkilenmez. Ancak, birleşme, bölünme ve tür değiştirme hallerinde tüzel kişinin yönetim kurulu üyeliğinin sona ereceğine ilişkin esas sözleşmeye hüküm konulabilir. TTK m. 363/2’de esas sözleşmede öngörülen nitelikleri kaybetmenin yönetim kurulu üyeliğinin sona erme sebebi olarak öngörülmesinden esas sözleşmeye bu yönde hüküm konulabileceği anlaşılmaktadır. Bu nedenle bu yönde bir hüküm emredici hükümler ilkesine de aykırılık teşkil etmeyecektir.

Yönetim kurulu üyeleri en fazla 3 yıl süreyle görev yapmak üzere seçilmektedir. Buna rağmen, esas sözleşmede aksine hüküm yoksa aynı kişiler yeniden seçilebilir. Süre sona erdiğinde ise üyeliğin kendiliğinden sona erip ermediği doktrinde tartışılmalıydı. Ancak TTK m. 314’te yer alan üç yıllık emredici sürenin aşılarda görev süresinin uzadığı veya yenilendiği anlamına gelmeyeceği yani şirketin organsız kaldığı sonucunu ortadan kaldırmayacağı, şirket organsız kaldığı için hukuki yararı olanların genel kurulca seçim yapılınca dek şirkete yönetim kayyımı atanmasını mahkemeden talep etme hakları bulunduğu sonucuna varmıştır.

Aynı zamanda, yönetim kurulu üyeleri kanunda belirtilen koşulları ya da esas sözleşmede yer alan niteliklerini kaybetmesi durumlarında herhangi bir işlem yapılmaya gerek duyulmadan üyeliğin kendiliğinden sonra erer.

III. YÖNETİM KURULUNUN YÖNETİM VE TEMSİL YETKİSİ

A. Yönetim Yetkisi

1. Genel Olarak

Yönetim, idare etmek çekip çevirmek anlamına gelmektedir⁸³. Yönetim kurulunun da en temel görevi şirketi yönetmektir. Yönetimin devrilmemesi halinde, yönetim kurulunun tüm üyelerine aittir. Şirket yönetimi, iç ilişkiyi ilgilendiren bir husus olduğundan, gerek şirketin iç ilişkilerinin yürütülmesi gerekse anonim şirket pay sahipleri ile şirket arasındaki ilişkilerin yürütülmesi, yönetim yetkisinin kullanılmasıyla mümkün olur⁸⁴. Yönetim kurulunun görev ve yetkilerinin dayanağı, kanun veya anonim şirketin esas sözleşmesi olabilir⁸⁵.

Genel kurul yönetim alanındaki yetkilerini kullanması sebebiyle yönetim alanında tek yetkili organ yönetim kurulu değildir. Yönetim kurulu ve genel kurul arasındaki ilişki TTK m. 374/1 ile belirtilmiştir. TTK m. 374 uyarınca: “Yönetim kurulu ve kendisine bırakılan alanda yönetim, kanun ve esas sözleşme uyarınca genel kurulun yetkisinde bırakılmış bulunanlar dışında, şirketin işletme konusunun gerçekleştirilmesi için gerekli olan her çeşit iş ve işlemler hakkında karar almaya yetkili kılınmış olması” yönetim kurulunun görev işlev alanını genişleten bir karineye de yer verilmiş olduğu anlamına gelmektedir⁸⁶.

Şirket ortaklarının genel kurul toplantılarına çağırılması, TTK m. 419/2 hükmüne uygun olarak bir iç yönergenin hazırlanması ve TTK m. 492 hükmü uyarınca devri sınırlandırılmış nama yazılı payların devrine ilişkin vazifelerini ifa etmek, müdürler ve aynı işlevlere sahip kişileri atamak ve azletmek, ortak malvarlığının borca batık hale düşmesi durumunda bazı önlemler almak ve bildirimlerde bulunmak,

⁸³ www.tdk.gov.tr (Son erişim tarihi: 15.02.2019).

⁸⁴ KARAHAN, Sami, Şirketler Hukuku, Konya 2012, s. 385.

⁸⁵ POROY/TEKİNALP/ÇAMOĞLU, Ortaklıklar Hukuku, s. 552.

⁸⁶ TEKİNALP, Ünal, Sermaye Ortaklıkları, N. 12-28a.

ortaklığın yönetim teşkilatını belirlemek, genel kurul kararlarını uygulamak ve kanunun öngördüğü tescil ve ilan gibi işlemlerin yaptırılması yönetim kurulunun yetkisi ve görevi dâhilinde olan başlıca konulardır⁸⁷.

2. Yönetim Kurulunun Devredilmez ve Vazgeçilmez Görev ile Yetkileri

Yönetim kurulunun devredilmez ve vazgeçilmez görev ile yetkileri, TTK m. 375'te yer almaktadır. Yönetim kurulu, maddede yer alan bu yetkilerin esas sözleşmeyle ya da bir kararla genel kurula veya kurulacak kurullara ve komitelere devredemeyeceği gibi bu yetkilerinden feragat etme hakkına da sahip değildir⁸⁸. Böylelikle genel kurul istediği görev ve yetkileri dilediğinde yönetim kurulundan geri alabileceğine dair anlayış TTK ile son verilmiştir.

TTK organlar arasında “işlevlerin ayrılığı ilkesi” benimsenmiştir⁸⁹. Ancak, buna rağmen Kırca, genel kurulun yönetim kısmına direkt olarak müdahalesi söz konusu olmamasına rağmen esas sözleşmede belirtmek kaydıyla dolaylı olarak genel kurulun müdahalesinin her zaman mümkün olduğunu belirtmektedir⁹⁰.

TTK m. 375 uygulanırken şirketin tek veya çok ortaklı olması fark yaratmamaktadır. Ancak, İsviçre doktrininde yönetim kurulu tek üyeden oluşması durumunda şirketlerde devredilmez görev ve yetkilerin gereği gibi ifasında tek kişinin kendisini gözetleyemeyeceği nedeniyle sorunlar yaşanabileceği ileri sürülmüştür⁹¹.

Bununla birlikte, TTK m. 374 kapsamında üç sorun mahkeme kararlarına ve öğretiyeye bırakılmıştır. Bunlardan ilki, TTK'nin 375. maddesinde herhangi bir hüküm olmamasına rağmen, genel kurulun niteliğiyle bağdaşmayan, buna rağmen yönetim kapsamında bulunduğu şüphe edilmeyen konuların genel kurula bırakılıp bırakılamayacağıdır. Diğer, yönetim kurulunun ve devredilmiş olan yönetimin kurulu kararlarının genel kurulun onayına bağlanıp bağlanamayacağı sorunu, sonuncusu ise

⁸⁷ KARAHAHAN, s. 383.

⁸⁸ TTK m. 375 gerekçesi.

⁸⁹ ALTAŞ, Soner, Türk Ticaret Kanununa Göre Anonim Şirketler, 9. Baskı, Ankara 2019, s. 296.

⁹⁰ KIRCA/ÇELİK/MANAVGAT, s. 538.

⁹¹ KORTUNAY, s. 106.

yönetim kurulunun sorumluluktan kaçınmak amacıyla kararlarını genel kurulun onayına sunup sunamayacağıdır⁹².

Doktrinde bu sorunlara ilişkin çeşitli görüşler mevcuttur. Bu görüşlerden biri; TTK m. 408/1'de genel kurul, yasada ve esas sözleşmeyle açıkça belirtilmiş durumlarda karar alır denildiğinden, yönetim kurulunun devredilmez görev ve yetkileri dışında kalan konularda karar alma yetkisinin esas sözleşmeyle genel kurula tanınmasının mümkün olduğudur. Bu yüzden, esas sözleşmede açıkça yer alan, yönetim kurulunun devredilmez nitelikteki görev ve yetkileri dışındaki konuların genel kurula bırakılması, bazı kararlarının genel kurulun onayına sunulma zorunluluğunun ya da yönetim kurulunun dilediği gibi kararları genel kurulun onayına sunabileceği şeklindeki esas sözleşmedeki düzenlemelerin geçerli olacağı sonucuna varılacaktır⁹³. Diğer bir görüş ise; esas sözleşmede herhangi bir hüküm bulunmaksızın yönetim kurulunun, uhdesine düşen görev ve yetkilerden ya da devredilmez ve vazgeçilmez görev ve yetkiler dışında kalanları devretmesini veya aldığı kararları genel kurulun onayı şartına bağlanmasını caiz görenler de mevcuttur⁹⁴.

TTK m. 375'te düzenlenen devredilmez ve vazgeçilmez yetkilerine aşağıda ayrı ayrı değinilecektir.

a) TTK m. 375' te Sayılanlar

aa) Şirketin Üst Düzeyde Yönetimi ve Bunlarla İlgili Talimatların Verilmesi

Şirketin üst düzeyde yönetimi ve buna ilişkin talimatların verilmesi yönetim kurulunun devredilemeyen yetkiler arasındadır. Kanun maddesinin gerekçesinde "Üst düzeyde yönetim" genel işletme politikası başta olmak üzere, yatırım, temettü, finansman gibi politikaların hedeflerinin neticeye varması, bunlara ulaşılmasında araçların gösterilmesi, belirlenen hedeflere varılıp varılamadığının ya da varılıp varılamayacağının belirlenmesi, bütçe kontrolünün ve şirket stratejilerin tespiti olarak tanımlanmıştır⁹⁵.

⁹² TTK m. 374 gerekçesi.

⁹³ REİSOĞLU, Seza, 6102 sayılı Türk Ticaret kanununun Anonim Şirketlere İlişkin Başlıca Yeni ve Farklı Düzenlemeleri, Bankacılar Dergisi, Aralık 2011, S: 79, s. 121.

⁹⁴ KIRCA/ÇELİK/MANAVGAT, s. 535; Aynı görüşler için bkz. WATTER/Roth Pellanda, Basler Kommentar, OR. II, Art. 716 N. 6.

⁹⁵ BİLGİLİ, Fatih/DEMİRKAPI, Ertan, Şirketler Hukuku, Bursa 2013, s. 371.

Böckli ise, üst düzey yönetim açısından ulaşılmak istenen amaç ve bu amaca ulaşmak için yapılması gerekenler kadar nelerin yapılmaması gerektiğinin de özellikle uygulamada son derece önemli olduğunu belirtmektedir⁹⁶.

Şirketler topluluğunda, üst düzey yönetim yetkisini kimin tarafından kullanılacağı hususunda TTK' da herhangi bir düzenle söz konusu değildir. Ancak, maddenin gerekçesinde, şirketler topluluğunun, topluluk olmasından kaynaklanmasından dolayı bağlı şirketin üst yönetimi konzern yönetimi işe uyumlu çalışması gerektiği ve bu yüzden bağlı şirketin yönetim kurulu üst düzey yönetim yetkisini kullanırken konzern yönetiminin kararları ve izlediği politikaları dikkate alması gerektiğidir. Bununla beraber, söz konusu karar ve politikalarla ters düşmeyen ve doğrudan bağlı şirketi ilgilendiren konulardan bağlı şirketin üst yönetim yetkisi devredilemez niteliğini korumaktadır⁹⁷.

Yönetim kurulu üst düzey yönetim yetkisinin kullanılmasında şirket yöneticilerine yönetim ile ilgili talimatların verilmesi de önemlidir. Bu talimatların, yazılı ya da sözlü şekilde genelge veya iç yönetmelik vasıtasıyla verilebilir. Bu sebeple görüleceği üzere talimatlar için herhangi bir şekil şartı söz konusu olmadığı gibi zımni olarak bile verileceği belirtilmiştir⁹⁸.

bb) Şirket Yönetim Teşkilatının Belirlenmesi

Şirket yönetim teşkilatının belirlenmesi, TTK'nin 375. maddesinin 1.b. hükmünde düzenlenmiştir. İlgili hükümde belirtildiği üzere, yönetim kurulunun, yönetimin işleyişini görmek, politika ile stratejilerin gerçekleştirilmesinde görevli olanların rolünü değerlendirmek ve insan kaynaklarının kullanılmasının izlenmesi amaçlanmıştır⁹⁹.

Şirketin genel organizasyon yapılanması bakımından asıl görevli ve yetkili organ yönetim kuruludur. Yönetim kurulunun bu yetkisi devredilemez ve vazgeçilemez niteliklerindendir. Genel kurulun bu organizasyondaki yeri ise, şirketin esas sözleşmesinde yer almak kaydıyla yönetim kurulunun kaç üyeden oluşacağı, yönetim kurulu başkanı seçimi gibi konularda mümkündür.

⁹⁶ BOCKLI, Peter, Die Unentziehbaren Kernkompetenzen des Verwaltungstrates, Zürich 1994, s. 22.

⁹⁷ TTK m. 375 Gerekçesi.

⁹⁸ KIRCA/ÇELİK/MANAVGAT, s. 542.

⁹⁹ TTK m. 375 Gerekçesi.

Yönetim teşkilatının belirlenmesi yetkisi, finansal sorumluluk ile üst düzey yönetim yetkisi ayrılmaz bir şekilde bağlıdır¹⁰⁰. Yönetim teşkilatı, yönetimde söz sahibi olan herkesin görev tanımlarının belirlenmesi ile kişilerin aralarındaki ilişkileri gösteren şema olarak tanımlanabilir¹⁰¹.

Yönetim teşkilatı, yönetim kurulunun yönetimin bütün olarak işleyişinin görülmesi, politikalar ile stratejilerin gerçekleştirilmesinde görevlilerin rolünün değerlendirmesi ve insan kaynaklarının kullanılmasında önemli rol oynar. Yönetim şeması şirketin işleyişinde bir sorun teşkil etmesi halinde bu sorunun kaynağının da tespitini de kolaylaştırır.

cc) Muhasebe, Finans Denetimi ve Finansal Planlama Düzeninin Kurulması

Yönetim kurulunun devredilmez nitelikteki bir diğer yetkisi de şirketin finansal yapısının oluşturulması ve düzenlenmesidir. Madde gerekçesinde görüldüğü gibi, devredilmez olan "düzenin kurulması görevi" dir; muhasebenin tutulması uzmanlık gerektiren bir iş olması sebebiyle devredilebilir ve yönetimin devri hallerinde bu husus açıkça ifade edilir¹⁰². Muhasebe için gerekli düzenin oluşturulması kapsamına “kanuna ve genel kabul gören muhasebe ilkelerine göre muhasebe örgütünün, konsolide hesap sisteminin, defter ve kayıtların tutulma kurallarının tespiti, hesap planların yapılması” girer; burada esasen, muhasebenin örgütlenmesi söz konusudur¹⁰³. Ancak, yukarıda da bahsedildiği üzere muhasebenin tutulması devredilebilir.

Finansal denetim ise, finansmanın hangi kaynaklardan, nasıl ve hangi maliyetlerle sağlandığını, nakit akışını, likiditeyi, borç vadeleri ile arasındaki uyumu ve finansal yükün azaltılması ve alınan önlemlerin sonuçlarının değerlendirilmesi faaliyetlerini kapsamaktadır¹⁰⁴. Bu denetimin kapsamında, muhasebe düzeninin kurulmasından farklı olarak yönetim kurulu tarafından bizzat kurulması gerekmediği gibi bu düzeni kurdurabilmektedir¹⁰⁵. Alınan ve uygulanan kararlar ya da önemlerin sonuçlarının geriye dönük şekilde değerlendirilmesini de kapsamaktadır¹⁰⁶. Böylece,

¹⁰⁰ KORTUNAY, s. 109; DOĞAN, s. 180.

¹⁰¹ TEKİNALP, Ünal, Tek Pay Sahipli Anonim Ortaklık, İstanbul 2011, N. 12-39.

¹⁰² HELVACI, Yönetim Kurulu Konusunda Getirdiği Yenilikler, s. 207; ÜÇİŞİK/ AYDIN, s. 403.

¹⁰³ TTK m. 375 Gerekçesi.

¹⁰⁴ TEKİNALP, Sermaye Ortakları, N. 12-42.

¹⁰⁵ DOĞAN, s. 189 vd.

¹⁰⁶ KORTUNAY, S. 112.

denetimin yapılabilmesi için yönetim kurulunun iç denetim mekanizmasını kurmakla yükümlü olduğu da ortadadır.

Finansal planlama, faaliyetlerin gerçekleştirilmesini, yükümlülüklerin ifasını ve uzun, orta ve kısa vadeli hedeflere ulaşılmasında gereken finansal araçların, özellikle yeterli likiditenin sağlanmasının güvence altına alınmasını ifade etmektedir¹⁰⁷. Finansal planlamanın şirketin hedeflerinin arasındaki uyumun sağlanmasında en önemli yardım kaynağıdır¹⁰⁸.

dd) Müdürlerin ve Aynı İşleve Sahip Kişiler ile İmza Yetkisini Haiz Bulunanların Atamaları ve Görevden Alınmaları

TTK m. 375/1 (d) hükmü gereğince yönetim kurulu müdürlerin ve aynı işleve sahip kişiler ile imza yetkisini haiz olanların atamaları ve görevden alınmaları konusunda münhasıran yetkilidir. Dolayısıyla “müdürler”, “müdürler ile aynı işleve sahip kişiler” ve “imza yetkilileri” sadece yönetim kurulu tarafından atanabilir ve görevden alınabilir. Bu sebeple bu kavramların açıklanmasında fayda vardır.

Müdürler ve müdürler ile aynı işleve sahip kişiler, TTK’ nın 375. Maddenin (d) bendinin gerekçesine göre, *“hükümdeki ‘müdürler ile aynı işleve sahip kişiler’ ibaresi kendilerine yönetme görev ve yetkileri tanınmış olan kimseleri ifade eder. Görev ve yetki verilmesi ile kastedilen yönetim hakkının veya genel olarak yönetimin geçirilmesi, diğer bir ifadeyle ‘delegasyon’ değildir. Kastedilen, işlemlerin yürütülmesi aşamasına yetkililerdir.”* Olarak tanımlanmıştır. Kortunay, düzenlemeye dair gerekçe de “müdürler ve aynı işleve sahip kişiler” ibaresinde kimlerin dâhil olduğunu açıklamak bakımından başarılı gözükse de, kimlerin dâhil olduğunu açıklamak bakımından yetersiz olduğunu; esasen yönetim yetkisi TTK m. 370 bağlamında yönetim kurulunca bir kez devredildikten sonra devredilen yetkilerin icrasında görev alacak yöneticilerin atamalarını/azillerini yönetim kurulunun münhasır yetkileri arasında saymanın anlamlı olmadığını bu sebeple “müdürler ve aynı işleve sahip kişiler” ibaresiyle kastedilenin hiyerarşik olarak doğrudan yönetim kuruluna bağlı üst yöneticiler olduğunu belirtmiştir¹⁰⁹.

¹⁰⁷ KIRCA/ÇELİK/MANAVGAT, s. 553.

¹⁰⁸ ROSS, Stephen A./ WESTERFIELD, Randolph W., Jeffrey Jaffe, Corporate Finance, Newyork 2013, s. 74.

¹⁰⁹ KORTUNAY, S. 114.

“İmza yetkisini haiz olanlar” ise, yönetim kurulu tarafından aynı zamanda temsile yetkili kılınan müdürler, ticari mümessil veya ticari vekil konumundaki kişilerdir. Tekinalp, imza yetkisini haiz kişilerin dar yorumlanması gerektiğini ve iç ilişkideki imzalarla abonelik belgelerinin imzalamasına yetkili kişilerin bunların dışında tutulması gerektiğini belirtmektedir¹¹⁰. İmza yetkisine haiz kişilerin tayin ve azilleri de yönetim kurulunun devredilmez görev ve yetkilerindendir.

ee) Üst Gözetim

TTK m. 375/1.e hükmünce, yönetim ile görevlendirilmiş kişilerin öncelikle kanuna, şirketin esas sözleşmesine, iç yönergeler ve yönetim kurulunun vermiş olduğu yazılı talimatlar doğrultusunda hareket edilip edilmediğinin üst gözetimi yönetim kurulunun münhasıran yetkilerindendir. Yönetimle görevli kişiler; yönetim kurulu üyeleri, murahhas müdürler, yönetim ya da temsil yetkilerini haiz murahhas üyeler, ticari vekiller ve ticari temsilcilerdir.

Gözetim, günlük iş akışı ile günlük gözetim değil şirketin üst gözetimini kapsamaktadır. Üst yönetiminin konusu itibarıyla iki boyutludur. Birincisi, kurumsal açıdan yapılan gözetimdir. Bu gözetimde yönetimde görevlendirilen kişilerin, yasalara, esas sözleşmeye, iç yönergeler ve yönetim kurulunun yazılı talimatlarına uygun hareket edip etmedikleri kontrol edilir. Diğer boyut ise, üst yöneticilerin iş ile işlemlerinin, kararlarının şirketin hedeflerine uygun doğrultuda ve bu hedefler için elverişli olup olmadığının gözetimi teşkil etmektedir¹¹¹. Madde gerekçesinde ise; “Üst gözetim ile kastedilen hem kurumsal açıdan hem de işletme iktisadı yönünden gerekli olan işlerin akışının gözetimidir. Yoksa, yönetim kurulu bir kontrol ve denetim organı değildir. Üst gözetimin normatif niteliği hükmün bizzat kendisinden anlaşılmaktadır.” denilmektedir. Böckli ise, yönetim kurulunun üst gözetim görevi kapsamında; süreklilik arz eden işlerin gidişatı hakkında bilgi alması gerektiği, idarecilerden düzenli olarak rapor etmesi ve bunların özenli şekilde incelemesi ve değerlendirilmesi gerektiği, uygun ve işlevsel bir iç denetim mekanizması oluşturulması ve bu mekanizma sayesinde elde edilecek veri ve sonuçları dikkate alınması gerektiği, çelişkili veya muğlak konularda ilave bilgi istemesi, patolojik durumlar ve düzensizlikleri açıklığa kavuşturmaya çalışması gerektiğini belirtmektedir¹¹².

¹¹⁰ TEKİNALP, Sermaye Ortaklıkları, N. 12-45.

¹¹¹ KIRCA/ÇELİK/MANAGAT, s. 562-563.

¹¹² BOCKLİ, Aktrienrecht, s. 13; KORTUNAY, s. 117.

Gözetim yetkisi, bizzat yönetim kurulu tarafından kullanılması da gerekmez, yönetim kurulu bu görevini bir organizasyon çerçevesinde de gerçekleştirebilir¹¹³. Organizasyon çerçevesini oluştururken bunu alt komiteler kurarak, idarecilerden sürekli raporlar taleplerinde bulunarak, üst gözetim için kişiler seçerek ve ek açıklamalar talep ederek gerçekleştirebilir. Ancak bu durumda dahi sorumluluk yine de yönetim kurulundadır.

ff) Defterlerin Tutulması, Yıllık Faaliyet Raporunun ve Kurumsal Yönetim Açıklamasının Düzenlenmesi, Genel Kurul Toplantılarının Hazırlanması ve Genel Kurul Kararlarının İcrası

TTK'nin 375. maddesinin (f) fıkrasında, pay, yönetim kurulu ve genel kurul karar ve müzakere defterlerinin tutulması da yönetim kurulunun devredilemez ve vazgeçilemez görev ve yetkileri arasındadır. Madde de bahsi geçen defterler; “pay defteri”¹¹⁴, “yönetim kurulu karar defteri”¹¹⁵ ve “genel kurul müzakere defteri”¹¹⁶ gibi işletmenin muhasebesiyle ilgili defterler olmayıp, muhasebeyle ilgili defterler olan “yevmiye”, “defteri kebir”, “envanter” gibi defterlerin yönetim kurulu tarafından başkasına tutturulabilir. Tekinalp ise, ayırım yapmaksızın muhasebe ile ilgili olanların ve olmayanlarında yönetim kurulunun tutması gerektiği görüşündedir¹¹⁷.

Yıllık faaliyet raporunun düzenlenmesi ise TTK m. 516/1 hükmünde yer almaktadır: *“Yönetim kurulunun yıllık faaliyet raporu, şirketin, o yıla ait faaliyetlerinin akışı ile her yönüyle finansal durumunu, doğru, eksiksiz, dolambaçsız, gerçeğe uygun ve dürüst bir şekilde yansıtır. Bu raporda finansal durum, finansal tablolara göre değerlendirilir. Raporda ayrıca, şirketin gelişmesine ve karşılaşması muhtemel risklere de açıkça işaret olunur. Bu konulara ilişkin yönetim kurulunun değerlendirmesi de raporda yer alır.”* şeklindedir. Ayrıca yıllık faaliyet raporunda TTK m. 516/2 uyarınca, *“faaliyet yılının sona ermesinden sonra şirkette meydana gelen ve özel önlem taşıyan olayları, şirketin Ar-Ge çalışmalarını, yönetim kurulu*

¹¹³ HELVACI, Sorumluluk, s. 209.

¹¹⁴ TTK m. 499; Ticari Defterlere İlişkin Tebliğ m. 9.

¹¹⁵ TTK m. 390/4; Ticari Defterlere İlişkin Tebliğ m. 10.

¹¹⁶ Ticari Defterlere İlişkin Tebliğ m. 11.

¹¹⁷ TEKİNALP, Tek Pay Sahipli Ortaklık, N. 12-47; Altay da aynı doğrultuda muhasebe ile ilgili olmayan ticari defterler ile muhasebe ile ilgili defterler arasında bir ayırım yapmamakta, yönetim kurulunun bu defterleri bizzat tutmasa dahi usulüne uygun tutulmamasından sorumlu olduğu görüşündedir. ALTAY, Sıtkı Anlam, Anonim Ortaklıkta Yönetim Yetkilerinin Devrinin Sorumluluğa Etkileri, İstanbul 2012, s. 143.

üyeleri ile üst düzey yöneticilere ödenen ücret, prim, ikramiye gibi mali menfaatler, ödenekler, yolculuk, konaklama ve temsil giderleri, ayni ve nakdi imkânlar, sigortalar ve benzeri teminatlar” ında yer alması gerektiğidir. İlgili raporun hazırlanmasında Şirketlerin Faaliyet Raporunun Asgari içeriğinin Belirlenmesi Hakkında Yönetmelik hükümlerine de uyulmalıdır. Ancak raporun hukuka uygunluğu ve içeriği bakımından nihai sorumluluğu yönetim kurulundadır¹¹⁸. Yönetim kurulu açısından devredilmez ve sorumluluğunda olan diğer bir husus ise, kurumsal yönetim açıklamasının mevzuata uygun şekilde hazırlanması ve açıklamanın genel kurula sunulmasıdır.

TTK'nin 375. Maddesinin (f) fıkrasında yer aldığı üzere, genel kurul toplantılarının hazırlanması ve kararların icrası da yönetim kurulunun devredemeyeceği görevler arasındandır. Buna göre yönetim kurulu, çağrını usulüne uygun bir biçimde gerçekleştirme, gündemi hazırlama, gerekli bilgi ve belgeleri pay sahiplerinin incelemesine sunma ve toplantıya katılımı sağlama görev ve yetkilerine sahiptir¹¹⁹. Ancak, genel kurul toplantılarının yönetilmesi ve yürütülmesi yönetim kurulun münhasır görevi değildir. Genel kurulun alacağı bir kararla ortakları arasından veya dışarıdan üçüncü bir kişi de bu konuda görevlendirilebilir (TTK m. 419/1). Aynı zamanda, genel kurulda alınan kararların kural olarak yönetim kurulu tarafından icra edilmesi gerekir.

b) Diğer Görev ve Yetkileri

Belirtilen maddelerinin yanı sıra yönetim kurulunun başkaca devredilmez ve vazgeçilmez görevleri mevcuttur. Bunlara; birleşme, bölünme, tür değiştirme planının ve raporlarının hazırlanması (TTK m. 145, 169, 185, 186), sermaye kaybı ve borca batıklık halinde gerekli önlemlerin alınmasına ilişkin yükümlülükler (TTK m. 376/1,2), riskin erken saptanması ve yönetim komitesinin kurulması (TTK m. 378) genel kurul kararları aleyhine iptal davası açılmasına (TTK m. 446/1-c) ilişkin yetkiler sayılabilir¹²⁰.

¹¹⁸ PULAŞLI, Şirketler Hukuku Şerhi, N. 156.

¹¹⁹ TEKİNALP, Tek Pay Sahipli Ortaklık, N. 12-47; AKDAĞ, Yönetim Kurulu, s. 151; ÜÇİŞİK/ÇELİK, s. 406 vd.

¹²⁰ AYHAN/ÇAĞLAR/ÖZDAMAR, s. 313.

3. Yönetimin Devri

Anonim şirketlerin yapılarının birbirinden farklı olması sebebiyle, şirketler yasalardan kaynaklanan ve yasaların müsaade ettiği ölçüde ayrışarak farklı yönetim şekillerinin belirlenmesi ihtiyacı doğmaktadır¹²¹. Böylelikle, anonim şirketler kendilerine en doğru ve en uygun yönetim yapılarını seçebilmektedirler. Bu seçim yönetim yetkisinin devredilmesi yoluyla mümkün olabilmektedir. Anonim şirketlerde yönetim kurulunun sahip olduğu yönetim yetkisini devretmesi, sahip olunan yönetim haklarının yönetim kurulu üyeleri arasında paylaşılmasıyla ya da bu yetkilerin murahhaslara bırakılmasıyla olmaktadır¹²². Murahhaslar yönetim kurulu üyesi ise murahhas üye; değil ise murahhas müdür sıfatını alırlar¹²³.

TTK m. 367/1 hükmü ise şu şekildedir: “Yönetim kurulu, esas sözleşmeye konulacak bir hükümle, düzenleyeceği bir iç yönergeye göre, yönetimi, kısmen veya tamamen bir veya birkaç yönetim kurulu üyesine veya bir üçüncü kişiye devretmeye yetkili kılınabilir. Bu iç yönerge şirketin yönetimini düzenler; bunun için gerekli olan görevleri, tanımlar, yerlerini gösterir, özellikle kimin kime bağlı ve bilgi sunmakla yükümlü olduğunu belirler. Yönetim kurulu, istem üzerine pay sahiplerini ve korunmaya değer menfaatlerini ikna edici bir biçimde ortaya koyan alacaklıları, bu iç yönerge hakkında, yazılı olarak bilgilendirir.” Madde hükmünden de anlaşılacağı üzere, yönetim yetkisinin devredilmesi anonim şirketin esas sözleşmesinde hüküm bulunmasına bağlıdır. eTTK’ dan farklı olarak TTK’ da yönetim yetkisinin devri ile temsil yetkisinin birbirinden ayrılması neticesinde temsil yetkisinin devredilmek isteniyorsa bu hususunda ayrıca esas sözleşmede gösterilmesi gerekmektedir. Yönetimin devri için esas sözleşme hükmü ile birlikte şirketin yönetimini düzenleyen bir iç yönergenin de yönetim kurulu tarafından hazırlanıp uygulamaya konması gerekmektedir. Bu yönergede; şirketin yönetimi için gerekli olan görevler tanımlanır ve yerleri gösterilir, özellikle de kimin kime bağlı ve bilgi yükümlüsü olduğu belirtilir. Yönerge, üretim öncesini, üretimi, pazarlamayı, muhasebenin yapısını, işleyişini, görev tanımlarıyla şemasını yönetimi bir bütün halinde düzenler¹²⁴.

¹²¹ KARAHAN, s. 389.

¹²² POROY/ TEKİNALP/ÇAMOĞLU, Ortaklıklar Hukuku, s. 346: KARAHAN, s. 402.

¹²³ POROY/TENKİNALP/ÇAMOĞLU, Ortaklıklar Hukuku, s. 346: KARAHAN, s. 403.

¹²⁴ ALTAŞ, Devir, s. 281.

Yönetim yetkisini Murahhaslara devredilmesinin sorumluluk açısından önemli bir sonucu, Murahhaslara devredilen alanlar bakımından yönetim kurulu üyelerinin sorumluluğunun kalkmasıdır¹²⁵. Fakat yönetimle görevli kişilerin üst gözetimi yönetim kurulunun devredilmez ve vazgeçilmez nitelikte yetkilerinden olduğundan, bu yükümlülükle ilgili sorumluluk devam etmektedir¹²⁶.

Yönetim kurulu, yönetim kurulu üyesi veya üçüncü kişiye devrettiği yönetim yetkisini her zaman geri alabilme ve bu kişileri azletme yetkisine de sahiptir. Bu yetki de yönetim kurulunun devredilmez görev ve yetkilerindendir (TTK m. 375/1d).

B. Temsil Yetkisi

1. Temsil Yetkisinin Kapsamı

Temsil, anonim şirketin iç bünyesinde alınan kararların dış ilişkide icra edilmesidir.

Anonim şirketlerde temsil yetkisi kanun uyarınca yönetim kurulundadır. Yönetim kurulu, şirketi hem üçüncü kişilere hem de şirketin ortaklarına karşı temsil etmektedir¹²⁷. TTK'nin 370. maddesinin birinci fıkrasında da: *“Esas sözleşmede aksi öngörülmemiş veya yönetim kurulu tek kişiden oluşmuyorsa temsil yetkisi çift imza ile kullanılmak üzere yönetim kuruluna aittir.”* şeklindedir. Yani, tek kişiden oluşan yönetim kurulunda anonim şirketlerde, temsil yetkisi tek imza ile kullanılırken; birden fazla üyeden oluşan yönetim kurullarında ise, şirket esas sözleşmesinde aksine düzenleme mevcut değilse temsil yetkisi çift imza ile kullanılmaktadır. Esas sözleşmeyle çift imza yetkisinin kaldırılması mümkünken, esas sözleşmede öngörülmek suretiyle şirketin ikiden fazla, hatta tüm yönetim kurulunun imzasıyla temsil edilebileceği belirlenebilir¹²⁸.

Temsil yetkisinin kapsamı, TTK'nin 371. Maddesinin birinci ve ikinci fıkralarında yer almaktadır. Şöyle ki; birinci fıkrasında temsile yetkili olanlar, şirketin işletme konusuna giren her türlü işleri ve hukuki işlemleri şirket adına yapabilirler. 2. Fıkra göre ise; *“temsile yetkili olanların, üçüncü kişilerle, işletme konusu dışında yaptığı işlemler de şirketi bağlar; meğerki üçüncü kişinin, işlemin işletme konusu*

¹²⁵ İMREGÜN, Anonim Ortaklıklar, s. 168.

¹²⁶ AKDAĞ GÜNEY, Yönetim Kurulu, s. 72.

¹²⁷ POROY/TEKİNALP/ÇAMOĞLU, Ortaklıklar Hukuku, s. 347; BAHTİYAR, Mehmet, Ortaklıklar Hukuku, İstanbul 2019, s. 230.

¹²⁸ PULAŞLI, Hasan Şirketler Hukuku Genel Esaslar, Ankara 2017, s. 457.

dışında bulunduğunu bildiği veya durumun gereğinden, bilebilecek durumda bulunduğu ispat edilsin. Şirket esas sözleşmesinin ilan edilmiş olması, bu hususun ispatı açısından, tek başına yeterli delil değildir.” Böylelikle, şirketlerin esas sözleşmesinde yazılı işletme konusu içinde hak iktisap ve borç iltizam edebileceklerine ilişkin ultra vires ilkesi TTK ile terk edilmiştir. Ancak, bu terkle şirketin işletme konusu tamamen kaldırılmış değildir. TTK m. 339/2-b ile hükme bağlanmıştır. Ayrıca, temsile yetkili kişilerin yaptığı işlemin esas sözleşme ya da genel kurul kararına aykırı olması iyiniyet sahibi üçüncü kişilerin o işlemde dolayı şirkete başvurmalarına engel teşkil etmediği gibi, görevlerini yerine getirirken üçüncü kişilere karşı işledikleri haksız fiillerden de şirket sorumludur. Şartlarının varlığı halinde şirket ile ilgili temsilciye rücu edilebilir.

Yönetim kurulu üyeleri anonim şirketi temsil yetkisini, şirketin işleriyle ilgili belgeleri imzalamak suretiyle kullanırlar¹²⁹. Yönetim kurulu üyelerinin şirket adına ne şekilde imza atacağı TTK m. 372/1 hükmünde belirtilmiştir. Hüküm şu şekildedir: “Şirket adına imza yetkisini haiz kişiler şirketin unvanı altında imza atarlar. 40 ıncı maddenin ikinci fıkrası hükmü saklıdır.” Böylece, tüzel kişi tacir olan anonim şirket unvanının ve onunla beraber şirket adına imza atmaya yetkili kimselerin imzalarının noterce onaylatılarak ticaret sicili müdürlüğüne verilmesi gerekmektedir¹³⁰. TTK kapsamında, kanunun öngördüğü tüm işlemler elektronik ortamda güvenli elektronik imzayla da yapılabilmektedir. Bu işlemlerin kaynağı belgeler de aynı şekilde elektronik ortamda düzenlenebilir.

2. Temsil Yetkisinin Sınırlandırılması

Temsil yetkisi ticari faaliyetlerde güven istikrarının sağlanması bakımından anonim şirket temsilcilerine son derece geniş yelpaze tanınmıştır. Bu nedenle yetkiye sınırlandırma getirilebilir. Temsil yetkisinin sınırlandırılması şirketin iç ilişkisinde hüküm ifade etmektedir. Yetkinin sınırlandırılması, merkezin ve şubenin iş alanları ile veya çift imza kuralı getirilerek iki şekilde mümkün olabilir¹³¹. Temsil yetkisinin merkez ve şube iş alanlarının dikkate alınarak sınırlandırılması, tüzel kişiler tacirler dahil her tacirin merkezi ve her şubesinin adeta ayrı bir ticari işletme alanı gibi

¹²⁹ POROY/TEKİNALP/ÇAMOĞLU, Ortaklıklar Hukuku, s. 348.

¹³⁰ POROY/TEKİNALP/ÇAMOĞLU, Ortaklıklar Hukuku s. 348.

¹³¹ TEKİNALP, Sermaye Ortaklıkları, N. 12-80.

sayılması şeklinde de açıklanabilir ve buna göre, tescil edilmesi şartıyla, merkez şubeleri, şubeler merkezi, şubeler diğer şubeleri bağlayacak şekilde işlem tesis edemez¹³². Ancak, sınırlamaların üçüncü kişilere karşı etkin olabilmesi için tescil ve ilan edilmiş olmaları gerekir. Tescil ve ilan koşulu iyi niyetli üçüncü kişilerin korunması amaçlamaktadır¹³³. Temsil yetkisinde konu, miktar gibi sınırlamalar yapılabilir; ancak Kanun bu tür sınırlandırmaların iyiniyet sahibi üçüncü kişilere karşı hüküm ifade etmeyeceği hükmü esastır (TTK m. 371/3). Temsile yetkili kişiler tarafından yapılan işlemlerin esas sözleşmeye veya genel kurul kararlarına aykırı olması, iyiniyet sahibi üçüncü kişilerin o işlemten dolayı şirkete başvurmalarına engel değildir (TTK m. 371/4).

Şirketin temsili açısından tek kişiden oluşan anonim şirketler için özel bir düzenleme söz konusudur, buna göre sözleşmenin yapıldığı sırada, tek pay sahibi ile şirket arasındaki tanzim edilmiş sözleşmelerin geçerli olabilmesi için yazılı şekil şartıdır (TTK m. 371/6). Yazılılık şekil şartına uyulmamasının yaptırımını geçersizliktir.

Diğer sınırlama ise, çift imza kuralının varlığıdır. Anonim şirketlerde kural olarak çift imza kuralı geçerlidir; şirket adına düzenlenecek evraklarda en az iki yönetim kurulu üyesinin imzasının yer alması gerekmektedir. Ancak, yönetim kurulu tek kişiden oluşuyorsa çift imza kuralının uygulanması mümkün değildir.

Çift imza kuralının aksinin düzenlenmesi mümkündür. Esas sözleşmede tek imza kuralı kararlaştırılabilir.

3. Temsil Yetkisinin Devri

Temsil yetkisinin devri TTK m. 370/2' de düzenlenmiş olup, bu hükme göre: *“Yönetim kurulu, temsil yetkisini bir veya daha fazla murahhas üyeye veya müdür olarak üçüncü kişilere devredebilir. En az bir yönetim kurulu üyesinin temsil yetkisini haiz olması şarttır.”* Temsil yetkisinin devredilmesi hususunda esas sözleşmede yer alması gerektiğine ilişkin görüleceği üzere madde hükümde herhangi bir düzenleme mevcut değildir. Bu nedenle, temsil yetkisinin devredilmesi için esas sözleşmede buna ilişkin bir hüküm bulunma zorunluluğu olup olmadığına ilişkin doktrinde çeşitli

¹³² Tekinalp, Sermaye Ortaklıkları, N. 12-81.

¹³³ PULAŞLI, Hasan, Şirketler Hukuku Şerhi, N. 413.

görüşler yer almaktadır. Çamoğlu, yönetim hakkının devredilmesinde olduğu gibi esas sözleşmede yer alması kaydıyla temsil yetkisinin de murahhas üyelere ya da murahhas müdürlere bırakabileceği görüşündedir¹³⁴. Tekinalp, temsil yetkisinin devrini de TTK m. 367 uyarınca ele alınmasını bu nedenle esas sözleşmede devir ile ilgili kayıt bulunması koşulu ve bir iç yönerge ile temsil yetkisinin devrinin mümkün olabileceği kanaatindedir¹³⁵. Kendigelen ise, TTK 367/1 ile TTK 370/2 arasındaki farklılığın bilinçli olmadığını, yönetim kurulunun temsil yetkisini devredebilmesi için esas sözleşmede buna ilişkin bir hüküm bulunması gerektiğine ilişkin düzenlemenin esasında unutulmuş olduğu görüşünde olup, her halükârda, esas sözleşmede temsil yetkisinin devredilebileceğine ilişkin bir hükmün bulunması gerektiği kanaatindedir¹³⁶. Esas sözleşmede temsil yetkisinin devrine ilişkin bir hüküm bulunmasa bile yönetim kurulunun temsil yetkisini geçerli şekilde devredebileceğine ilişkin görüşü savunanlar da vardır¹³⁷.

C. Yönetim ve Temsil Yetkisinin Delegasyonu

Yönetimin devri söz konusu olmadığı hallerde yönetim kurulunun üyelerine aittir. Yönetim kurulu üyelerinin her biri de şirkete temsile yetkilidir. Ancak, Kanunla bu düzen değiştirilebilir.

Anonim şirketlerde yönetim kurulu üyeleri şirketin yönetiminden sorumludur. Ancak bu görevin kısmen delegasyonuna izin verilmiştir. Delegasyon halinde de yönetim kurulunun devredilmez yetki ve görevlerden dolayı sorumluluğu devam eder. TTK m. 371/2 uyarınca ise, yönetim kurulu temsil yetkisini bir veya daha fazla murahhas üyeye veya müdür olarak üçüncü kişilere devredebilir. Bu durumda en az bir yönetim kurulu üyesinin temsil yetkisi haiz olması şarttır.

¹³⁴ POROY/TEKİNALP/ÇAMOĞLU, Ortaklıklar Hukuku, s. 349.

¹³⁵ Tekinalp, Tek Pay Sahipli Ortaklık, N. 12-75; BAHTİYAR, 2019, s. 232; ŞENER, Oruç Hami, Teorik ve Uygulamalı Ortaklıklar Hukuku Ders Kitabı, Ankara 2019, s. 361.

¹³⁶ KENDİGELEN, Abuzer, Türk Ticaret Kanunu-Değişiklikler, Yenilikler, İlk Tespitler. İstanbul 2012, s. 261-262.

¹³⁷ YANLI, Veliye, Anonim Şirketlerde İmza Yetkilileri Sadece Yönetim Kurulu Tarafından mı Atanabilir?, Ersin Çamoğlu'na Armağan, İÜHFM, C. LXXI, 2013, S. 2, s. 447-448; KIRCA/ ÇELİK/MANAVGAT, s. 616; SOYKAN, İsmail Cem, Türk Ticaret Kanunu'nda ve Türk Ticaret Kanunu Tasarısı'nda Anonim Şirketin Yönetimi ve Temsili, 2010, S. 91, s. 2402.

Yönetim kurulunun delegasyon imkânından yararlanması için bazı şekil şartlarının bulunmasına bağlıdır. İlk şart, “*esas sözleşmede yönetim kurulunun yönetimi kısmen veya tamamen devretmeye yetkili kılınmasıdır.*” Esas sözleşmede değişiklik yapmaya genel kurul yetkili olduğundan yönetim görevlerini delege etmek isteyen bir yönetim kurulunun genel kurulun koordinasyonuna ihtiyacı bulunmaktadır. Esas sözleşmeyle konulacak yetki hükmüne ilave olarak ayrıca yönetim kurulu tarafından iç yönerge hazırlanması gereklidir. İç yönerge şirketin yönetimini düzenler ve bunun için gerekli olan görevleri tanımlar, yerlerini gösterir, özellikle kimin kime bağlı ve bilgi sunmakla yükümlü olduğunu belirler.

İKİNCİ BÖLÜM

YÖNETİM KURULUNUN TOPLANMASINDA HÂKİM ESASLAR

I. TOPLANTIYA DAVET

A. Davete Yetkili Olanlar

1. Yönetim Kurulu Başkanı

Yönetim kurulunu, yönetim kurulu toplantısına kural olarak yönetim kurulu başkanı çağırılmaktadır. Başkanın bulunmadığı ya da başkanın herhangi bir geçerli sebebi olduğu hallerde toplantı çağrısını başkanın vekili üstlenmektedir. Başkan vekili, TTK m. 366/1 uyarınca bir başkan bulunmadığı durumlarda başkana vekâlet etmek üzere yönetim kurulu tarafından seçilmektedir ancak esas sözleşmede aksi belirtilmedikçe birden fazla başkan vekilinin seçilmesi de mümkündür¹³⁸. Vekiller aralarında görev dağılımını kendi aralarında yapacakları toplantıda ya da iç yönergelerinde belirtilebilir.

Yönetim kurulu başkanı, kurulun işlemlerini yönetmekle görevlidir. Yönetimin içeriğinde; toplantının hazırlığı, oturum ve karar alma süreçleri yer almaktadır. TTK’

¹³⁸ TTK m. 366 Gerekçesi.

da açıkça yönetim kurulunun başkan tarafından toplantıya çağrılacağı düzenlenmemiş olmasına rağmen yönetim kurulu başkanının kurulun işlemlerini yönetme yetkisine haiz olması sebebiyle davetin yönetim kurulu başkanı tarafından yapılması yerindedir. Ayrıca Yargıtay, kararlarında yönetim kurulu toplantı davetinin yönetim kurulu başkanı tarafından yapılması gerektiğini açıkça kabul edilmektedir¹³⁹.

2. Yönetim Kurulu Üyesi

Yönetim kurulu üyelerini yönetim kurulu toplantılarına kural olarak yönetim kurulu başkanı çağırır ancak üyelerin yönetim kurulunu bizzat toplantıya çağırma yetkisi bulunmamasına rağmen herhangi bir yönetim kurulu üyesi yazılı talepte bulunarak ve gündemi de belirterek başkan ya da vekilinden toplantı çağrısı yapmasını isteyebilir (TTK m. 392/7). Üyenin talepte bulunmasına rağmen toplantı çağrısı yapılmazsa ilgili üye mahkemeye başvurarak toplantı yapılmasını sağlayabilir¹⁴⁰. Ayrıca, öğretide toplantının gündemini belirtmek koşulu ile gerekçesi belirtilmese bile toplantı talebinin reddedilemeyeceği ileri sürülmektedir¹⁴¹. Öğretideki diğer bir görüş ise; uygun toplantı talebi ile karşı karşıya kalan başkanın, yönetim kurulunu toplantıya çağırma zorunda olduğu ve aksi durumlarda talebine uygun hareket edilmeyen üyenin yönetim kurulunu toplantıya çağırma yetkisini direkt olarak kazanacağı da düşünülebilir¹⁴².

B. Davetin Şekli

TTK m. 392/7 hükmü: “Her yönetim kurulu üyesi başkandan, yönetim kurulunu toplantıya çağırmasını yazılı olarak isteyebilir” şeklindedir. Bu hüküm dışında toplantıya davet veya şekil açısından kanunda başka bir madde yer almamasından dolayı başkan ya da vekili tarafından yapılacak çağrıda herhangi bir şekil şartı yoktur denilebilir. Ancak, toplantıya çağrı şekil olarak kanunen düzenlenmiş olmamasına rağmen ispat soruna sebebiyet vermemek adına bildirim şekli, örneğin üyelere imzaları karşılığında elden ya da elektronik posta, taahhütlü mektup, telgraf, aciliyet arz eden durumlarda telefonla yapılacak bildirim de geçerli olabilecektir¹⁴³.

¹³⁹ Y11HD T: 26.01.2016, E: 2015/3129, K: 2016/804.

¹⁴⁰ BİLGİLİ/DEMİRKAPI, s. 403.

¹⁴¹ POROY/TEKİNALP/ÇAMOĞLU, Ortaklıklar Hukuku, s. 267; BAHTİYAR, s. 168.

¹⁴² ARSLANLI, s. 117.

¹⁴³ POROY/TEKİNALP/ÇAMOĞLU, Ortaklıklar Hukuku, s. 339.

Ayrıca, yönetim kurulu toplantılarının zamanı, ne kadar süre içerisinde yapılacağı, davet şekli gibi hususlar ile ilgili düzenlemeler şirketin iç yönergesi mevcutsa iç yönergesinde de yer alabilir (TTK m. 367/2). Davetin yapılması üyelerin toplantıdan haberdar olması amacıyla önem arz etmesi sebebiyle davetin şeklinin ispatının mümkün olması davet edenlerin lehine durum teşkil edecektir. Ancak, toplantıya yazılı şekilde davet yapılmaması alınan kararların geçersiz olması neticesini doğurmamaktadır¹⁴⁴. Buna rağmen, kural olarak tüm yönetim kurulu üyelerine çağrı yapılması gerektiğinden tüm yönetim kurulu üyelerinin davet edilmediği veya çağrının usule uygun yapılmaması nedeniyle tüm yönetim kurulu üyelerinin katılamadığı toplantıda alınmış olan kararlar yok hükmündedir¹⁴⁵. Ancak, Yargıtay bir kararında müzakereye katılma yasağı bulunan kimseye çağrı yapılmaması sonucu alınan kararı toplantıya çağrılmamasının haklı sebebe dayanması sebebiyle kararı hukuka uygun olarak değerlendirmiştir¹⁴⁶. Kanaatimce, haklı sebebe dayanarak toplantıya çağrılmama durumu söz konusu olmaması sebebiyle her halükarda üyenin bilgi alma hakkı da olması sebebiyle toplantı çağrısının da üyeye yapılması gerektirir.

Yönetim kurulu üyesinin, yönetim kurulunu toplantısı başkandan yapılmasını yazılı olarak istemesi üyenin kanunen hakkı olmasının yanında aynı zamanda görevidir¹⁴⁷. Bazı durumlarda toplantının hemen yapılmasını gerekebilir bu durumlarda çağrının toplantıdan ne kadar süre öncesinde yapılması gerektiği hususunda dikkat edilmesi gereken kriter, dürüstlük kuralı olacaktır (TMK m. 2). Bu haller dışında başkan, üyenin toplantı talebi halinde kurulu toplantıya çağrılmalıdır çünkü aksine davranış başkanın sorumluluğunu doğurmaktadır (TTK m. 553/1). Üye

¹⁴⁴ DOĞANAY, İsmail, Türk Ticaret Kanunu Şerhi, C. 1, İstanbul 2004, s. 975.

¹⁴⁵ COŞTAN, Hülya, Yönetim Kurulunun Karar Alma Usulleri, Oy Hakkı, Yetersayılar Ve Toplantı Talep Hakkı, BATİDER, C. XXVIII, S. 3, 2012, s. 176.

¹⁴⁶ "...Davacı, davalı şirketlerde pay sahibi, yönetim kurulu üyesi ve aynı zamanda genel müdürdür. Davalı şirketlerin 21.09.2012 ve 22.09.2012 tarihlerinde yapılan yönetim kurulu toplantılarına, davacı çağrılmamış, bu toplantılarda, davacının genel müdürlük yetkileri sınırlandırılmıştır. Bu sebeple alınan kararların batıl olduğunu ileri sürmüştür. Davalı taraf savunmasında, davacının, diğer yönetim kurulu üyelerinden biri olan kardeşi ile aralarında husumet bulunduğundan toplantıya çağrılmadığını, ayrıca davacının kendisi ile ilgili bir konuda yapılan müzakereye katılmasının ve oy kullanmasının hukuken mümkün olmadığını belirtmiştir. İlk derece mahkemesi, alınan yönetim kurulu kararlarının batıl olmadığına ve davacının toplantıya çağrılmamasının haklı bir nedene dayandığına karar vererek, davayı reddetmiştir. Yargıtay'ın ilgili dairesi kararı oybirliğiyle onamıştır." Y11HD, T: 02.07.2014, E: 2014/6772, K: 2014/12693.

¹⁴⁷ KIRCA/ÇELİK/MANAVGAT, s. 484.

talebinin başkan tarafından reddi halinde yukarıda da değinildiği üzere mahkeme vasıtasıyla toplantı yapılması sağlanabilir.

Yapılacak çağrıda; toplantının tarihi, saati, yeri gibi hususlar mutlaka belirtilmelidir. Toplantı tarihi belirlenirken; görüşülecek konu hakkında üyelere hazırlık yapmaları hususunda gereken sürenin kendilerine verilmesi, üyelerin bulundukları yer ve ulaşım imkânlarının da hesaba katılması gerekmektedir¹⁴⁸. Toplantılara elektronik ortamda katılmayı öngören şirketlerde toplantı çağrıları, ilgili düzenlemelere göre yapılmakta ve çağrıyla beraber elektronik ortamda toplantıya katılma ve oy kullanmaya ilişkin belge ve belgeler şirketin internet sitesinde erişime hazır bulundurmaktadır. Eğer ki aksi bir usul belirlenecekse şirket yönetim kurulunun bu doğrultuda karar alması gerekmektedir.

Üyelerin çağrısız olarak toplanması da mümkün olabilir. Ancak toplantının geçerli kılınabilmesi için üyelerin herhangi bir itirazının mevcut olmaması gerekmektedir.

II. TOPLANTIYA KATILACAKLAR

A. Yönetim Kurulu Üyeleri

Yönetim kurulunun her üyesi toplantıya katılma hakkına sahiptir. TTK m. 390/2 hükmü uyarınca yönetim kurulu üyeleri toplantılara vekil aracılığıyla katılamazlar bizzat kendilerinin katılmaları gerekmektedir. Yönetim kurulu üyesinin tüzel kişi olması durumlarda da tüzel kişi adına tescil edilen gerçek kişinin toplantıya katılması gerekmekte olup, tescil edilen gerçek kişi kendi yerine başkasını toplantıya gönderip onun yerine toplantıya katılması mümkün olmamaktadır.

B. Komite ve Komisyonların Üyeleri

Yönetim kurulu, anonim şirketin kurumsal yönetim ilkelerince yönetebilmesi amacıyla gerekli organizasyonu sağlamak durumundadır. Böylelikle; yönetim kurulu, işlerin gidişini izlemek, kendisine sunulacak konularda rapor hazırlatmak, kararlarını uygulamak veya iç denetim amacıyla içlerinde yönetim kurulu üyelerinin de

¹⁴⁸ BAHTİYAR, s. 168.

bulunabileceği komiteler ve komisyonlar kurabilir (TTK m.366/2). Komite ve komisyonlar, yönetim kurulu tarafından oluşturulur ve yönetim kuruluna bağlı olarak çalışır. Esas itibarıyla yönetim kurulundan bağımsız, icra edilebilir bir karar alma yetisi bulunmayan yönetim kuruluna alt yapı oluşturan yardımcı kuruluş olarak değerlendirilebilir. Bu nedenle, komite ve komisyonların yardımcı birimler olması sebebiyle yönetim kurulu yetki devri yapmamaktadır. Yetki devri olmadığından, TTK m. 366/2 kapsamında yetki devrinde aranan esas sözleşmede hüküm bulunma ve iç yönerge çıkarma mecburiyeti de söz konusu değildir. Buna rağmen talep doğrultusunda çıkarması da mümkündür¹⁴⁹.

Komite ve komisyonlar, ortaklığın iç işleyişiyle alakalı olup, dışa karşı temsil gibi yetkileri yoktur¹⁵⁰. Ayrıca komitelerin kalıcı veya geçici olabilmesi de mümkündür. TTK m. 392/2’de komitelerin, yönetim kurulunda bilgi vereceği düzenlenmiştir. Komitelerin verdiği bilgiler ışığında, üyeler oy kullanırlar. Komite ve komisyonların, yönetim kuruluna bağımsız karar alma imkânı kazandırma işlevleri de mevcuttur¹⁵¹.

Ayrıca, TTK’ da komite kavramı 378. maddede yer almaktadır. Buna göre, pay senetleri borsada işlem gören şirketlerde, yönetim kurulu, şirketin varlığını, gelişmesini ve devamını tehlikeye düşüren sebeplerin erken teşhis ve tedbiri amacıyla, uzman bir komite kurmakla görevlendirilmiştir. Bu komitenin kurulması borsa şirketleri açısından zorunlu iken, diğer anonim ortaklıklar açısından ancak denetçinin gerekli gördüğü hallerde zorunludur. Diğer anonim ortaklıklar içinse, isteğe bağlı olarak kurulması elbette mümkündür. Böylelikle, komite ve komisyonları daha çok yönetim kuruluna, belli konularda “veri” hazırlayan bir birim olarak düşünülebilir. Bu durumda, komite ve komisyonlarla yönetim yetkisinin paylaşıldığı kabul edilmemelidir. Bu gibi komite ve komisyon üyelerinin yönetim kurulu toplantılarına katılma hakkı yoktur. Fakat komite ve komisyonların üyeleri, yönetimin daveti üzerine bilgi vermek sebebiyle yönetim kurulu toplantılarına katılabilir. Komiteler, yönetim kurulunu karar aşamasında yönlendirebilirler.

¹⁴⁹ İMREGÜN, s.209; TEKİNALP, Tek Pay Sahipli Ortaklık, N. 11-17 s.112

¹⁵⁰ PULAŞLI, Şirketler Hukuku, s. 594.

¹⁵¹ AKSOY, Mehmet Ali, Türk Kurumsal Yönetim Düzenlemeleri Kapsamında Anonim Şirket Yönetim Kurulu, Gazi ÜHFD, C. XVII, S. 1-2, 2013, s. 65.

C. Diğer Kişiler

Yönetim kurulu toplantılarına kendilerinden danışma ve bilgi almak maksadıyla danışman ya da uzman statüsündeki üçüncü kişilerin toplantıya davet edilmesi mümkündür. Ancak, üyeler üçüncü kişilerin toplantıya katılmasına itiraz edebilir. Bu durumda, çoğunluk bir kararı esas alınarak katılım sağlayıp sağlanamayacağına ilişkin karar alınır ve uygulanır. Ancak, her halükarda, toplantıda yer alan üçüncü kişi, yapılacak oylamaya katılamayacağı gibi sır saklama yükümü de mevcuttur¹⁵². Kaldı ki, TTK m. 390/2 çok açıktır: “*Yönetim kurulu üyeleri birbirlerini temsilen oy veremeyecekleri gibi, toplantılara vekil aracılığıyla da katılamazlar*”. Bir başka ifadeyle, sürekli olarak yönetim kurulu toplantılarına katılan şirket avukatının da yönetim kurulu toplantılarına katılma hakkı söz konusu değildir¹⁵³.

III. YÖNETİM KURULU ÜYELERİNİN TOPLANTI SEBEBİYLE HAK VE YÜKÜMLÜLÜKLERİ

A. Bilgi Alma ve İnceleme Hakları

Yönetim kurulu üyelerinin görevlerini yerine getirmek ve müteselsil sorumluluklarından kendilerini koruyabilmek adına en önemli haklarından birisi bilgi alma ve inceleme hakkıdır. Bilgi alma hakkı ve inceleme hakkı TTK m. 392’ de düzenlemiş bir hak olup, maddenin 6. fıkrasında ifade edildiği de üzere yönetim kurulu üyelerinin bu maddeden doğan haklarının kaldırılamayacağı, hatta kısıtlanamayacağı düzenleme altına alınmıştır. Ayrıca esas sözleşme ve yönetim kurulunun kurul olarak, kurul üyelerinin bilgi alma ve inceleme haklarını sadece genişletebilmesine imkân tanınmıştır. Pulaşlı, bu hakların TTK m. 375 kapsamında münhasıran yönetim kuruluna ait olduğunun değerlendirilerek, genişletilme imkânının sadece iç yönerge ile veya münferit hallere ilişkin olarak yönetim kurulu kararı ile işletebileceğini ileri sürmektedir¹⁵⁴.

¹⁵² COŞTAN, s. 178.

¹⁵³ KALENDER, Emre, Anonim Şirket Yönetim Kurulu Üyelerinin Bilgi Alma Hakkı, Ankara 2017, s. 125.

¹⁵⁴ PULAŞLI, Hasan, Yeni Türk Ticaret Kanununa Göre Yönetim Kurulu Üyelerinin Bilgi Alma ve İnceleme Hakkı, Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Derneği, C.1 8, S. 2, 2012, s. 597.

TTK'nin 392. maddesinin 1. Fıkrası: “Her yönetim kurulu üyesi şirketin tüm iş ve işlemleri hakkında bilgi isteyebilir, soru sorabilir, inceleme yapabilir. Bir üyenin istediği herhangi bir defter, defter kaydı, sözleşme, yazışma veya belgenin yönetim kuruluna getirilmesi, kurulca veya üyeler tarafından incelenmesi ve tartışılması ya da herhangi bir konu ile ilgili yöneticiden veya çalışandan bilgi alınması reddedilemez.” şeklindedir. Ayrıca reddedilme söz konusu olmuşsa dördüncü fıkraya göre ilgili üyenin dava talep hakkı saklıdır. 1. Maddenin tamamlayıcısı olan 2. Fıkra ise: “yönetim kurulu toplantılarında, yönetim kurulunun bütün üyeleri gibi, şirket yönetimiyle görevlendirilen kişilerin ve komitelerin de bilgi vermekle yükümlüdür. Bir üyenin bu konudaki istemi reddedilemez; soruları cevapsız bırakılamaz.” şeklindedir. Görüleceği üzere, toplantı sırasında da üyelerin bilgi alma ve inceleme hakkı için toplantı dışında kullanmadan farklı düzenlemeye tabi değildir. İlgililere verilecek bilgi ayrıntılı, amaca uygun ve istenileni karşılar nitelikte olmalıdır¹⁵⁵. Fakat, ilgiliyi, dozajı ayarlamayıp gerekli gereksiz bilgi bombardımanına tutmak, evrak yığınıyla baş başa bırakmak suretiyle arzu edilen bilgiye ulaşmasını güçleştirmek veya engellemek, bilgi alma ve inceleme hakkının reddiyle eşdeğer görülebilmektedir¹⁵⁶.

İlgili kişilerin bilgi alma ve inceleme hakkı toplantı gündemiyle sınırlı değildir¹⁵⁷. Çünkü yönetim kurulu toplantılarında gündem konusu olmayan konularda konuşulabilir. Üyenin bilgi alma ve inceleme hakkının toplantı gündemiyle sınırlı kalması üyenin bilgi alma ve inceleme hakkının ihlaline cevaz vereceğinden mümkün değildir.

İlgililerin toplantı sırasında bilgi alma ve inceleme haklarını kullanırken belge veya belgeler talep etmeleri de mümkündür. Hatta, bilgi almanın amacına uygun olmak kaydıyla elektronik haberleşme araçları ile bilgi vermekle yükümlü kişilere ulaşmakta da bir sakınca yoktur¹⁵⁸.

Toplantı sırasında başkan veya üye, bilgi alma veya inceleme hakkını hiç veya gereği gibi kullanamazsa veya kullandırılmazsa başkan veya üye bilgi alma veya

¹⁵⁵ TTK m. 392/1 Gerekçesi.

¹⁵⁶ BOCKLİ, Peter, Schweizer Aktienrecht, Zürich-Basel-Genf 2009, N. 168a.

¹⁵⁷ TEKİNALP, Sermaye Ortakları, N. 12-101.

¹⁵⁸ KIRCA/ÇELİK/MANAVGAT, s. 712.

inceleme hakkının kullanılmasını sağlamak amacıyla şirketin merkezinin bulunduğu yerdeki asliye ticaret mahkemesinde, eda davası açabilmektedir.

B. Söz Alma, Müzakereye Katılma ve Oy Hakları

Yönetim kurulu üyelerinin toplantılara katılması, toplantılarda söz alması ve oy kullanması gibi hakları TTK’ da hak olarak yer almamasına rağmen üyelerin yükümlülüklerinin yanı sıra kullandıkları veya kullanmaları gereken haklarıdır. Yönetim kurulu üyeleri toplantılarda söz alarak fikirlerini beyan etmek, muhalif fikirlerini tutanağa geçirtmek ve toplantılarda oy kullanmak gibi haklara her zaman sahiptir bu haklar mali haklar değil, üyelerin kişisel haklarıdır.

Oy verme, toplantı kararların alınmasına veya alınmamasına yönelik beyan vasfına haiz olması sıfatıyla üyelerin irade beyanlarıdır¹⁵⁹. Ayrıca, yönetim kurulu üyelerinin oy hakkı, yönetim kurulu üyelerine, üye sıfatı dolayısıyla tanınan ve yönetim kurulunun iradesinin oluşmasını sağlayan hak olarak da tanımlanabilir.

C. Huzur Alma Hakları

Huzur alma hakkı, TTK m. 394 hükmünde yer alan mali haklardandır. TTK m. 394 uyarınca ise: “Yönetim kurulu üyelerine, tutarı esas sözleşmeyle veya genel kurul kararıyla belirlenmiş olmak şartıyla huzur hakkı, ücret, ikramiye, prim ve yıllık kardan pay ödenebilir.” Madde hükmünden de anlaşılabileceği üzere, huzur alma hakkı, esas sözleşme veya genel kurul kararı ile belirlenebilecektir. Ayrıca huzur hakkı, esas sözleşmeye hüküm konularak tamamen kaldırılabilir gibi, bu hakkın her toplantıda ödenmesi yerine toplantı sıklığı bazında ödeme dönemi değiştirilerek de öngörülebilir.

Huzur hakkı, “Yönetim kurulu üyelerine hazır bulundukları her toplantı için verilen bir tür ücret” olarak tanımlanabilir¹⁶⁰. Görüleceği üzere, üye ancak toplantıya katıldığı takdirde huzur hakkını alabilmektedir. Elektronik ortamda yapılan toplantıya katılan üye de toplantıya katılması sebebiyle huzur hakkı almalıdır. Aksi halde tanımına aykırılık teşkil eder. Kaldı ki, huzur alma hakkının amacı, toplantıya katılımı teşvik etmek ve katılan üyeyi ödüllendirmektir. Bunun yanı sıra, ortaklığın iflası

¹⁵⁹ ÇEKER, Mustafa, Anonim Ortaklıkta Oy Hakkı ve Kullanılması, Ankara, 2000, s.12.

¹⁶⁰ POROY/TEKİNALP/ÇAMOĞLU, Ortaklıklar Hukuku, s. 368

halinde TTK m. 513 uyarınca üyeler son üç yıl içinde aldıkları uygun miktarı aşan huzur hakkını geri vermekle yükümlüdürler¹⁶¹.

D. Müzakerelere Katılma Yasağı

Müzakerelere katılma yasağı, TTK m. 393/1 hükmünde yer almaktadır. Bu hüküm uyarınca: “Yönetim kurulu üyesinin kendisinin şirket dışı kişisel menfaatiyle veya alt ve üst soyundan birinin ya da eşinin yahut üçüncü derece dâhil üçüncü dereceye kadar kan ve kayın hısımlarından birinin, kişisel ve şirket dışı menfaatiyle şirketin menfaatinin çatıştığı konulara ilişkin müzakerelere katılamaz.” İlgili maddede düzenlenmiş olan bu yasak, tüzel kişilerin ortaklık yönetim kurulundaki temsilcilerinin, benzer şekilde temsil ettikleri tüzel kişi ile girişilecek işlemler konusundaki müzakerelere katılmalarına da engel oluşturur¹⁶².

Yönetim kurulu üyesinin kendisinin ya da çevresinde yer alan kişilerin menfaatleriyle çıkar çatışmasının yaşanabileceği durumlarda, şirketin menfaatleri yönünde karar vermesi zorlaşmaktadır. Yönetim kurulu üyesinin karar vermesinin zorlaştığı durumlarda, alınan kararını yönetim kurulu üyesinin ailesinde veya yakın çevresinde olumlu veya olumsuz sonuçlar doğuracak olması, üyenin vereceği oyu şüpheli hale getirebilir. Böylelikle alınan kararlar sağlıklı netice vermeyebilir. Bu nedenle, bu gibi durumların varlığında üyenin toplantıya katılmaması gerekir. Yani, bu durumlarda yönetim kurulu üyesine getirilen bir oy yasağı bulunmaktadır¹⁶³.

Müzakereye katılmama hususunda bir tereddüt söz konusu ise, tereddüdün giderilmesi için yönetim kurulu bir karar verir(TTK m.393/1). Tereddüt, başkan müzakereye katılmasına üyeye izin verse dahi bir üye dahi bu izne karşı çıkarsa var sayılır. Yönetim kurulu, üyenin müzakereye katılıp katılamayacağını oylamasını yaparken, ilgili üye bu oylamada hak sahibi olmaz (TTK m.393/1). Yönetim kurulunun bu doğrultuda verdiği karar kesindir. Müzakerelere katılma yasağına karşı davranan yönetim kurulu üyesi ve menfaat çatışmasını bilmelerine rağmen, üyenin toplantıya katılmasına izin veren, bu üyenin toplantıya katılması yönünde karar alan yönetim

¹⁶¹ ÖÇAL, Akar, Huzur Hakkı, BATIDER, C.IV, S.4,1968, s.619.

¹⁶² TEOMAN, Ömer, Yaşayan Ticaret Hukuku, Hukuki Mütalaalar, C. I, İstanbul 1997, s.71.

¹⁶³ AYAN, Özge, 6102 Sayılı Türk Ticaret Kanunu Çerçevesinde Anonim Şirket Yönetim Kurulu Üyelerinin Sadakat Yükümlülüğü ve Bu Yükümlülüğün İhlalinin Sonuçları, Ankara 2013, s. 121.

kurulu üyeleri, menfaat çatışması sebebiyle şirketin uğradığı zarardan sorumludur. Yasağa aykırılığın sorumluluk doğuracağı açıktır ancak kararın geçerliliğine etkisi tartışmalıdır. Bir görüşe göre, kararın geçerliliğini etkilemeyeceği belirtilmişken¹⁶⁴, diğer bir görüş kararın geçersiz sayılması gerektiğidir¹⁶⁵. Çamoğlu ise, yasaklı üyenin katılımı ile alınan kararın, nisaplar dışında sakatlığı hususunda genel hükümlere gidilebileceğini, üyenin, kurulu yanlış yönlendirmesi halinde aldatma, baskı uygulaması halinde ise korkutma hükümlerinin uygulanabileceğini belirtmektedir¹⁶⁶.

IV. TOPLANTI VE KARAR ALMA ESASLARINA UYMAMA SEBEBİYLE YÖNETİM KURULU ÜYELERİNİN SORUMLULUĞU

A. Genel Olarak Sorumluluk

TTK m. 553' e göre, “kurucular, yönetim kurulu üyeleri, yöneticiler ve tasfiye memurları kanundan ve esas sözleşmeden doğan yükümlülüklerini kusurlarıyla ihlal ettiklerinde, şirkete, pay sahiplerine ve şirket alacaklılarına karşı verdikleri zararlardan dolayı sorumludurlar” maddeden de anlaşılacağı üzere buradaki sorumluluk, bir kusur sorumluluğudur ve kusursuzluğun ispat yükümlülüğü kurucular, yönetim kurulu üyeleri, yöneticiler ve tasfiye memurlarının üzerinden kaldırılmıştır. TTK m. 553/3 ise, “Hiç kimse kontrolü dışında kalan, kanuna veya esas sözleşmeye aykırılıklar veya yolsuzluklar sebebiyle sorumlu tutulamaz; bu sorumlu olmama durumu gözetim ve özen yükümü gerekçe gösterilerek geçersiz kılınamaz” şeklindedir. Hükme göre, yönetim kurulu üyelerinin kendi yetki ve sorumluluklarını aşan veya yetki sınırları dışında kalan bir konu ile ilgili olarak kanuna veya esas sözleşmeye aykırılık sebebiyle sorumluluklarına gidilemeyecektir.

Yönetim kurulu üyelerinin sorumluluğunun doğması için öncelikle ortada hukuka aykırılık ve kusur bulunması gerekmektedir. Kusur, hukuka aykırılığın kurucu unsurudur¹⁶⁷. Yönetim kurulu üyelerinin sorumluluğu bakımından TTK bir kusur

¹⁶⁴ TEOMAN, Ömer, Anonim Ortaklık Yönetim Kurulu Üyelerinin Müzakerelere Katılma Yasağına (TTK 332) Aykırılığın Yaptırımı Nedir?, BATIDER, C. XXVI, S: 4, 2010, s. 11; BİLGİLİ/DEMİRKAPI, s. 402.

¹⁶⁵ KIRCA/ÇELİK/MANAVGAT, s. 499.

¹⁶⁶ POROY/ÇAMOĞLU/TEKİNALP, s. 377.

¹⁶⁷ EREN, Fikret, Borçlar Hukuku Genel Hükümleri, İstanbul 2001, s. 551.

karinesi kabul etmiştir. Bu karine uyarınca, sorumluluk davalarında davacıları yönetim kurulu üyelerinin kusurunu ispat etmekle mükellef değildir. Sadece zararın varlığını ispatı yeterlidir. Kusur karinesi, aynı zamanda özen yükümlülüğünün ve yetki ile orantılı sorumluluk ilkesinin tamamlayıcısı olarak kabul edilmektedir¹⁶⁸. Aynı zamanda zararın oluşması ve illiyet bağı da sorumluluğun temel öğelerindendir¹⁶⁹. Böylece hukuka aykırılık, kusur, zarar ve bunlar arasında illiyet bağının bulunması hallerinde sorumluluk hallerinin kabulü gerekir.

B. Toplanma Esaslarına Uymama Sebebiyle Sorumluluk

1. Toplantıya Katılmama Sebebiyle Sorumluluk

Yönetim kurulu üyeleri, geçerli bir mazeret sunarak ya da mazeret sunmadan toplantıya katılmama durumu söz konusu olabilir. Geçerli mazeret; üyenin ciddi derece hasta olması, başka şehirde ya da ülkede olması gibi durumlar olabilir. Ancak, TTK ile elektronik ortamda toplantının mümkün olması sebebiyle üyenin gerekli ekipmanları mevcutsa mazeretin geçerli olup olmaması bu yönden de değerlendirilmelidir. Geçerli bir mazeret sunarak toplantıya katılmayan üye sorumlu tutulamayacaksa da; toplantı neticesinde alınan kararın öğrendiği halde müdahalede bulunmadığı takdirde yine sorumluluğuna gidilebilir¹⁷⁰. Aksi durum üyelerin sürekli olarak mazeret sunarak toplantıdan kaçışa sebep olabilecektir¹⁷¹. Geçerli bir mazereti olmayan üye, sadece toplantıya katılmamasından ötürü sorumlu tutulabilir, ancak olumlu oy kullanmayan üyeler gibi değerlendirilmesi daha mazeret sunmadıkları için daha adil sayılabilir ve olumsuz oy kullanmalarından dolayı sorumluluğuna gidilebilir¹⁷².

Toplantıya kayılmayan üyenin ya da üyelerin sorumluluğunun gündeme gelmesi için belli koşulların oluşması gerekebilir. Buna göre; alınan karar, şirket malvarlığını tehlikeye atacak yapıda olmalı, üyenin toplantıya katılmaması özen yükümlülüğüyle bağdaşır nitelikte olmamalı, sorumluluğu doğacağını bildiği halde mazeret

¹⁶⁸ HELVACI, Mehmet, Sorumluluk, s. 41.

¹⁶⁹ AKDAĞ GÜNEY, Yönetim Kurulu, s. 306.

¹⁷⁰ ŞENER, s. 415.

¹⁷¹ AKDAĞ GÜNEY, Yönetim Kurulu, s. 213.

¹⁷² KILIÇ, Gizem, Anonim Ortaklıklarda Yönetim Kurulunun Toplanma ve Karar Alma Esasları, İzmir 2015.

bildirmeksizin toplantıya katılmamış olması ve üyenin bulunmaması ile kararın alınması arasında illiyet bağı olması gerekmektedir¹⁷³.

Pulaşlı ise, toplantıya katılmayan üyenin Business JudgmentRule ilkesinden yararlanabilmesi için toplantıya katılmamak için önemli ve haklı görülebilir bir nedeninin olması gerektiğini savunmaktadır. Business JudgmentRule ilkesi, yönetim kurulunun, tarafsız, bilinçli ve özenli bir karar alması halinde, şirket zarar etmiş olsa dahi sorumlu tutulamayacağını ifade etmektedir¹⁷⁴. Haklı nedenin varlığı durumun koşullarına göre değerlendirilmesi gerekmektedir.

Ayrıca belirtmek gerekir ki toplantıya katılarak olumsuz oy kullanan üyelerin de sorumluluğu söz konusudur. Olumsuz oy veren üyenin sorumluluğunun kalkması için özen yükümlülüğünü yerine getirmesi gerekmektedir.

2. Özel Olarak Başkanın Sorumluluğu

Yönetim kurulu başkanı olmak toplantıyı yönetme, idare etme vs. gibi sorumluluklarını da beraberinde getirir. Başkanın sorumluluğunun yönetim kurulu üyelerinden çok daha fazla olduğu bu doğrultuda başkanın görevinden kaynaklanan özen yükümlülüğü de ağırlaşır¹⁷⁵.

C. Karar Alma Esaslarına Uymama Sebebiyle Sorumluluk

1. Oluşmamış Kararların Uygulanmasından Sorumluluk

Yapılan toplantılarda yetersayılarının oluşmaması durumları söz konusu olabilir. Bu hallerde kararların alınması durumunda üyelerin sorumluluğuna gidilmesi pek olası değildir. Ancak, bu durumun üyelerin kasıtlı ya da ağır ihmalle yapması durumlarında sorumluluğa gidilmesi gerekir.

Alınan karar, usulen yapılmış bir eksiklikten hükümsüz kalmışsa karar baştan geçersiz olacağından üye sorumluluğu da doğmaz ve alınan kararlarında önemi söz konusu olmaz. Ancak TMK gereğince iyi niyetli üçüncü kişilerin haklarının korunması gerektiğinden toplantının herhangi bir aşamasında usulen bir eksiklik olmadığının

¹⁷³ ÇAMOĞLU, s.78.

¹⁷⁴ PULAŞLI, Şirketler Hukuku Şerhi, N. 1145-1148.

¹⁷⁵ AKDAĞ GÜNEY, Yönetim Kurulu, s. 206.

tespitinin yapılması üyelerden beklenebilir. Olası bir durumun mevcudiyetinde ise şirketin sorumluluğu devam eder.

2. Çekimser Oy Kullanma Sebebiyle Sorumluluk

Yönetim kurulu olağan olarak müzakere esasına dayalı olarak karar alır. Müzakere sırasında üyelerin her birinin farklı görüşü olsa dahi toplantı neticesinde yetersayının sağlanması durumunda tek karar alınacaktır. Bu kararlar alınırken üyelerin seçilen yönetime dayalı olarak farklılıklar arz edilebilirse de evet oyunun çoğunluğu ile karar alınacağı esastır. Çekimser oy ise, evet olarak değerlendirilemediğinden olumsuz oy vasfında olabileceği düşünülebilir. Böylelikle olumsuz oy kullanan üyeler gibi gerekli özen ve çaba sarf edildiğinde sorumluluktan kurtulabilir¹⁷⁶.

V. TOPLANTIDA ALINAN KARARLARIN GEÇERSİZLİĞİ VE YAPTIRIMI

Yönetim kurulu toplantılarında bazen hukuka aykırı hallerde kararlar alınmaktadır. Alınan hukuka aykırı yönetim kurulu kararlarına karşı; yokluk, butlan veya iptal edilebilirlik yaptırımları uygulanır. Bu yaptırımlara aşağıda ayrıntılı yer verilmektedir.

A. Yokluk

Herhangi bir hukuki işlemin kurucu unsurunun eksik olması halinde kural olarak o işlem yok hükmünde kabul edilir. Ancak bu durum her işlem özelliğine ve şartlarına göre değerlendirilmelidir.

Yönetim kurulu kararlarının geçerliliğinin etkisinde usulüne uygun bir yönetim kurulunun mevcudiyeti şarttır. Uygun bir yönetim kurulu oluşmaması ve üye sıfatı taşımayan kişilerin yönetim kurulu adı altında alınan kararlar yokluk hükmüne tabidir. Yönetim kurulu kararlarının kurul halinde toplanarak kuruldaki kişilerin beyanlarının usulünce kararda bulunması ve bu kararın yönetim kurulu adına imzalanmış olması

¹⁷⁶ AKDAĞ GÜNEY, Yönetim Kurulu, s. 213.

kararın kurucu unsurlardır¹⁷⁷. Bu unsurların herhangi bir eksikliğinin bulunması durumunda karar yok hükmündedir.

Yönetim kurulu, yönetim kurulu başkan ya da onun vekili tarafınca toplantıya çağrılacağı ya da yönetim kurulunun her üyesinin başkandan ya da başkan vekilinden toplantıya çağrılmasını isteyeceğini daha önceden değinmiştik. Ancak, yönetim kurulunu toplantıya çağırma yetkisi olmayan bir kişi tarafından yapılan çağrı ile toplanan yönetim kurulunun aldığı kararlar yok hükmündedir¹⁷⁸. Toplantıya çağrıya ilişkin hükümlerin ihlal edilmesi, yönetim kurulu toplantısına çağrının tüm üyelere yapılmaması ya da çağrının içeriğinin yetersiz olması sebebiyle alınan kararlar da yok hükmündedir¹⁷⁹. TTK m. 390/5 hükmü gereğince toplantı tutanağının yazılmamış olmasının yaptırımı da yok hükmüne tabidir¹⁸⁰.

Kırca, yönetim kurulu kararlarında neyin ve nelerin kurucu unsur sayılacağı hususunda tartışma yaratmayacak bir şey söylemenin imkânsız olduğunu bu nedenle yönetim kurulu kararının varlığından söz edebilmek için 390 ve 1527. Maddelerde öngörülen usullere uyulmak suretiyle alınan karar olması gerektiğini beyan etmektedir¹⁸¹. Örneğin, toplantı ve karar yetersayısına uyulmaksızın alınan kararlar yoktur¹⁸². Şöyle ki, kurucu unsurlar irade beyanının tam ve toplantı ve karar sayılarında yeterli nisabıyla mümkündür. Toplantı davetinin usule uygun yapılması sonucu toplanan kurulda, önce toplantı yetersayısı nisabının sağlanıp sağlamadığı belirlenerek, yeterli toplantı nisabının bulunması sonrasında da alınacak kararlarda da karar yeter sayısının bulunması aranacaktır. Aksi durum yine yokluk hükmündedir.

¹⁷⁷ CEREN, Su, "Anonim Ortaklık Yönetim Kurulu Kararlarına Karşı Başvuru Yolları", Yeditepe Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. 2, S. 2, 2005, s. 222.

¹⁷⁸ KARAAHMETOĞLU, İsmail Özgün, 6102 sayılı Türk Ticaret Kanununa göre Limited Şirketin Temsili, Ankara 2014, s. 239,

¹⁷⁹ İMREGÜN,, s. 166.

¹⁸⁰ TURANLI, Hüsnü, Yeni Türk Ticaret Kanunu Işığında Anonim Şirket Yönetim Kurulu Kararlarının Hükümsüzlüğü, Gazi ÜHFD, C. XVII, S. 1-2, 2013, s. 948.

¹⁸¹ KIRCA/ÇELİK/MANAVGAT, s. 511.

¹⁸² DURAL, Mustafa, Anonim Şirket Yönetim Kurulunun Toplantı ve Karar Yetersayıları, İsviçre Borçlar Kanununun İktibasının 80. Yılında İsviçre Borçlar Hukukuna Etkileri, İstanbul 2009, s. 351; İMREGÜN, Oğuz, Anonim Ortaklıklarda Yönetim Kurulu Toplantı Ve Karar Yetersayıları ve Yönetim Kurulu Kararlarına Karşı Başvuru Yolları, Prof Dr. Hayri Domaniç' e 80. Yaş Günü Armağanı, C. I, İstanbul 2001, s. 289.

B. Butlan

Butlan, yokluktan farklı olarak bir hukuki işlemin kurucu unsurları mevcuttur ancak geçerlilik şartlarında eksiklikler söz konusudur. Yönetim kararlarının butlan hali, ilk kez TTK ile yer bulmuştur. Aşağıda ayrıntılı değinilecektir.

1. Türk Ticaret Kanunu m. 391’de Sayılan Butlan Halleri

TTK m. 391 hükmü şu şekildedir: “Yönetim kurulunun kararlarının batıl olduğunun tespiti mahkemeden istenebilir. Özellikle;

a) Eşit işlem ilkesine aykırı olan,

b) Anonim şirketin temel yapısına uymayan veya sermayenin korunması ilkesi gözetmeyen,

c) Pay sahiplerinin, özellikle vazgeçilmez nitelikteki haklarını ihlal eden veya bunların kullanılmalarını kısıtlayan ya da güçleştiren,

d) Diğer organların devredilemez yetkilerine giren ve bu yetkilerin devrine ilişkin, kararlar batıldır“ şeklindedir. Görüleceği üzere madde de batıl haller açıkça ve tek tek sayılmıştır. Ancak, hüküm batıl kararları örnek gösterme yönetimiyle belirtmekte olduğunu madde gerekçesinde belirtilmiştir, bu maddenin amacı; dava olanağı tanınarak ve iptal edilebilir kararlarla batıl kararlar arasındaki farka açıklık getirilmesidir¹⁸³. Bu nedenle sınırlı sayıda olmadığının kabulü gerekir.

a) Eşit İşlem İlkesine Aykırı Olan Kararlar

Eşit işlem ilkesi, eşit koşullarda bulunan pay sahiplerinin eşit koşullarda ve eşit işleme tabi tutulmasını ihtiva eder. Böylelikle, yönetim kurulu üyeleri arasında ayrımcılığın ve keyfiyetin önüne geçilebilir. İlke gereğince, yönetim kurulu ve pay sahipleri arasında eşitlik ilkesine uygun hareket etmeyi gerektirir. Aksi halde butlan yaptırımı söz konusudur. Ancak, ilkenin yaptırımı butlan değil de, iptal edilebilirliğe yol açabileceği doktrinde belirtilmektedir. Kanaatimce, madde gerekçesinde de yönetim kararlarının iptal edilemeyeceği açık bir şekilde belirtilmiş olduğundan, yönetim kararlarına karşı uygulanabilecek tek yaptırım butlan olduğunun kabulü gerekmektedir. Doktrinde ise, eşit işlem ilkesine aykırı yönetim kurulu kararları için ikili ayrıma gidilmesi gerektiği ve bu ayrıma göre: Yönetim kurulunun TTK m. 460/4

¹⁸³ TTK m. 391 Gerekçesi.

hükmü uyarınca alınmış kararların eşit işlem ilkesine aykırı olması durumunda TTK m. 460/5 hükmüne göre iptal yaptırımını uygulamak gerekirken; kayıtlı sermaye sisteminde TTK m. 460/14 ve SerPK m. 18/5 hükümleri dışında alınan kararların eşit işlem ilkesine aykırı olması durumunda TTK m. 391 hükmü doğrultusunda butlan yaptırımının uygulanması gerekliliğidir¹⁸⁴.

b) Diğer Organların Devredilemez Yetkilerine Giren, Temel Yapıya Uymayan veya Sermayenin Korunması İlkesini Gözetmeyen Kararlar

TTK m. 391 hükmü gereğince anonim şirketin temel yapısına uymayan yönetim kurulu kararları batıldır. Madde gerekçesinde: “*Temel yapı kapsamı kavramından anlaşılması gereken; anonim şirketin tanımından hareketle tespit edilebilecek ilkeler, pay sahiplerinin hakları ve borçları düzenini oluşturan temel haklar ve anonim şirketin organsal yapısını belirleyen kurallar gibi anonim şirketi taşıyan ana kolonlar*” olarak tanımlanmıştır. Anonim şirketi diğer şirketlerden ayıran sınırlı sorumluluk halleri, kural olarak payların devredilebilir olması, şirket yöneticilerinin gerçekleştirdikleri iş ve işlemlerden ötürü hesap vermesini sağlayan organizmaların kurulması, organlar arası işlevler ayrılığı ilkesi gibi nitelikler anonim şirketin temel yapısına ait özelliklerdendir¹⁸⁵. Dolayısıyla, anonim şirket yönetim kurulunun şirketin işletme konusunu yerine getirmek yerine kazanç sağlamaya çalışmak, finansal denetimin kaldırılması, anonim şirketin pay sahibinden bilanço zararlarının kapatılmasını istemesi gibi durumlar anonim şirketin temel yapısına aykırılık sebebiyle batıldır¹⁸⁶.

Sermayenin korunması ilkesine aykırı yönetim kurulu kararları; sermayenin değerini kaybetmesine yol açtığı veya pay sahiplerinin taahhüt ettiği sermayenin şirkete getirilmesini engelleyen kararlardır¹⁸⁷. Bu kararlara; pay sahiplerinin pay bedelini ödeme yükümlülüğünden kurtarılması konusundaki kararları¹⁸⁸ veya kayıtlı sermaye sitemine tabi anonim şirketlerde yönetim kurulunun önceki sermaye

¹⁸⁴ KIRCA/ÇELİK/MANAVGAT, s. 517.

¹⁸⁵ TEKİNALP, Yeni Ortaklıklar Hukuku, s. 200; MOROĞLU, Erdoğan, Anonim Ortaklıkta Genel Kurul Kararlarının Hükümsüzlüğü, İstanbul 2012, s.142.

¹⁸⁶ TEKİNALP, (Tek Pay Sahipli Ortaklık), s. 153.

¹⁸⁷ TEKİNALP, (Tek Pay Sahipli Ortaklık), s. 154.

¹⁸⁸ BUHLER, Christoph B., Aktionarskontrolle auf der Führungsebene: Klamöglichkeiten bei mangelhaften Verwaltungstrasbeschlüssen, Entwicklungen im Gesellschaftsrecht X, Bern 2015, s. 62

taahhütleri yerine getirilmemesine rağmen veya sermayeye eklenebilecek fonlar olduğu halde sermaye artırımını yapmaması örnek olarak verilebilir¹⁸⁹.

c) Pay Sahiplerinin Haklarını İhlal Eden Kararlar

Pay sahiplerinin haklarını ihlal eden kararlar TTK m. 391 hükmü gereğince batıldır. Yönetim kurulunda pay sahiplerine tanınan haklar anonim şirketin sağlıklı bir şekilde yürütülmesini sağlamaktadır. Aynı şekilde yönetim kurulu üyelerinin yönetim kurulu toplantılarına katılma haklarına, bilgi ve inceleme veya oy haklarına ya da yönetim kurulunun toplantı yapmadan karar alınması durumlarında yönetim kurulu üyelerinin sözlü danışma bulunma haklarını engelleyen haklar batıldır. Koruyucu hakların yanı sıra mali haklarında ya da idari haklarında ihlal edilmesinin yaptırımı batıla tabi olacaktır.

2. Genel Hükümlere Göre Butlan Halleri

Aykırılıkların yaptırımının butlan olmasında tek kaynak TTK değil TTK' nın yanı sıra TBK ve TMK hükümleri de geçerlidir. TBK m. 27' de sözleşme özgürlüğünün yaptırımı düzenlenmiştir. Bu hüküm şu şekildedir: *“Kanunun emredici hükümlerine, ahlaka, kamu düzenine, kişilik haklarına aykırı veya konusu imkânsız olan sözleşmeler kesin olarak hükümsüzdür. Sözleşmenin içerdiği hükümlerden bir kısmının hükümsüz olması, diğerlerinin geçerliliğini etkilemez. Ancak, bu hükümler olmaksızın sözleşmenin yapılmayacağı açıkça anlaşılırsa, sözleşmenin tamamı kesin olarak hükümsüz olur.”* Madde hükmünden de anlaşılacağı üzere, yönetim kurulunun, kanunun emredici hükümlerine, ahlaka, kamu düzenine, kişilik haklarına aykırı veya konusu imkânsız olan kararlarının batıl olduğu sabittir.

Yönetim kurulu kararlarında da kesin hükme aykırı veya emredici hukuk kurallarına aykırılık sebebiyle batıldır¹⁹⁰. Ayrıca, yönetim kurulunun karar niteliğindeki işlemlerinde veya kararlarında ahlaka aykırılık görülebilir. Bu kararlarda batıldır. Örneğin, yönetim kurulunun TTK m. 366/2 uyarınca kuracağı komite ve komisyonlarda görevlendireceği kişilerle akdedeceği sözleşmelere koyacağı rekabeti

¹⁸⁹ KAYAR, İsmail, Yeni TTK' ya Göre Anonim Şirkette Sermaye Kaybı ve Borca Batıklığın Tespiti ve Sonuçları, Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi, Özel Sayı, C. 18, S. 2, İstanbul 2012, s. 645.

¹⁹⁰ MOROĞLU, s.154.

aşırı düzeyde yasaklayan hükümler ahlaka aykırılık dolayısıyla batıldır¹⁹¹. Kamu düzenine aykırı düzenlemelere de örnek verecek olursak, kritik düzeyde öneme sahip kamu hizmetlerinin yürütülmesini gerçekleştiren anonim şirketlerin faaliyetlerinin durdurulmasına karar verilmesi diyebiliriz.

C. İptal Edilebilir Kararlar

1. TTK Sisteminde İptal Edilebilirlik

Yönetim kurulu kararlarının iptaline yönelik bir düzenlemenin yer almaması, yönetim kurulunun münhasıran yetkisi dışında kalan konularda aldığı kararların genel kurula getirilerek görüşme konusu yapılması ve sonucuna göre hukuki yollara gidilebilmesi, yokluk ve butlanla sakat kararların tespitinin istenebilmesi, yönetim kurulu üyelerinin sorumluluğuna gidilebilmesi, yönetim kurulu kararlarına karşı şirket aleyhine doğrudan doğruya eda davası açılabilmesi, iptal kurumuna karşı ileri sürülen gerekçelerin başlıcalarındandır¹⁹².

TTK’ da yönetim kurulu kararlarının iptaline ilişkin genel bir hüküm yer almamasına karşın TTK 192. Maddesinin 2. Fıkrasında şirketin birleşme, bölünme ve tür değiştirme kararlarına karşı yönetim organının kararlarının iptali, TTK 460. Maddesinin 5. Fıkrasında ise yönetim kurulu kararlarına karşı iptal davası açılabilmesi düzenlenmiştir. Bu hükümlerde yer alan iptal nedenleri kanun, esas sözleşmeye ve dürüstlük kuralına aykırılıktır. Yargıtay’ ın benimsediği görüş yönetim kurulu aleyhine iptal davası açılmayacağıdır sadece pay sahiplerinin kişisel haklarını ihlal eden kararlara karşı iptal davası açılmasına olumlu bakılmıştır¹⁹³. Ancak bazı Yargıtay kararlarında yönetim kurulunun kararlarının çeşitli sebeplerle de dava ve iptal konusu yapılabileceği yönünde görüşler mevcuttur¹⁹⁴. Kanaatimce, TTK m. 460/5 yönetim kurulu kararlarına karşı iptal davası açılabilmesinin göstergesidir.

¹⁹¹ YÜCE, Alber Aydın, Anonim Şirketlerde Yönetim Kurulu Kararlarının Butlanı, Ankara 2018, s. 130-131.

¹⁹² KIRCA/ÇELİK/MANAVGAT, s. 522 523.

¹⁹³ Y11HD, T: 26.01.1989, E: 3414, K: 260.

¹⁹⁴ Y11HD, T: 22.09.2011, E: 2009/11177, K: 2011/10725.

2. Sermaye Piyasası Sisteminde İptal Edilebilirlik

SerPK' ya tabi anonim şirketlerde yönetim kuruluna verilen yetkiler oldukça geniş ve genel kurulun bazı yetkileri yönetim kurulu tarafından kullanılmaktadır. SerPK m. 18/6 uyarınca: *“Yönetim kurulunun bu maddedeki esaslar çerçevesinde aldığı kararlar aleyhine, 6102 sayılı kanunun genel kurul kararlarının iptaline ilişkin hükümleri çerçevesinde yönetim kurulu üyeleri veya hakları iptal edilen pay sahipleri, kararın ilanından itibaren 30 gün içinde ortaklık merkezinin bulunduğu yer ticaret mahkemesinde iptal davası açabilirler.”* Görüleceği gibi, yönetim kurulu üyeleri ya da hakları ihlal edilmiş pay sahipleri tarafında yönetim kurulunun sadece bu madde kapsamında aldığı kararlar için iptal davası açılabilir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

YÖNETİM KURULUNUN TOPLANTI VE KARAR ALMA USULLERİ

I. YÖNETİM KURULU TOPLANTISINDA GÜNDEM

A. Gündemin Önemi

Yönetim kurulu toplantılarında üyelerin gündemden haberdar olması, üyelerin bilgi alma ve inceleme hakkında değinildiği üzere oldukça önem arz etmektedir. Bu sayede üyeler, toplantı hakkında gündemle ilgili araştırma yapabilir, bilgisi dâhilinde olmayan konular için hazırlanabilir veya sorular hazırlayabilir. Bu nedende, gündem için üyelerin hazırlık yapmaları için gerekli sürenin verilmesi önemlidir. Davete yetkili olan başkan veya vekili tarafından yapılacak çağrıda verilen süre ve gündem belirtilmelidir. Fakat üyelerinin toplantıya katılma yükümlülüklerinin bulunması sebebiyle gündemin belirtilmesinin zorunluğu olmadığı da savunulmaktadır¹⁹⁵. Bu nedenle, iç yönergeye, gündemin yapılacak çağrıyla bildirilmesi ile ilgili bir hüküm

¹⁹⁵ ERCOŞKUN, Şenol, Kübra, Anonim Şirketlerde Yönetim Kurulu Toplantıları, Prof. Dr. Nur Centel'e Armağan, Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi. Özel Sayı, İstanbul 2013, s. 1704.

konulması yapılacak toplantıların verimi açısından da önem arz etmektedir¹⁹⁶. Yapılacak olan çağrı ve toplantı gündemi de çağrı yapan tarafından belirtilmesi gerekmektedir.

Yönetim kurulunun tek kişi olduğu durumlarda ise, gündemin belirtilmesine gerek olmadığı açıktır.

B. TTK'nin Yaklaşımı

Genel kurul toplantılarında “gündeme bağlılık ilkesi” geçerli iken, bu ilkenin yönetim kurulu toplantılarında kanunen aranan şart olmaması yönetim kurulu toplantılarında gündem harici konularında konuşulabileceği sonucu doğurduğundan, esasen gündemin belirtilmesi kanunen aranan bir şart olmadığına da göstergesidir. Her ne kadar yönetim kurulu üyelerinin haklarını kullanması için yukarıda değinildiği üzere önem arz etse de toplantıda yeni konular mevcut gündeme ilave edilerek tartışmaya açılabilmesi, gündemin değiştirilmesi veya toplantıya katılamayan üyeler sonraki toplantılarda aynı konunun gündeme taşınmasını talep edebilmesi mümkün olduğundan gündemin belirtilmesinin bir anlamı da kalmayabilir¹⁹⁷. Bu durumda da üyeler, gündeme ilave edilen konuların veya gündemin değiştirilmesi hususlarında ne yapılacağına önceden kararlaştırılarak çözüme gidilebilir¹⁹⁸.

Yönetim kurulu üyelerinin toplantıya katılması hem hak hem de yükümlülüğü olması sebebiyle her halükarda toplantıya katılması gerektiğinden gündeme göre toplantıya katılıp katılmayacağına karar vermesi söz konusu da değildir¹⁹⁹.

II. TOPLANTI YETER SAYISI

ETTK'nin 330. maddesinin 1. fıkrasında: “*Esas mukavelede aksine hüküm olmadıkça idare meclisinin bir karar verebilmesi için, azaların en az yarısından bir fazlasının hazır olması şarttır. Kararlar, mevcut azaların ekseriyetiyle verilir.*” hükmüne yer verilmiş, böylelikle yönetim kurulunun toplantı nisabı üyelerin en az

¹⁹⁶ DOĞAN, s. 150.

¹⁹⁷ POROY/ÇAMOĞLU/TEKİNALP, s. 341.

¹⁹⁸ İMREGÜN, Anonim Ortaklıklar, s.211.

¹⁹⁹ BİLGİLİ/DEMİRKAPI, s. 403.

yarısından bir fazlası olarak belirlenmişti. Ancak, öğretide tartışmalar söz konusuydu. Bir görüşe göre üye tamsayısının çoğunluğu olarak yorumlanmalıyken²⁰⁰, diğer bir diğer görüş ise, üye tamsayısının çoğunluğu ile üyelerin en az yarısından bir fazla ifadelerini aynı kefeye koymak imkânsız olduğunu savunmaktaydı²⁰¹. Ancak, TTK m. 390/1 ile tartışmaların önüne geçilerek açıklığa kavuşturulmuştur. Madde hükmünde de belirtildiği üzere: “*Esas sözleşmede aksine ağırlaştırıcı bir hüküm bulunmadığı takdirde, yönetim kurulu üye tam sayısının çoğunluğu ile toplanır. Bu kural yönetim kurulunun elektronik ortamda yapılması halinde de uygulanır.*” Şeklinde dir. Maddeden de anlaşıldığı üzere, yönetim kurulu üye tam sayısının çoğunluğu ile toplanır. Örneğin; beş kişiden oluşan yönetim kurulu üç kişi ile altı kişiden oluşan yönetim kurulu dört kişi ile toplanır. Ancak, kanun yönetim kurulunun tek kişiden oluşmasına imkân tanımamasına rağmen tek kişiden oluşan yönetim kurulunun toplantı yeter sayısı hakkında herhangi bir hüküm mevcut değildir. Bu nedenle öğretide tek kişiden oluşan yönetim kurulunda üyenin görevinin sona ermesinden genel kurul toplanmasına dek geçen süre zarfında yedek üye seçimi yapılmasının zorunlu olması savunulmaktadır²⁰². Buna rağmen tek kişiden oluşan yönetim kurulunun tek kişi ile toplanıp, tek kişi ile karar alacağının da kabulü gerekir.

TTK’nin getirdiği yeniliklerden biri de toplantı nisabının esas sözleşmede yer alacak bir hükümle ağırlaştırılmasına olanak tanınmasına rağmen hafifletilmesine olanak tanınmamasıdır²⁰³.

III. YÖNETİM KURULUNUN TOPLANMA BİÇİMLERİ

A. Fiziki Toplantı

Yönetim kurulu, elektronik toplantı yapmadığı takdirde üyelerin belirlenen toplantı yerinde hazır bulunmalarıyla yapılır. Yönetim kurulu fiziken toplantı yaparken diledikleri yerde toplanabilecekleri gibi toplanmaları halindeki durumlarını

²⁰⁰ İZMİRLİ, Yadigâr, Anonim Şirketlerde Yönetim Kurulunun Organ Niteliğini Kaybetmesi ve Hukuki Sonuçları, Ankara 2001, s. 49-50; POROY/ÇAMOĞLU/TEKİNALP s. 268.

²⁰¹ İmregün, Anonim Ortaklıklar, s. 211.

²⁰² BAHTİYAR, Mehmet, Türk Ticaret Kanunu Tasarısının Dili İle Bazı Hükümlerinin Değerlendirilmesi, Türkiye Barolar Birliği Dergisi, S. 61, 2005, s. 74.

²⁰³ TTK m. 390 gerekçesi.

iç yönergede de belirtebilirler. Ancak, iç yönergeyle belirlenmemişse toplantı yerinin, çağrıda belirtilmiş olması gerekmektedir.

Yönetim kurulu üyelerinin toplantıya aslen katılma ilkesi gereğince bizzat kendilerinin toplantıya katılması ve oy kullanması gerekmektedir. Yönetim kurulu üyesinin tüzel kişi olması durumunda da tüzel kişi adına tescil olunan kişinin de kendisi yerine başka birinin toplantıya katılıp oy verdirmesi mümkün değildir.

Yönetim kurulu toplantılarını yönetim kurulu başkanı veya yokluğunda vekili yürütür²⁰⁴. Toplantı, başkanın veya başkan vekilinin yoklama yapmasıyla başlar. Toplantı yetersayısına ulaşılmış ise toplantıya devam olunur. Toplantıya katılan veya katılmayan üyeler tutanağa geçirilir. Gündem konusu belirlenmiş ya da belli ise konu tartışmaya açılır, üyelerin ya da başkanın veya vekilinin önerileri üzerine gündem konusu olmayan konular da tartışılabilir. Müzakereler neticesinde oylama söz konusu olur. Böylelikle, karar yetersayısına ulaşan kararın icra edilmesi aşamasına geçilir. Bu şekilde, şartlarına uygun gerçekleşen toplantı neticesinde kararın kabulü ile alınan karar geçerlilik kazanır ve uygulanması aşamasına geçilir.

B. Elektronik Ortamda Toplantı

1. Elektronik Ortamda Toplantının Tarihçesi

Elektronik ortamda yönetim kurulu toplantısının yasal dayanağını: “TTK m. 1527” ile “8396 sayılı Ticaret Şirketlerinde Anonim Şirket Genel Kurulları Dışında Elektronik Ortamda Yapılacak Kurullar Hakkında Tebliği (EOYKT)” oluşturmaktadır. Anılan Kanun ile elektronik ortam kavramı ilk kez Türk pozitif hukukunun düzenleme alanına girmiştir²⁰⁵.

2000 yılında, ABD’de ilk defa sadece elektronik genel kurul veya hem fiziken katılımlı hem elektronik olarak genel kurula katılmaya imkân veren yasal düzenleme yapılmıştır. Avrupa Birliği Komisyonu, şirketler hukukuyla ilgili tavsiye almak amacıyla 2001 yılında “Şirketler Hukuku Alanında Yüksek Düzeyli Uzmanlar Kurulu’nun Avrupa’da Şirketler Hukukunun Modern Bir Yapıya Kavuşturulması

²⁰⁴ COŞTAN, s.179.

²⁰⁵ ARI, Zekerriyya, Türk Ticaret Kanunu Tasarısının Elektronik Ortama İlişkin Hükmü (Tasarı m. 1527) ve Sanal Genel Kurul, Erzincan Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. XIII, S: 3-4, Aralık 2009, s. 178.

Amacıyla Hazırladığı Rapor” adlı bir çalışma yaptırmış ve Uzmanlar Kurulunun tavsiyeleri doğrultusunda Komisyon kısa, orta ve uzun vadeli olmak üzere bir “Hareket Planı” hazırlamıştır²⁰⁶. Planda; şirketler hukukuna ilişkin yapılan düzenlemelerde dayanak olarak, AB Kuruluş Anlaşması’nın 44/2 (g) maddesinin esas alındığı ve bundan yola çıkarak AB müktesebatı oluşturulurken üye ülkeler arası şirket kurmanın kolaylaştırılması ve Birlik içi işlemlerde hukuki netliğin garanti edilmesinin gerektiği saptaması yapılmıştır. Birlik seviyesinde; butik, yeni ve hızlı aksiyon alınması için nedenler sıralanırken modern teknolojiye dayanarak arttırılması da yer almıştır. Bilgi ve iletişimin hızlı gelişimi, bilginin depolanması ve yayınlanmasına da etki etmiştir. Elektronik ortamın şirketler hukukunda kullanılmasına ilişkin düzenlemelerin yer alması Avrupa Birliğindeki çalışmalara paralel olduğu gibi; TTK ile ilk defa düzenlenen elektronik katılımlı toplantılar, dünyada farklı ülkelerde yapılan mevzuat düzenlemelerinin gerisinde de değildir.

2. Elektronik Ortamda Toplantı Yapılmasının Amacı

Elektronik ortamda toplantı yapılmasının sebeplerinden biri günümüzde teknolojik gelişmelerin son derece artması ve bu yönde ihtiyacın doğmasıdır. Kaldı ki, Covid-19 salgınıyla mücadele ettiğimiz bu günlerde çoğu firmanın evden çalışması söz konusu olduğundan ihtiyacın giderilmesine de katkı sağlamıştır. Ayrıca, yönetim kurulu üyelerinin toplantılara bizzat katılma yükümlülüğü bulunması sebebiyle fiziki toplantılara katılmak günümüzde daha zor hale gelmektedir. Elektronik ortamda yapılan toplantılarda kişinin yurt içi veya yurt dışında olup olmadığının öneminin olmaması ve yol gibi sorunlarında önem arz etmemesi bakımından elektronik ortamda yapılan toplantılar son derece avantaj sağlamaktadır. Elektronik toplantılar kayıt edilebilir olduğundan ispat hukuku açısından da üyeler için tercih edilme sebebi olabilir. Bu nedenle hayatımızı kolaylaştıran sistemler bir gereklilik olarak ortaya çıkmıştır. Böylelikle, Türkiye'nin içinde bulunduğu bilgi toplumuna dönüşüm sürecinin bir parçası olarak, şirketlerimizin yönetim kurulu toplantılarının elektronik ortamda güvenli bir şekilde yapılabilmesi ve bu toplantılara elektronik ortamda görüntülü ve sesli katılım, görüş ve öneride bulunma, oy kullanabilme, kararların

²⁰⁶ ARI, s. 179.

güvenli bir ortamda elektronik olarak imzalanması ve tüm süreçlerin en az maliyetle sunulması amaçlanmıştır.

3. Elektronik Ortamda Toplantı Yapılmasının Koşulları

Elektronik ortamda yapılan toplantılar esas sözleşmede yer almak koşuluyla, anonim şirket yönetim kurulu toplantıları tamamıyla elektronik ortamda yapılabileceği gibi, bazı üyelerin fiziki, bazı üyelerin ise elektronik ortamda katılması ile karma şekilde uygulanması TTK m. 1527/1 uyarınca mümkündür. Madde hükmünden de anlaşılacağı üzere, yönetim kurulu üyesinin elektronik ortamda toplantıya katılabilmesi için başkanın iznine gerek yoktur; çünkü elektronik ortamda katılma hakkının dayanağı esas sözleşmede yer alan hükümdür²⁰⁷. Esas sözleşmeye konulacak bir hükümle, yönetim kurulu toplantılarının elektronik ortamda gerçekleşmesi zorunlu da kılınabilir²⁰⁸. Fakat TTK'ye göre yönetim kurulu toplantısının elektronik ortamda gerçekleştirilmesi düzenlemesi yasal bir zorunluluk değil, şirketlerin serbest iradesine (esas sözleşmeye) bırakılmıştır. Açıklamalardan da anlaşılacağı üzere, elektronik ortamda toplantının ilk koşulu; toplantıların elektronik ortamda yapılacağının şirketin esas sözleşmesinde yer almasıdır.

Yönetim kurulu toplantısının elektronik ortamda yapılabilmesi için, esas sözleşmede hüküm bulunmasının yanı sıra, üyelerin elektronik ortamda toplantıyı talep etmesi ve üyelerin bulundukları yerde bilgisayar, internet bağlantısı, görüntü ve ses sisteminin kurulması gibi gerekli olan teknik donanımı oluşturulması gerekir. Yönetim kurulu toplantılarını Elektronik Toplantı Sistemi (ETS) aracılığıyla sağlamaktadır. Çünkü bu şartların mevcudiyetinin sağlanamaması halinde elektronik ortamda toplantı doğal olarak gerçekleşemeyecektir²⁰⁹. EOYKT' nin m.15/2' de de belirtildiği üzere: *“Elektronik Toplantı Sistemi, toplantı yerinden elektronik ortamda ses ve görüntü aktarımını sağlayacak, mesajlaşma gerçekleştirecek, birden çok güvenli elektronik imzanın seri ve paralel olarak atılabilmesini destekleyecek, sisteme erişim taleplerine mümkün olan en kısa sürede cevap iletebilecek ve bu Tebliğ*

²⁰⁷ TEKİNALP, Yeni Ortaklıklar Hukuku, s. 147.

²⁰⁸ ARI, s.191.

²⁰⁹ GÜRPINAR, Bünyamin, Prof. Dr. Nur CENTEL' e Armağan, Anonim Şirket Yönetim Kurulu Toplantılarının Şekli ve Elektronik Toplantı Sistemi, Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırma Dergisi, C. 19, S. 2, s.1116.

hükümlerinde belirtilen güvenli elektronik imzayla imzalanacak işlemleri destekleyecek alt yapıya sahip olmalıdır.” Şirketler bu amaç doğrultusunda kurup işletecekleri ETS’ ye ilişkin her türlü işlem ve yükümlülükler sebebiyle destek alımı da yapabilirler (EOYTK m. 13). Ancak, her ne kadar destek alımı sağlansa da asgari olarak belirtilen tüm işlemlerin yapılabilmesi adına tasarım, kapasite, yedekleme ve felaketten kurtarma planına, yetkisiz erişim ve saldırılara karşı ağ ve sistem güvenliğine de sahip olmalıdır (EOYTK m. 15/1). ETS, EOYTK m. 15’ te yer alan güvenlik kriterlerine ve teknik özelliklerine sahip olmalıdır.

Bir diğer şart ise, katılımcıların da güvenli elektronik imza veya mobil imzaya sahip olması gerekliliğidir. Şirketler ETS’ nin sağlamış olduğu kolaylıktan Merkezi Kayıt Kuruluşu Anonim Şirketi’nden (“MKK”) destek hizmeti olarak ve hak sahiplerine elektronik ortamda katılma imkânı sağlamak kaydıyla yararlanabilecektir. Şirket bünyesinde bulunması gereken sunuculara-server’lara MKK tarafından kurulmaktadır. Sistemin şirket serverlarına kurulması MKK dâhil erişim izni olmayan kimselerin sisteme erişimini engelleyerek veri güvenliğinin arttırmaktadır. Grup şirketlerinden birinin server’ına kurulan e-YKS²¹⁰ sisteminden diğer grup şirketlerinin de yararlanması mümkündür.

Elektronik Yönetim Kurulu Sistemi’nin şirket sunucularına kurulmuş olması, erişimin VPN (virtual private network-sanal özel ağ) üzerinden sağlanmasını zorunlu kılmaktadır. Elektronik Yönetim Kurulu Sistemi’ne VPN üzerinden bağlanması da güvenliği arttıran tedbirlerdendir.

Alt yapının sağlandığı hallerde, ETS’ nin uygunluğu denetim yapmaya yetkilendirilmiş şirket tarafından teknik rapor hazırlattırılıp tespit edilmesinin gerekliliği diğer şartlardan biridir.

ETS’ den kaynaklanan nedenlerle hak sahiplerinin uğrayacağı zararlardan doğacak sorumluluk genel hükümlere göre belirlenir (EOYKT m. 16).

Son olarak eklemek gerekirse, TTK elektronik ortamda yapılan yönetim kurulu toplantılarının ve alınan kararların geçerli olabilmesi için esas sözleşmede hüküm

²¹⁰ e-YKS: Elektronik Yönetim Kurulu Sistemi, anonim ortaklık yönetim kurulu toplantılarının ve diğer sermaye şirketlerinin müdürler kurulu toplantılarının elektronik ortamda hukuken geçerli olarak yapılabileceği bir bilişim sistemidir.

bulunmasını aramaktaysa da; tüm dünyayı etkisi altına alan COVID-19 salgınının yayılmasını önlenme tedbirleri kapsamında Ticaret Bakanlığı tarafından 20.03.2020 tarihinde yapılan duyuru ile bazı istisnalar getirilmiştir. Bu istisnalar kapsamında, şirket esas sözleşmesinde hüküm bulunmasa bile, gerekli esas sözleşme değişikliği ilk genel kurulda yapılmak koşuluyla, elektronik ortamda yönetim kurulu toplantısı yapılmasının ve karar alınmasının mümkün olduğu belirtilmiştir.

4. Elektronik Ortamda Toplantının İşleyişi

Elektronik ortamdaki yönetim kurulunda toplantı, mevzuatta öngörülen şekilde yapılabileceği gibi, şirketler Elektronik Kurullar Tebliği doğrultusunda yönetim kurulu kararı alınarak bu sürece ilişkin farklı esaslar belirlenebilir²¹¹. Ancak, farklı esasların belirlenmesinde yönetim kurulunun bu doğrultuda karar alması zorunluluktur.

Elektronik ortamda toplantının işleyişi, EOYKT m. 9’ da düzenlenmiştir. Bu işleyişe göre; öncelikle elektronik ortamda toplantıya olanak sağlayan şirketlerde çağrı ile toplantıya katılma ve oy kullanmayla ilgili belgeler ile bilgiler şirketin internet sitesinde hazır bulunması gerekir. Elektronik ortamda çağrı, fiziki toplantıyla yapılan çağrı ile aynı usuller uygulanır. Yukarıda ayrıntılı değinildiğinden burada bahsetmeyeceğiz. Sadece belirtmek gerekir ki, yapılan bu çağrı da toplantının elektronik ortamda yapılacağının bildirilmesi gerekmektedir.

Toplantıya katılma hakkına haiz olanlar, şirketin internet sitesinde hazır bulunan elektronik ortamda toplantıya katılma talebini, toplantı tarihinden bir gün öncesine kadar güvenli elektronik imza ile imzalayarak şirketin Kayıtlı Elektronik Posta (KEP)²¹² hesabına iletirler. Şirket, iletilen bu talepleri aldıktan sonra talepte bulunan kişinin ETS’ ye erişmesi için gerekli tanımlamaları yapar ve hak sahibinin KEP hesabına bildirir.

²¹¹ ÖZSAR, Emre/GÜLÜM, Aslı/ÇAY, Damla/ENGİN, Elif/ULAŞAN, Zeynep, Anonim Şirketlerde Elektronik Ortamda Yönetim Kurulu ve Genel Kurul Toplantıları, [http://www.gkcpartners.com/clients-alerts/Client%20Alert%20-%20Electronic%20GA%20and%20BoD%20Meetings%20 .pdf](http://www.gkcpartners.com/clients-alerts/Client%20Alert%20-%20Electronic%20GA%20and%20BoD%20Meetings%20.pdf), s.2.

²¹² KEP, e-posta teknolojik altyapısını kullanan, bununla birlikte e-postanın gönderim ve alımına dair kanıtların oluşturulup saklandığı hukuken geçerli bir e-posta iletim hizmetidir. KEP resmi yazışmaların elektronik ortamda mevzuata uygun, uluslararası standartlarda ve teknik olarak güvenli bir şekilde yapılmasına olanak sağlayan bir sistemdir. <https://pttkep.gov.tr/neden-kep/>.

Toplantı çağrısında belirtilen gün ve saatten bir saat önce ETS erişime açılır ve toplantıya elektronik ortamda katılmayı beyan eden hak sahipleri güvenli elektronik imzalarıyla sisteme giriş yaparlar.

Hak sahibi, elektronik ortamda katıldığı toplantıda ilgili gündeme ilişkin görüşlerini ETS üzerinden yazılı veya sesli olarak iletir. Toplantıya elektronik ortamda katılan kişiler, toplantı başkanının ilgili gündem maddesine ilişkin oylamaya geçildiğini bildirmesinden sonra ilgili gündem maddesini ETS üzerinden oylar ve oylama sonucu ve varsa muhalefet beyanları başkan tarafından toplantı tutanağına ve/veya ilgili karara eklenir. Ayrıca belirtmek gerekir ki, yönetim kurulu kararları güvenli elektronik imza ile imzalayabilecekleri gibi, daha sonrasında fiziki imza ile de kayıt altına alınabilir²¹³.

Son olarak, tescil edilmesi zorunlu kararlar Merkezi Sicil Kayıt Sistemi' ne aktarılarak ilgili ticaret sicil müdürlüğüne tescil ve ilan ettirilir.

5. Elektronik Toplantısında Şirketlerin Uyacakları Yükümlülükleri

Anonim şirketler, elektronik ortamda toplantıya katılmaları ve haklarını kullanabilmeleri amacıyla:

- a) ETS' nin TTK ve EOYKT hükümlerine uygunluğunu tespit ettirerek tescil ve ilan ettirmekle,
- b) TTK ve EOYKT 'ye uygun olarak ETS' ye ilişkin kullanım koşullarını internet sisteminde yayımlamak,
- c) ETS' de yaşanabilecek sorunlara ilişkin olarak EOYKT' de bildirilen güvenlik kriterlerine ve teknik özelliklere uygun önlemleri almakla,
- d) ETS' nin kendi kurduğu veya hizmet alımı yaptığı her iki durumda da tescili gerekli olan kararları MERSİS' e aktarmakla,
- e) ETS' de yapılan tüm ilişkin kayıtları toplantıya elektronik ortamda katılan hak sahiplerinin ve temsilcilerinin kimlik bilgilerini, elektronik ortamda, bunların gizliliğini ve bütünlüğünü sağlayarak on yıl süreyle saklamakla yükümlüdürler. Bunlar şirketlerin EOYKT m. 11 gereğidir.

²¹³ TTK m. 1527 Gereğesi.

Ayrıca, EOYKT, m. 14/1 uyarınca da, “Elektronik ortamda toplantıya katılma ve oy kullanmayı gerçekleştirecek olan şirketler EOYKT uygunluğunu, Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu, Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu veya bünyesinde asgari CISA (Bilgi sistemleri denetçi sertifikası) sertifikası bulunan personele sahip ve bu alanda denetim yapmaya yetkilendirilmiş şirketlerden birisine yaptırarak, düzenlenecek teknik raporu ticaret sicil müdürlüğüne tescil ve ilan ettirmekle de yükümlüdürler.” Bahsi geçen teknik raporun aynı işlemler tekrar yapılarak üç yılda bir yenilenmesi şirketler açısından bir zorunluluktur. Ancak, Ticaret Bakanlığı tarafından gereken durumlarda bu süre kısaltılabilir veya arttırılabilir (EOYKT m. 14/3).

Yukarıda belirtilen Kurumların düzenleyecekleri teknik raporda, Elektronik Toplantı Sisteminin asgari olarak EOYKT m. 14/4 uyarınca:

“a) ISO 27001²¹⁴’e uygun bir bilgi güvenliği ve kişisel verilerin korunması alt yapısına sahip olduğu,

b) Güvenli elektronik imza oluşturma ve doğrulama uygulamalarının, 5070 sayılı Kanuna ve ikincil düzenlemelerle belirlenen standartlara uygun olduğu,

c) 5070 sayılı Kanun ve ikincil düzenlemelerle belirlenen standart ve kriterlere uygun olarak verilerin uzun dönemli arşivlenmesine imkân tanıdığı,

d) Merkezi Kayıt Kuruluşu tarafından ve diğer destek hizmeti veren şirketler tarafından oluşturulan platform veya bilişim sisteminin MERSİS’ e ve ilgili diğer veri tabanlarına entegrasyonu sağlayacak yeterlikte olduğu, şirketlerin kendilerinin kurdukları bilişim sisteminin ise tescili gerekli belgeleri bu veri tabanlarına iletebilecek nitelikte olduğu, gibi hususların tespitini içermesi” gerekmektedir.

²¹⁴ ISO 27001, bir Bilgi Güvenliği Yönetim Sistemi (BGYS) standardıdır. Tüm kuruluşları (örneğin, ticari kuruluşlar, kamu kurumları, kar amaçlı olmayan kuruluşlar) kapsar. ISO 27001 Bilgi Güvenliği Yönetim Sistemi, dokümanite edilmiş bir BGYS(ISO 27001 Bilgi Güvenliği Yönetim Sistemi)’yi kuruluşun tüm ticari riskleri bağlamında kurmak, gerçekleştirmek, izlemek, gözden geçirmek, sürdürmek ve iyileştirmek için gereksinimleri kapsar. Bağımsız kuruluşların ya da tarafların ihtiyaçlarına göre özelleştirilmiş güvenlik kontrollerinin gerçekleştirilmesi için gereksinimleri belirtir. ISO 27001 Bilgi Güvenliği Yönetim Sistemi (BGYS), bilgi varlıklarını koruyan ve ilgili taraflara güven veren yeterli ve orantılı güvenlik kontrollerini sağlamak için tasarlanmıştır.

6. Elektronik Ortamda Toplantıya Katılım, Görüş Bildirme ve Oy Verme

Elektronik ortamda toplantının işleyişi başlığı altında değinildiği üzere, toplantıya katılmayı beyan eden üyeler toplantıya girebilmeleri için çağrıda bildirilen gün ve saatten bir saat öncesinden ETS erişime açılır. Böylelikle, toplantıya katılacaklar güvenli elektronik imzalarıyla giriş yaparak toplantıya katılım sağlarlar.

Toplantıya ETS üzerinden katılan üyeler, gündemle ilgili ya da beyan edecekleri herhangi bir görüşlerini sesli ya da yazılı olarak ETS üzerinden bildirebilirler.

Elektronik ortamda toplantıya katılan kişiler, toplantı başkanının ilgili gündem maddesine ilişkin oylamaya geçilmesinin bildirilmesiyle ilgili gündem maddesini ETS üzerinden oylarlar.

Ancak, elektronik ortamda oy kullanabilmek için belli şartların mevcudiyeti söz konusudur. Bu şartlar TTK m. 1527/3' te yer almaktadır. İlgili hüküm uyarınca; şirketin amacına uygun bir internet sitesine sahip olması, ortağın bu doğrultuda istemde bulunması, elektronik ortam araçlarının etkin katılmaya elverişliliğinin teknik raporla ispatlanıp işbu raporun tescil ve ilan edilmesi ve oy kullananların kimliklerinin saklanması hüküm uyarınca belirtilen şartlardandır.

Esas sözleşme gereği, yönetim kurulu elektronik yolla oy kullanmanın bütün şartlarını gerçekleştirmek ve ortağa gerekli bütün araçları sağlamak zorunda olup, elektronik ortam üzerinden yönetim kurulu toplantısının yapılması ve karar alınmasının yanı sıra, genel kurula da elektronik ortamda katılma, öneride bulunma, görüş açıklama ve oy verme imkânı da sağlamaktadır

Elektronik ortamda yapılan yönetim kurulu toplantılarında güvenli elektronik imza ve e-posta ile karar alınması mümkündür. Ancak, elektronik ortamı kullanmak isteyen ortaklar, pay sahipleri ve yönetim kurulu üyeleri elektronik posta adreslerini TTK m. 1528 hükmü uyarınca anonim şirkete bildirmekle yükümlüdürler.

Oylama neticesinde, oylama sonucu veya muhalefet mevcudiyeti söz konusu ise, başkan tarafından sonuç ve muhalefet toplantı tutanağına veya ilgili karara eklenir.

7. Elektronik Ortamda Karar Alma Esasları

TTK m.1527/1 son cümle uyarınca, ortaklığın elektronik ortamda yapılan toplantılarında da olduğu gibi fiziki ortamda yapılan toplantılara uygulanan toplantı ve karar yetersayıları uygulanır. Bu bağlamda, TTK m. 390/4 hükmünde yer alan yönetim kurulunun toplantı yapılmaksızın karar alınmasında olduğu gibi karar yetersayısı artmış değildir. Böylece elektronik toplantılarda da üye tamsayısının çoğunluğu ile toplanılıp, toplantıda bulunanların çoğunluğu ile karar alınabilir. Esas sözleşmede farklı yetersayılar öngörülmüşse ise bunlar uygulanacaktır.

8. Elektronik Ortamda Toplantıda Sorumluluk

Elektronik ortamda toplantı yapılan şirket veya şirketin destek almış olduğu şirket, elektronik toplantı sisteminden kaynaklanan sebeplerle yönetim kurulu üyelerinin uğrayacağı veya uğramış olduğu zararlardan kusurları oranında sorumludurlar²¹⁵. Bu zararlardan kaynaklanan sorumluluk genel yükümlere göre belirlenir (Tebliğ m. 16/1). Zarara uğrayan anonim şirketteki pay sahibi veya alacaklılar tarafından kusurlu olmaları kaydıyla yönetim kurulu üyelerine TTK m.553 çerçevesince hukuki sorumluluk davası açılması söz konusu olabilir.

Anonim şirket esas sözleşmesine aykırı bir düzenleme mevcutsa ve bu kapsamda yönetim kurulu toplantısı yapılırsa söz konusu hüküm ve alınan karar batıl olur. Elektronik toplantı usulüne aykırı toplanılması halinde de, alınan kararın TTK m. 391/1 (b) kapsamında anonim şirketin temel yapısına uymayan yönetim kurulu kararı şeklinde nitelendirmek ve batıl olduğunu iddia etmek mümkündür. Bu bağlamda toplanma usullerine aykırı olarak toplanan anonim şirketi yönetim kurulu kararları ticaret mahkemesinden batıl olduğu iddiası ile dava edilebilir²¹⁶.

²¹⁵ KAYHAN, Mustafa, Anonim Şirketlerde Yönetim Kurulu ve Limited Şirketlerde Müdürler Kurulu Toplantılarının Elektronik Ortamda Yapılması, LEBİB Yalkın Dergisi, Şubat 2021, S. 206.

²¹⁶ Y11HD, T: 18.11.2014, E: 2014/10668, K: 2014/17799.

IV. OYLAMA YAPILMASI

A. Üyelerin Oy Kullanma Şekilleri ve Oyun Geçerliliği

Yönetim kuruluna sunulan konu müzakere edildikten sonra, başkanın zamanının geldiğine karar vermesiyle oylama aşamasına geçilir. Toplantılarda her üyenin bir oy kullanma hakkı mevcut olduğu gibi üyeler oylarını bizzat kullanmak zorundadırlar. Kaldı ki, oy kullanma her üyenin hakkı olduğu gibi aynı zamanda yükümlülüğüdür. TTK m. 390/2 uyarınca, yönetim kurulu üyeleri birbirleri adına ya da birbirlerini temsilen oy veremediklerinden üyelerin yönetim kurulu toplantısına katılmasında aslen katılma ilkesinin hâkim olduğu belirtilir. Bu ilkeye aykırı davranılması halinde ise, temsilen katılan kişi haricindeki toplantı ve karar yetersayılarına bakılması gerekmekte, temsilen katılı kişinin oyu hesap edilmeden de toplantı ve karar yetersayısı sağlanıyorsa karar geçerli sayılmalıyken²¹⁷, diğer bir görüş yasağa aykırı karar alma durumu söz konusu olduğundan oyun ve kararın geçersiz sayılması gerektiğidir²¹⁸.

Yönetim kurulunda oy verme usulü, şirketin esas sözleşmesinde ya da iç yönergeyle düzenlenebilir. Böyle bir düzenleme mevcut değilse, oy verme usulünü belirleme yetkisi yönetim kurulu başkanındır²¹⁹.

Kural olarak, toplantıda yapılan oylamalar açık olarak yapılır. Açık olarak yapılırken el kaldırma, olumlu şekilde başın öne eğilip kaldırılması şeklinde ya da belirlenen başka bir şekilde olabilir. Yazılı şekilde oy verilmesi ise yönetim kurulu başkanı kararı ile veya bir üyenin talebi üzerine uygulanabilir²²⁰. Geçerli bir mazereti olan ve toplantıda yer almayan üyenin karar için görüşlerini ve aynı yöndeki oyunu yazılı olarak bildirmesine ilişkin kanunen bir engel bulunmamakta, bu yolla gönderilen görüşler ve oy toplantı tutanağına geçirilerek toplantı karar yeter sayısı hesabında dikkate alınmalıdır²²¹. Fakat oyların sonradan bildirilmesi toplantı ve karar alma yetersayılarının hesabında sıkıntılar yaratabileceği de ortadadır.

²¹⁷ ÇOŞTAN, s. 184.

²¹⁸ DOMANİC, Anonim Şirketler, s. 595.

²¹⁹ PULAŞLI, Şirketler Hukuku Şerhi, s. 1330.

²²⁰ PULAŞLI, Şirketler Hukuku Şerhi, s. 1330.

²²¹ POROY/ÇAMOĞLU/TEKİNALP, s. 342.

Gerekli durumlarda toplantının gizli yapılmasına da karar verilebilir²²². Oylama gizli olarak yapılırsa dahi, kararın altı üyelerce imzalanacağından, açık oylamadan bir farkı olmayacağını savunanlar da mevcuttur²²³.

Bazı durumlarda ise üyelerin kesin kararı olmayabilir. Kararını veremediği ya da vermek istemediği durumlar da çekimser oy durumu söz konusu olabilir. Çekimser oy hususunda öğretide farklı görüşler savunulmaktadır. Bir görüşe göre, kanunda ya da herhangi mevzuatta herhangi bir yasaklama söz konusu olmadığından çekimser oy kullanımının mümkün olduğunu ve çekimser oylar toplantı yetersayısına dâhil edilmesini, karar yetersayısında ise olumsuz oy olarak kabul edilmesi gerekir²²⁴. Başka bir görüş ise, çekimser oy kullanan üyenin toplantı yetersayısının hesaplanmasında dikkate alınması gerektiği, karar yetersayısının hesaplanmasında ise çekimser oyun geçersiz oy olarak sayılmasıdır²²⁵. Kanaatimce, çekimser oyun olumsuz oy olarak değerlendirilmesi doğru olmadığından geçersiz oy vasfı taşımasının daha uygun olacağıdır.

Usulüne uygun şekilde oylama yapıldıktan sonra ise oyların sayılması aşamasına geçilir ve oylar sayılarak karar alınır.

B. Oyların Eşit Çıkması

Oyların sayılması sonucunda oylar eşit çıkabilir. Oyların eşit olması durumunda, oylama konusu TTK m. 390/3 gereğince, toplantı ertelenir ve ertelenen toplantıda da eşitlik durumunun devam etmesi halinde ilgili öneri reddedilmiş sayılmaktadır.

Oyların eşit çıkması halinde, Pulaşlı esas sözleşmeye konulacak bir hükümle, tekrarlanan eşitlik durumunun varlığında yönetim kurulu başkanına üstün oy tanınabileceğini, çünkü TTK'nin 390/3 hükmünün emredici hüküm olmadığını beyan etmektedir²²⁶. TTK'nin 392. maddesinin 5. fıkrasının gerekçesinde ise: “*Bu fıkra*

²²² BAHTİYAR, s. 219; POROY/ÇAMOĞLU/TEKİNALP, s. 342.

²²³ GÜRPINAR, s.1108; AKDAĞ GÜNEY, Yönetim Kurulu s.153; Yüce, Butlan s. 146.

²²⁴ POROY/ÇAMOĞLU/TEKİNALP, s. 343.

²²⁵ ÇOŞTAN, s. 181.

²²⁶ PULAŞLI, Hasan: Türk Ticaret Kanuna Göre Anonim Şirketlerde Yöneticilerin Hukukî Sorumluluğu, Ali Naim İnan'a Armağan (Hukuki Sorumluluk), Ankara 2009, s. 1332.

yönetim kurulu başkanının kurulda primus enter pares²²⁷ konumunda olduğunu açık bir şekilde ortaya koymaktadır. Başkan kurul dışında inceleme ve bilgi edinme hakkını ancak diğer üyeler gibi kullanabilecektir.” Görüleceği üzere başkanın üyelerle eşit olduğunu ancak başkanın özel bir yerinin olduğu belirtilmektedir. Bu hükümler çerçevesinde değerlendirildiğinde, başkana üstün oy tanınabileceği düşünülse de yönetim kurulu üyelerinin eşit haklara sahip olması ilkesi gereğince oy hakkında üyelere herhangi bir imtiyaz tanınması söz konusu değildir. Esas sözleşmede veya iç yönergede yönetim kurulu üyelerinden bir ya da bir kaçına imtiyaz oy hakkı tanınan hükümlerin geçersiz olacağı aşîkârdır²²⁸.

V. TOPLANTI TUTANAĞININ DÜZENLENMESİ

Toplantı tutanağı, yönetim kurulu toplantılarında alınan kararlarla, yönetim kurulu üyelerinin muhalefet şerhlerini ve/veya beyanlarını, toplantı sürecinde mühim olan hususlar ile yönetim kurulu toplantısı ile ilgili bilgileri içeren, yönetim kurulu üyeleri ve başkanın imzaladığı, tutulması yönetim kurulu kararlarının geçerlilik şartı olduğu bir tutanaktır. Yönetim kurulu kararları ve kararların içerikleri hususunda oluşabilecek şüphe ve tereddütleri gidermek, yönetim kurulu kararlarını ve tutanakta belirtilmesi gereken diğer hususların belgelenmesi amacıyla kanun koyucu tarafından toplantı tutanağının düzenlenmesini şart koşmuştur.

Tutanak, yönetim kararı uyarınca üyelerden biri, şirket çalışanı ya da herhangi bir üçüncü kişi tarafından tutulabilir. Tutanağının daktilo veya bilgisayar ile tutulması olağandır. Ancak tutanak, el yazısı ile de tutulabilir.

Tutanağın içeriği de yönetim kurulu tarafından belirlenir. İçerik toplantı konunun mahiyetine veya toplantıdan toplantıya göre değişiklik arz edebilir. Genelde, toplantıya katılan kişilerin isimleri, toplantıda müzakere edilen hususlar, üyelerin belirtmiş olduğu fikirleri, alınan kararlar, kararlara muhalefet eden kişilerin isimleri,

²²⁷ “Eşitler arasında birinci” kavramı İngiliz hukukunda “primus inter pares” şeklinde yer bulmakta ve yönetim kurulu başkanının diğer yönetim kurulu üyelerini yönetmesine değil, sadece yönlendirmesine izin verilmesini ifade etmek üzere kullanılmaktadır (WERDER, A.v. and TALAULICAR, T., “Corporate Governance Developments in Germany” in Handbook On International Corporate Governance-Country Analyses (Ed.: MALLIN, C.A.), Edward Elgar, UK, 2006, p. 31.).

²²⁸ BOCKLI, (2009), N. 127; PULAŞLI, (Hukuki Sorumluluk), s. 1333.

muhalefet sebepleri gibi hususlar tutanağa eklenir. EOYKT' in m. 10/3 uyarınca ise, oylamanın sonucu ve mevcutsa muhalefet beyanlarının başkanın toplantı tutanağına eklenmesi hüküm altına almıştır.

Yönetim kurulu üyesi, toplantıda muhalefetini sözlü veya yazılı olarak açıklayabilir²²⁹. Ancak, yönetim kurulu toplantılarında olabildiğince mümkün olan hususların tutanağa geçirilmesi üyelere yüklenen özen borcunun bir gereğinin olmasının yanı sıra, özellikle muhalefet şerhinin tutanağa geçirilmesi üyelere karşı açılacak sorumluluk davasında üyelerinin kusurlarının mevcudiyetinin saptanmasında delil niteliği taşıyabilecektir²³⁰. Bu sebeple, toplantı tutanağının sorumluluk davalarında incelenecek belgeler arasında yer alması sebebiyle tutanağın özenli ve ayrıntılı tutulması önem arz etmektedir.

VI. TOPLANTILARDA KARARLAR

A. Kararların Alınması

Fiziki, elektronik veya hem fiziki hem elektronik ortamda usule uygun şekilde toplantı yapılması sonucu neticesinde karar alınması aşamasına geçilmesidir. Yönetim kurulu, kararlarını oylama yöntemi ile alır.

Kural olarak, toplantının yürütülmesi yönetim kurulu başkanının görevidir. Görevi; belirli konunun tartışılması, konuşmacılara söz verilmesi ve oylamanın yapılmasını kapsar. Görevleri kapsamında oylamaya geçilecek ana da başkan karar verir. Böylelikle, oylama yapılarak toplantıda görüşülen konulara ilişkin kararlar alınır.

Yönetim kurulu kararları kural olarak toplantı yaparak almaktadır ancak aşağıda değinileceği üzere yönetim kurulunun toplantı yapmaksızın karar alması karar alma yöntemi de TTK' da yer almaktadır. Böylece, yönetim kurulunun acil ve önemli hallerde yönetim kurulan hızlıca karar alınması da mümkün kılınmıştır.

²²⁹ AKIN, İrfan, Şirketler Topluluğu Sorumluluk Hukuku, Ankara 2014, s. 284.

²³⁰ KENDİGELEN, Abuzer, Yeni Türk Ticaret Kanunu, Değişiklikler, Yenilikler ve İlk Tespitler, İstanbul, 2011, s. 310.

Toplantı da karar alınmasında üyelerin toplantılara bizzat katılması gerekmektedir. Üyelerin bizzat kendilerinin toplantıya katılma yükümlülüğünün bulunmasının yanı sıra oy verme işlemini de bizzat yapmaları gerekir. Başka birine toplantıya katılma veya oy verme konusunda yetki vermeleri de söz konusu değildir. Bizzat katılan üyelerin aynı zamanda toplantı ve karar alma yetersayılarını da sağlamaları gerekmektedir. Böylelikle toplantı yapılarak usulüne uygun karar alınması aşamasına geçilebilir. Toplantıda alınan kararların geçerliliği TTK m. 390/5 uyarınca kararın yazılıp, imza edilmiş ve karar defterine geçirilmiş olmasına bağlanmıştır.

1. Müzakere Edilerek Karar Alınması

Müzakere edilerek karar alınması, toplantılarda olağan ve olması gereken karar alma biçimidir denilebilir. Üyeler toplantılarda yapılan öneriler üzerine fikirlerini beyan eder ve diğer üyelerle görüşleri kapsamında tartışırlar. Tartışma neticesinde, başkan oylamaya geçilecek ana karar vererek oylamayı başlatır ve oylama ile karar yetersayısının sağlandığı hallerde karar böylelikle usulüne uygun şekilde alınmış olunur. Elektronik ortamdaki toplantı da müzakere edilerek karar almasını destekler niteliktedir.

“Toplantıya ara verilmesi” ile “toplantının ertelenmesi” kavramları birbirinden farklıdır. Yönetim kurulu toplantıları, değişik sebeplerle uzayabilir veya üyelerin toplantıda dikkatlerinin dağılması neticesinde sağlıklı karar alınamayacağı düşünülebilir. Böyle zamanlarda, yönetim kurulu başkanı, üyelerin dinlenmeleri amacıyla ara verebilir ya da uzayan görüşmeler ertesi güne bırakılabilir. Bu ertelemeye “yönetim kurulu toplantısına ara verilmesi” denir²³¹. Toplantıya ara verilmesi durumunda, ara vermenin neticesinde toplanan kurul aynı kuruldur. Bu nedenle, toplantı yeter sayısında da bir değişiklik meydana gelmez. Toplantı yeter sayısının oluşmaması sebebiyle toplantının ertelenmesi durumunda ise, toplanan yönetim kurulu yeni bir yönetim kuruludur.

Müzakere edilerek toplantı yapılması durumlarında yönetim kurulu üyelerinin toplantıda konuşma süreleri şirketin esas sözleşmesinde ya da iç yönergede belirtilmiş

²³¹ İMREGÜN, s. 145.

olabilir, bu durumda üyelerin bu sürelelere uyması beklenir²³². Bu durumda, başkan sürelelere uyulup uyulmadığına özen göstermek ve üyeler arasında eşitliği gözetmekle yükümlüdür. Ancak, esas sözleşmede süre hususunda herhangi bir hüküm olmaması halinde ise, konuşma sürelerinin sınırlandırılmasında yönetim kurulu yetkilidir. Konuşma süresinin sınırlandırılmasında yönetim kurulunun yetkili olması üyelerin haklarını daha etkin şekilde koruyacaktır.

Yönetim kurulu toplantılarda belli sebeplerden ötürü toplantıların kayda alınması talep edilebilir. Ancak, yönetim kurulu toplantıların kayda alınıp alınmayacağı ya da hangi koşullarda alınabileceğine dair TTK’de herhangi bir hüküm yoktur. Bu konuyla ilgili esas sözleşmeye hüküm konulabilir. Yargıtay, genel kurul toplantılarıyla ilgili vermiş olduğu kararında, genel kurulda bahsedilen tüm konuların toplantı tutanağına açık olarak yazılması gerektiğini bildirmiştir²³³. Bu nedenle, günümüz şartlarında da toplantılarda kayıt yapılmasına izin verilmesi sağlayacağı kolaylık sebebiyle öngörülebilir.

2. Yönetim Kurulunun Toplantı Yapmaksızın Karar Alması (Elden Dolaştırma Yöntemi)

Öncelikle belirtmek gerekir ki, “yönetim kurulunun toplantı yapmaksızın karar alınması” ya da “elden dolaştırma yöntemi ile karar alınması” olarak adlandırılmışsa da doktrinde “öneriye yazılı onay alınmak yoluyla olarak” ya da “sirküler tipi karar” olarak da isimlendirildiği görülmektedir²³⁴.

a) Yönetim Kurulunun Toplantı Yapmaksızın Karar Almasının Amacı

Yönetim kurulu kararlarını fiziki ya da elektronik ortamda yapılan toplantı neticesinde almasının yanı sıra toplantı yapmaksızın karar alması usulü de TTK ile gündeme gelmiştir. Adalet Komisyonu Raporu’nda ilgili hükmün “kötüye kullanmayı, aykırılıkları hatta dolan ile hileyi önleyebilmek” amacıyla getirildiği belirtilmiştir. Bahtiyar ise, toplantı yapılmaksızın karar alınması yöntemine daha çok acil durumlarda veya üyelerin toplanma güçlüğü yaşanabileceğinin öngörüldüğü hallerde

²³² TEOMAN, Ömer, Anonim Ortaklıkta Pay Sahibinin Bilgi Alma Hakkı Üstüne, İktisat ve Maliye, C. XVIII, S. 1, İstanbul 1971, s. 463 vd.

²³³ YHGK, T: 16.12.1964 E: 1325 K: 742.

²³⁴ KIRCA/ÇELİK/MANAVGAT, s. 488; PULAŞLI Şirketler Hukuku Şerhi, s. 1321.

başvurulması gerektiğini belirtmektedir²³⁵. Ancak, günümüz şartları göz önüne alındığında teknolojik gelişmelerin ön plana geçtiği bu dönemde elektronik toplantı yapılarak karar alınması daha kolay gibi gözükse de bazen üyelerin elektronik ortamda toplantı yapılmasına dahi zamanı olmadığı durumlarda başvuru yöntemi olduğu görülmektedir.

Ancak belirtmek gerekir ki, yönetim kurulu olağan toplantı biçimi olan müzakere edilerek karar alınması hallerinde yönetim kurulu yapılan müzakereler sonucunda üyeler karar alınacak iş ve işlemler hakkında geniş bilgi sahibi olurlar ve işlemlerin sağlıklı yürütülebilmesi hususlarında müdahalelerde bulunabilirler. Bunun sonucunda üyeler sorumluluktan kurtulma şansına da haiz olurlar. Toplantı yapılmaksızın karar alınması usulünde üyelerin daha pasif kaldığı aşikâr olduğundan kanun koyucu bu hususta müdahale ederek yönetim kurulu üyelerinden bir kişi bile toplantı yapılmasını istemesi durumunda, yönetim kurulunun toplantı yapmaksızın karar alamayacağını düzenlemiştir.

b) Yönetim Kurulunun Toplantı Yapmaksızın Karar Alınmasının Şartları

Yönetim kurulunun toplantı yapmadan karar alması TTK' nin 390. Maddesinin 4. fıkrası hükmünde yer almaktadır. Bu hüküm uyarınca, *“üyelerden hiçbirisi toplantı yapılması isteminde bulunmadığı takdirde, yönetim kurulu kararları, kurul üyelerinden birinin belirli bir konuda yaptığı, karar şeklinde yazılmış önerisine, en az üye tam sayısının çoğunluğunun yazılı onayı alınmak suretiyle de verilebilir. Aynı önerinin tüm yönetim kurulu üyelerine yapılmış olması bu yolla alınacak kararın geçerlilik şartıdır. Onayların aynı kâğıtta bulunması şart değildir; ancak onay imzaların bulunduğu kâğıtların tümünün yönetim kurulu karar defterine yapıştırılması veya kabul edenlerin imzalarını içeren bir karara dönüştürülüp karar defterine geçirilmesi kararın geçerliliği için gereklidir.”*

Öncelikle belirtmek gerekir ki, kanunda herhangi bir kısıtlama söz konusu olmaması sebebiyle her türlü karar yönetim kurulunun toplantı yapılmaksızın karar alınabileceğinin göstergesidir. Lakin esas sözleşmeye ya da iç yönerge de belirtilecek

²³⁵ BAHTİYAR, s. 220.

bir hüküm ile bazı kararların toplantı yapılmadan karar alınamayacağına önüne geçilebileceği de belirtilmiştir²³⁶.

Üyelerden hiçbirinin toplantı isteminde bulunmaması ön koşul olarak değerlendirilebilir. Dolayısıyla tek bir üyenin toplantı talebinde bulunması halinde bu yöntemle karar alınması mümkün olmaz. Böylelikle, bir üyenin dahi görüşme talebinde bulunması halinde bu yöntemin karar alınmasının kanuna cevaz vermediği görülmektedir²³⁷.

Onaya sunulacak önerinin yazılı olması gerektiği diğer koşullardan biridir. Yazılılık şartının yanı sıra önerinin karar şeklinde yazılması gerekliliğidir. Yani, önerinin, sürecin niteliği gereği 'evet/kabul' ya da 'hayır/red' denecek şekilde kaleme alınmalıdır²³⁸. Kanun önerinin yanı sıra üyeler tarafından verilecek onayların da yazılı olmasını şart kılmıştır. Öneri yapılan üyeye onay ya da ret vermesi için belli süre tanınabilir. Bu süre zarfında, öneriyi alan üye onay ya da ret vermeyerek bu süreyi sessiz geçirebilir. Onayın yazılı olması şartı arandığından sessiz kalınan bu süreçte, öneri kabul olarak değerlendirilmemelidir.

Önerinin tüm üyelere yapılması gerekliliği bu yöntem ile karar alınmasının kanun uyarınca geçerlilik şartıdır²³⁹. Madde hükmünde, en az üye tam sayısının çoğunluğu ile yazılı onay alınmak suretiyle toplantı yapılmaksızın karar alınabileceği ve önerinin tüm yönetim kurulu üyelerine yapılmış olması bu yolla alınacak kararın geçerli olacağı belirtilmiştir.

Kararın bir diğer geçerlilik şartı olarak onayların aynı kâğıtta bulunmasa dahi imzalarının bulunduğu kâğıtların tamamının yönetim kurulu karar defterine

²³⁶ TEOAMAN, Ömer, Anonim Ortaklıkta Yönetim Kurulunun Toplantı Yapmaksızın Karar Alması, Prof. Dr. M. Kemal Oğuzman'ın Anısına Armağan, İstanbul 2000, s. 1151.

²³⁷ BAHTİYAR, s. 220.

²³⁸ KIRCA/ÇELİK/MANAVGAT, s. 490.

²³⁹ "...aksi halde yasal yollara başvurulacağına karar verildiği, üye tam sayısı çoğunluğu ile toplanıp katılanların oybirliği ile karar alınmakla TTK'nın 390/1 fıkrasına uygun davranılmışsa da, dava konusu yönetim kurulu kararları bir öneriye katılma şeklinde alındığından, bu durumda TTK'nın 390/4. maddesinin uygulanması gerekeceği, karar metninde yer alan önerilerin tüm üyelere yapılmış olması şartına uygun davranılmadığı, dava konusu yönetim kurul kararında yönetim kurulu üyesi olan davacı M.. M..'ın şirket merkezine gelmemesi ve personelle hiçbir konuda muhatap olmaması yönünde alınan kararın anonim şirketin temel yapısına ters düştüğü, söz konusu kararların TTK'nın 390/4 fıkrasına ve TTK'nın 391/1-b maddesine aykırı olduğu gerekçesiyle, davanın kabulü ile 11.02.2013 tarihli yönetim kurulu kararlarının hükümsüzlüğünün tespitine karar verilmiştir." Y11HD T: 18.11.2014, E:2014/10688, K:2014/17799, <https://www.hukukmedeniyeti.org/karar/119220>.

yapıştırılması ya da onay verenlerin imzalarını içeren bir karara çevrilip karar defterine geçirilmesi düzenleme altına alınmıştır. Teoman, bu düzenlemeyi elektronik ortamda toplantı yapılmasına izin verilen bir yasa sisteminde eleştirmiş, karardaki imzaların ancak tek bir belge üzerine atılacak çıplak imzalardan oluşması durumunda karar defterine bu belgenin yapıştırılmasının yerinde olacağını belirtmiştir²⁴⁰. Elektronik ortamda yazılı onay alınmak suretiyle karar alma usulünün EOYKT m. 10/4 hükmünde yer almakta olup, TTK m. 390/4 hükmü ile paralel nitelikte olduğunu da ayrıca belirtmek gerekir.

B. Karar Defteri

Yönetim kurulunda karar defteri, yönetim kurulunun, şirketin yönetimi ile ilgili almış olduğu kararların yazılacağı ciltli ve sayfa numaraları teselsül eden defterdir (Ticari Defterlere İlişkin Tebliğ²⁴¹ m.10/1).

Tutanak defterinin yanı sıra karar defterinin geçerliliği şekil şartına tabi tutulmuştur. Buna göre, kararların geçerliliği kararların yazılıp, imzalanmasına bağlıdır. Ancak, karar defteri sadece karar içeriği ve imzalardan ibaret değildir. Aynı zamanda, kararın tarihi, karar sayısı ve toplantıda hazır bulunan üyelerinde yazılması gerekmektedir. Ayrıca, kararın, üyelerden birinin yaptığı öneri üzerine diğerlerinin yazılı onayıyla alındığı veya bazı üyelerin elektronik ortamda katılması suretiyle alındığı hallerde bu hususun ayrıca karar defterinde belirtilmesi gerekir (Ticari Defterlere İlişkin Tebliğ m.10/3).

Yapılan öneriye diğerlerinin yazılı onayının alınması suretiyle karar alma usulünde, onayların farklı farklı kâğıtlarda yer alması durumu söz konusu olabilir. Bu durumda, üyelerinin imzalarının bulunduğu kâğıtlarının hepsinin yönetim kurulu defterine yapıştırılması ya da onay veren üyelerin imzalarını ihtiva eden bir karara çevrilip karar defterine geçirilmesi, kararın geçerliliği bakımından gereklidir (TTK m. 390/4; Ticari Defterlere İlişkin Tebliğ m. 10/4, 10/8). Aksi durumda kararın geçersiz olacağı sabittir.

²⁴⁰ TEOMAN, Ömer, Tüm Makalelerim, Türk Ticaret Kanun Tasarısı'nın Anonim Ortaklık Yönetim Kuruluna İlişkin Bazı Hükümlerinin Değerlendirilmesi, C. III, İstanbul 2002 – 2010, s.260.

²⁴¹ R.G: 19.12.2012, S. 28502.

Tüm üyelerin toplantıya elektronik ortamda katılması ve kararların güvenli elektronik imzalarıyla alınması durumlarında üyelerin güvenli imza ile imzalandığının karar metninde yer alması ve alınan fiziki kararların da deftere yapıştırılması şarttır (Ticari Defterlere İlişkin Tebliğ m. 10/5).

Bazı üyelerin toplantıya fiziki, bazı üyelerin ise elektronik ortamda katılması halinde ise, karar metninde fiziki katılanların imzaları ile elektronik ortamda katılan üyelerin ise güvenli elektronik imza ile imzaladıklarını belirtilir ve imzaladıkları fiziki karar metni karar defterine yapıştırılır (Ticari Defterlere İlişkin Tebliğ m. 10/6).

Tamamen fiziki toplantı yapılması halinde ise tebliğde yer almamasına rağmen imzalanan kararın aynı şekilde fiziki karar metninin deftere yapıştırılacağı söylenebilir.

Yönetim kurulu üyelerinin kararlara karşı muhalefet beyanları olabilir ve üyeler muhalefet şerhlerini karar metnine geçirilmesini isteyebilir. Üyelerin şerh talepleri hiçbir sebeple reddedilemeyeceği gibi; şerh yazılmasına engel de olunamaz. Ancak, buna rağmen muhalefet şerhinin yazılmaması durumunda kararın geçerliliği etkilenmez²⁴². Şerh, sahibi dışında hiç kimse tarafından da değiştirilemez (Ticari Defterlere İlişkin Tebliğ m. 10/9).

Karar defterinin, kuruluşunu izleyen faaliyet dönemlerindeki açılış onayları, defterin kullanılacağı faaliyet döneminin ilk ayından önceki ayın sonuna kadar notere yaptırılır. Kapanış onayı ise, son kaydın alt kısmına noter tarafından “Görölmüştür” ibaresi yazılır, mühür basılır ve imza atılarak gerçekleşir (Ticari Defterlere İlişkin Tebliğ m. 13 ve m. 15). Karar defterinin elektronik ortamda tutulması durumunda ise, noter onayı aranmamaktadır. Ayrıca belirtmek gerekir ki, elektronik ortamda tutulan karar defterine ilişkin hükümler (1) Sıra Numaralı Elektronik Defter Tebliğ²⁴³ hükümleri uygulanır (Ticari Defterlere İlişkin Tebliğ m. 23).

Karar defterinin son kaydının yapıldığı takvim yılının bitişinden itibaren on yıl süreyle saklanmaktadır. Defter, saklandığı süre zarfında herhangi bir sebeple zıyayı

²⁴² KIRCA/ÇELİK/MANAVGAT, s. 508.

²⁴³ RG: 13.12.2012, S. 28141.

meydana gelirse zıyaı öğrendiği tarihten itibaren on beş gün içerisinde şirket merkezinin bulunduğu yetkili mahkemeden belge verilmesini istenebilir.

C. Karar Yetersayısı

Esas sözleşmede aksi bir karar mevcut değilse, yönetim kurulu kararlarını “toplantıda hazır bulunan üyelerin” çoğunluğu ile alır (TTK m. 390/1). Örneğin, altı üyenin yer aldığı yönetim kurulunda karar yetersayısı dört, sekiz kişinin yer aldığı yönetim kurulunda karar yetersayısı ise beştir. Bu durum, yönetim kurulunun elektronik ortamda yapılması halinde de uygulanır (TTK m. 390/1; EOYKT m. 1527/1). Yönetim kurulunun toplantı yapmaksızın karar alınması usulünde ise, karar yetersayısının hesabında m. 390/4 c. 1 uyarınca üye tam sayısı esas alınmaktadır.

Toplantı yetersayısında olduğu gibi karar yetersayısı da esas sözleşmeyle ağırlaştırılabilir ancak hafifletilemez²⁴⁴. Esas sözleşmede yalnızca toplantı yetersayısının ya da yalnızca karar yetersayısının ağırlaştırılmasına karar verilebileceği gibi her ikisinin de ağırlaştırılmasına karar verilebilir.

TTK’ da oylamada “evet” ya da “hayır” oylarının yanı sıra “çekimser” oyunda varlığına “Üyelerin Oy Kullanma Şekilleri ve Oyun Geçerliliği” başlığında değinmiştik. Çekimser oy, karar yetersayısı hesaplamasında hesaba alınmaz ve kararlarda sadece “evet” oyunun dikkate alınması gerekir²⁴⁵.

D. Toplantıda Alınan Kararların Hukuki Niteliği

Yönetim kurulunun almış olduğu kararlar, şirket adına yapılacak hukuki iş ve işlemlerin dayanağını oluşturur²⁴⁶. Bu sebeple, bir hukuki işlem için geçerli olan tüm hukuk kaideleri yönetim kurulu kararları için de geçerlidir.

Hukuki işlemler ise, taraf sayılarınca, “tek taraflı hukuki işlemler” ve “çok taraflı hukuki işlemler” olmak üzere ayrılmaktadırlar. Çok taraflı hukuki işlemler; “sözleşmeler” ve “kararlar”dır. Sözleşmeler, irade beyanlarının müzakere edilerek

²⁴⁴ TEKİNALP, Yeni Ortaklıklar Hukuku, s. 148.

²⁴⁵ KIRCA/ÇELİK/MANAGAT, s. 502.

²⁴⁶ ÖZKORKUT, Korkut, Anonim Ortaklıklarda Yönetim Kurulu Kararlarının İptali, 1996, s. 53.

mutabakata varılması neticesinde oluşurken; kararlarda iradeler aynı doğrultudadır. Lakin sözleşmenin oluşabilmesi için tarafların iradelerinin uyuşması gerekirken, kararda tarafların zıt görüş bildirmeleri mümkündür. Sadece, karar yetersayısının sağlanması için çoğunluğu sağlayan iradenin aynı doğrultuda olması kararın alınması için yeterlidir.

Yönetim kurulu kararlarının geçerli olabilmesi için; gerek genel olarak hukuki işlemler için öngörülen gerekse de özel olarak yönetim kurulu kararları için öngörölmüş bulunan geçerlilik şartlarının mevcudiyetine bağlıdır.

Geçerlilik şartlarına sahip olan kararların üçüncü kişiler açısından hüküm ifade edebilmesi için, gerekli durumlarda ilgili üçüncü kişilere tebliğ edilmesiyle ya da ticaret siciline tescil ve ilan edilmeleriyle hayata geçer. Bu yüzden, yönetim kurulunun almış olduğı kararların hayata geçmediğı, ilgili kişiye tebliğ edilmediğı ya da tescil ve ilanın edilmediğı durumlarda, karar niteliğı itibariyle sadece şirket içi bir işlem niteliğı taşır²⁴⁷. Ancak belirtmek gerekir ki, yönetim kurulunda başkan veya vekilinin seçilmesi gibi kararların uygulama gerekmeksizin kurucu etkiye sahiptirler²⁴⁸.

Yönetim kurulunun almış olduğı kararlar; şirketin yönetim işlevine etki ettiğı, şirketi geliştirdiğı veya finansman ve gelirinin etkilendiğı kararlar olarak tanımlanabilir²⁴⁹. Kararların etkinliğı hususunda ise Tekil, yönetim kurulu kararlarının, ortaklığı doğrudan bağlayıcı nitelikte olmadığını, ifa ve icrası gereken işlemlere esas teşkil ettiklerini belirtir²⁵⁰.

Yönetim kurulunun aldığı kararlar; “şirketin iş akışı ile şirketin yapısını belirleyen kararlar” ve “değişikliklere uyarlama” ve “inisiyatif” kararları olarak ayrılabilir²⁵¹. Ancak, karar alma esasları bakımından bu ayrımın önemi yoktur, ancak iç yönergede, bu ayrım temel alınarak, farklı esaslar belirlenebilir.

²⁴⁷ ÇEVİK, Orhan Nuri, Uygulamada Şirketler Hukuku, Ankara 2002, s. 510.

²⁴⁸ ÇEVİK, s. 510.

²⁴⁹ PULAŞLI, Şirketler Hukuku Şerhi, s.1147.

²⁵⁰ TEKİL, Fahman, Şirketler Hukuku, C. 2, İstanbul, 1976, s. 256.

²⁵¹ PULAŞLI, Şirketler Hukuku Şerhi, s.1148.

VII. TOPLANTIDAN ÇIKARMA

Müzakerelere katılma hakkının kötüye kullanılması neticesinde bazı yaptırımlar gündeme gelebilir. Bu yaptırımların gündeme gelmesinin amacı toplantıların sağlıklı şekilde yürütülmesinin sağlanmasıdır. Bu nedenle toplantıdan çıkarılma yaptırımı aşağıda ayrıntılı incelenecektir.

A. Toplantıdan Çıkarmaya Yetkili Organ

Yönetim kurulu üyelerinin toplantıdan çıkarılmasına ilişkin olarak, toplantıyı yönetimde görevli ve yetkili olan yönetim kurulu başkanının çıkarma kararının alınmasında tek başına yetkili olduğu kabul edilir.

Üyenin toplantıdan çıkarılması kadar önemli bir kararın yönetim kurulu başkanına tanınması, alınacak kararların keyfi olmasına yol açabilir. Bu nedenle toplantıya katılanların çoğunluğu ile de karar alınabilir. Toplantıdan çıkarmaya yetkili kişinin kim olacağı ya da ne şekilde karar alınacağı şirketin esas sözleşmesinde de belirtilebilir.

B. Çıkarma Nedenleri

TTK'de yönetim kurulu üyelerinin hangi durumlarda toplantıdan çıkarılacağı hususunda herhangi bir hüküm yer almamaktadır. Ancak, yönetim kurulu üyesinin hangi durumlarda yönetim kurulu toplantısından çıkarılacağı da şirketin esas sözleşmesinde düzenlenebilir. Esas sözleşmede böyle bir düzenleme mevcut değilse, hukukun genel ilkeleri esas alınmalıdır.

Çıkarma nedenlerinin başında ise, yönetim kurulu üyeliği haklarının kötüye kullanılması gelir. Üyenin, toplantıda bilgi ve inceleme hakkının ihlal edilmesi, müzakere halinde üye konuşurken üyelerin onur kırıcı ya da müstehcen sözlerin sarf edilmesi durumları gereğince toplantıdan çıkarılmasını gerektirir. Üyeler toplantıda otururken konuşan üyelerin sözünü keser, laf atar, gürültü çıkarır, konuşmacının konuşmasına müsaade etmez ya da buna ilişkin hareketler sergilerse de yönetim kurulu toplantısının düzgün yürümesini engelleyeceğinden toplantıdan çıkarılır²⁵².

²⁵² TEOMAN, Bilgi Alma, s. 63.

Her ne kadar üyenin toplantıdan çıkarma sebepleri esas sözleşmede yer alsa da öngörülemez sebeplerde gündeme gelebilir. Bu sebepler de çıkarmada etkindir.

Üyenin yönetim kurulu toplantısında çıkarılmasında göz önünde tutulması gereken ilkeler de yönetim kurulu üyesinin toplantıdan çıkarılmasında bir taraftan keyfilik taşıyan kararların önlenmesi, diğer taraftan yönetim kurulu toplantısının sağlıklı bir şekilde yürütülmesi gerektiğinden ön plana çıkmaktadır²⁵³. Bu konuda en önemli ilkelerin başında toplantıya katılma hakkıdır. Toplantıya katılma hakkı üyelerin vazgeçilmez nitelikte haklarından olması sebebiyle olduğunca korunmalı ve son çare olmalıdır²⁵⁴. Çıkarmadan önce, caydırıcı olması bakımından; üyenin geri kalan konuşma süresinin sınırlandırılması, sözünün kesilmesi, kaldırılması, uyarılması, özür dilemeye davet edilmesi, toplantıya ara verilmesi, toplantının ertelenmesi, müzakerelerin kapatılması ve hatta karar alınmaktan vazgeçilmesi söz konusu olabilir²⁵⁵.

Belirtmek gerekir ki, yönetim kurulu üyesinin en son çare ilkesi gereğince toplantıdan çıkarmadan önce önlem alınmadan üyenin çıkarılması durumlarında haksız çıkarma hali gündeme gelir ve çıkaran kişinin sorumluluğa gidilebilir.

C. Çıkarma Kararının Uygulanması

Yönetim kurulu üyesi hakkında alınan çıkarma kararı, derhal uygulanır. Başkan gerekmesi hâlinde, güvenlik görevlilerinden de yardım talep edebilir. Eğer üye, toplantıdan çıkarılamıyorsa ya da çıkarma kararının uygulanmasında diretiyorsa yönetim kurulu toplantısına ara verilebilir. Yönetim kurulu üyesinin çıkarılmasından önce, çıkarılacak üyenin kendini savunması ya da diğer üyelerden özür dilemesi için teklifte bulunulabilir. Ancak, bu imkânın kendisine tanınması, toplantının sağlıklı bir şekilde yürütülmesine katkı sağlayacak nitelikte olmalıdır. Bu konuda takdir hakkı, başkandadır²⁵⁶.

Yönetim kurulu üyesinin toplantıdan çıkarılması, onun yönetim kuruluna katılma hakkının geçici olarak kısıtlanması neticesi doğuracaktır. Yani, çıkarma

²⁵³ POROY/TEKİNALP/ÇAMOĞLU, N. 698.

²⁵⁴ TEOMAN, s. 64, 65.

²⁵⁵ TEOMAN, s. 65; DOMANIÇ, s. 844.

²⁵⁶ POROY/TEKİNALP/ÇAMOĞLU, N. 958a.

kararının etkisi geçicidir. Yani, üye hakkında alınan çıkarma kararı, sadece ilgili olduğu toplantı bakımından geçerlidir. Yapılacak tüm toplantılara katılmayacağı anlamına gelmez.

SONUÇ

Anonim şirketin zorunlu organları yönetim kurulu ve genel kuruldur. Yönetim kurulu, anonim şirketin yürütme organı sıfatıyla aldığı kararları icra etme, üçüncü şahıslarla tüzel kişi adına faaliyetlerde bulunma vasıflarına sahip olması sebebiyle de şirketin zorunlu organıdır. Yönetim kurulunun organ vasfına haiz olmasında herhangi bir tereddüt söz konusu değilken, yönetim kurulu üyelerinin organ sıfatı taşıyıp taşımadığı doktrinde tartışmalıdır. Ancak, üyelerin şirket adına işlem ve fiillerinden sorumlu olmasından dolayı tartışmanın gereksiz olduğu ortadadır.

eTTK' de yönetim kurulunun asgari üç kişiden oluşacağı hükmü yer almasına karşın 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu m. 359/1' de bir veya daha fazla kişiden fazla oluşabileceği düzenlenerek değişikliğe gidilmiş ve böylelikle yönetim kurulunun tek kişilik yönetim kurulunun da mümkün olduğu belirtilmiştir.

Üyelerin belli şartlara haiz olması gerekliliği de kanunda düzenlenmiş olmasının yanı sıra esas sözleşme ile de belli koşulların aranabileceği belirtilmiştir. Kanunun aradığı şartlar; üyelerin gerçek kişi ve tüzel kişi olması, üyelerin ehliyet sahibi olmaları ve seçilme engellerinin bulunmaması ve esas sözleşmede belirtilen koşullar mevcutsa o koşullarında üyelerde mevcudiyetidir.

Üyelerin atanması konusunda ise genel kural, genel kurulun yönetim kurulunu belirleme yetkisine sahip olmasıdır. Ancak, anonim şirketin kuruluşta esas sözleşmeyle tüzel kişilik kazanmasına istinaden TTK m. 339/3 uyarınca ilk yönetim kurulu üyelerinin esas sözleşmeyle atanması öngörülmüştür. Yönetim kurulunun üyelerini kendini seçme hakkı olmadığından, seçebileceğine dair esas sözleşmeye hüküm de konulamaz. Ancak; üyelerden birinin ölümü, istifası, iflası gibi durumlardan birinin meydana gelmesi halinde yönetim kurulu esas sözleşmeye ve kanuna uygun özelliklerine haiz birini geçici olarak seçip, genel kurulun onayına sunma yetkisi TTK m. 363/1' de düzenlenmiştir. Özel Kanunlarda da ayrıca düzenlemeler mevcuttur.

Üyeliğin sona ermesi ise, azil, istifa ve diğer sebeplerin varlığı halinde mümkündür. Azil etme yetkisi, TTK m. 364 uyarınca sadece genel kurula aittir. Ancak bunun için olağan ya da olağan üstü toplantının yapılması ve gündemde azille ilgili maddenin yer alması gerekmektedir. Üyenin haksız azil edilmesi durumunda menfi

zararları doğrultusunda tazminat hakkının da olduğunun belirtilmesi gerekir. Üyelerin istifa etmesi için ise herhangi bir şart gerekmezsiniz diledikleri zaman istifa edebilirler. Ancak istifanın hüküm doğurabilmesi için tescil ve ilan edilmesi gerekir. Aksi halde yalnızca iç ilişkide hüküm doğurur. TTK m. 363/2 uyarınca ise, yönetim kurulu üyelerinden birinin iflası veya ehliyetinin kısıtlanmasıyla yönetim kurulu üyeliği kendiliğinden sona ermektedir. Ayrıca, anonim şirket, esas sözleşmesi ile yönetim kurulu üyelerinde aranacak şartların gösterilmesi halinde, bu şartların sonradan kaybedilmesi de yönetim kurulu üyeliğinin kendiliğinden sona ermesine sebep olacaktır.

Yönetim kurulunun en temel görevi şirketi yönetmektir. Yönetim, devredilmediği takdirde, yönetim kurulunun tüm üyelerine aittir. Şirket yönetimi, iç ilişkiyi ilgilendiren bir husus olduğundan, gerek şirketin iç ilişkilerinin yürütülmesi gerekse anonim şirket pay sahipleri ile şirket arasındaki ilişkilerin yürütülmesi yönetim yetkisinin kullanılmasıyla mümkündür. Yönetim Kurulunun TTK m. 375’ te sayılanlar devredilmez ve vazgeçilmez görev ve yetkileri; şirketin üst düzeyde yönetimi ve bunlarla ilgili talimatların verilmesi, şirket yönetim teşkilatının belirlenmesi, muhasebe, finans denetimi ve finansal planlama düzeninin kurulması, müdürlerin ve aynı işleve sahip kişiler ile imza yetkisini haiz bulunanların atamaları ve görevden alınmaları, defterlerin tutulması, yıllık faaliyet raporunun ve kurumsal yönetim açıklamasının düzenlenmesi, genel kurul toplantılarının hazırlanması ve genel kurul kararlarının icrası olarak sayılmıştır.

Anonim şirketlerde temsil yetkisi kanun uyarınca yönetim kuruluna aittir. Yönetim kurulu, şirketi hem üçüncü kişilere karşı hem de şirketin ortaklarına karşı temsil etmektedir. TTK’nin 370. maddesinin birinci fıkrasında da: “Esas sözleşmede aksi öngörülmemiş veya yönetim kurulu tek kişiden oluşmuyorsa temsil yetkisi çift imza ile kullanılmak üzere yönetim kuruluna aittir.” şeklindedir. Yönetim yetkisinin devri TTK 367/1’de düzenlenirken, temsil yetkisinin devri TTK 370/2’de düzenlenmiştir.

Yönetim kurulunu, yönetim kurulu toplantısına kural olarak yönetim kurulu başkanı çağırılmaktadır. Başkanın bulunmadığı ya da başkanın herhangi bir geçerli sebebi olduğu hallerde toplantı çağrısını başkanın vekili üstlenmektedir. Yönetim

kurulunu bizzat toplantıya çağırma yetkisi yönetim kurulu üyelerinde bulunmamasına rağmen herhangi bir yönetim kurulu üyesi yazılı talepte bulunarak ve gündemi de belirterek başkan veya başkan vekilinden toplantı çağrısı yapmasını TTK m. 392/7 uyarınca isteyebilmektedir. TTK m. 392/7 hükmünde: “Her yönetim kurulu üyesi başkandan, yönetim kurulunu toplantıya çağırmasını yazılı olarak isteyebilir” hükmü yer almaktadır. Bu hükümde çağrının yazılılık şekil şartının kesin hüküm teşkil etmemesi sebebiyle ve bu hüküm dışında davet veya şekil açısından kanunda başkaca maddenin yer almaması sebebiyle başkan veya vekilinin yapacağı toplantı çağrısının kural olarak herhangi bir şekle tabi olmadığını söyleyebiliriz.

Toplantıya katılan üyelerin toplantı sebebiyle bilgi alma ve inceleme hakkı, toplantıda söz alma, müzakere etme ve oy kullanma hakları ve mali haklardan huzur alma hakkının bulunmasının yanı sıra müzakereye katılma yasağı yükümlülüğü bulunmaktadır. Bunun yanı sıra, toplantı ve karar alma esaslarına uymama sebebiyle yönetim kurulu üyelerinin sorumluluğu da söz konusudur. Toplantıda alınan kararlarının geçersizliğinin yaptırımı, ise yokluk, butlan ve iptal edilebilirliktir.

Yönetim kurulu toplantılarında gündem genel kurulu toplantılarındaki gibi gündeme bağıllık ilkesi geçerli değildir. Yönetim kurulu toplantılarında gündemde olmayan konularda müzakere edilebilir. Ancak, yönetim kurulu üyelerinin gündemden önceden haberdar olması bilgi alma ve inceleme hakkı bakımından önem taşımasının yanı sıra üyelerin hazırlık yapmaları bakımından da önemlidir.

Toplantı yeter sayısı da TTK ile getirilen yeniliklerden biridir. Böylece, esas sözleşmede aksine ağırlaştırıcı bir hüküm bulunmadığı takdirde, yönetim kurulu üye tam sayısının çoğunluğu ile toplanır. Bu kural, yönetim kurulunun elektronik ortamda yapılması halinde de uygulanır. Hüküm uyarınca da yeter sayısının ağırlaştırılmasına dair esas sözleşmede hüküm konulabilirse de hafifletileceğine dair herhangi bir hüküm yer alamaz.

Toplantılar, fiziki ortamda yapılabileceği gibi koşulların varlığı halinde elektronik ortamda da yapılabileceği gibi hem fiziki hem de elektronik ortamda yapılabilir. Elektronik ortamda yapılan toplantılarda kişinin yurt içi veya yurt dışında olup olmadığının öneminin olmaması ve yol gibi sorunlarında söz konusu olmadığından elektronik ortamda yapılan toplantılar son derece avantaj sağlamaktadır.

Elektronik toplantılar kayıt edilebilir olduğundan ispat hukuku açısından da üyeler için tercih edilme sebebi olmaktadır.

Elektronik ortamda toplantı yapılabilmesi için öncelikle esas sözleşmede elektronik toplantı yapılabileceğine dair hüküm bulunması gerekir. Aynı zamanda üyelerin talebi ve elektronik ortamda toplantı yapılabilmesi için gerekli alt yapının bulunması gerekmektedir. Elektronik Toplantı Sisteminde yönetim kurulu toplantıları yapılmaktadır. Alt yapının sağlandığı hallerde ETS' nin uygunluğu denetim yapmaya yetkilendirilmiş şirket tarafından teknik rapor hazırlattırılıp tespit edilmesinin gerekliliği diğer şartlardan biridir. Elektronik ortamda oy kullanabilmek için ise, şirketin bu amaca özgülenmiş bir internet sitesine sahip olması, ortağın bu yolda istemde bulunması, elektronik ortam araçlarının etkin katılmaya elverişliliğinin bir teknik raporla ispatlanıp bu raporun tescil ve ilan edilmesi ve oy kullananların kimliklerinin saklanması TTK m.1527/3 hükmü uyarınca şarttır.

Toplantıda yapılan oylama da toplantıya katılanların oy çokluğu ile karar alınır. Ancak, oyların sayılması sonucunda oylar eşit çıkabilir. Oyların eşit olması durumunda, oylama konusu TTK m. 390/3 gereğince, toplantı ertelenir ve ertelenen toplantıda da eşitlik durumunun devam etmesi halinde ilgili öneri reddedilmiş sayılmaktadır. Üyeler bazen verecekleri oylarda çekimser kalabilir. Bu oylar olumlu oy sayılamayacağından, olumsuz oy sayılacağı düşünülse de geçersiz oy olarak da değerlendirilebilir.

Alınan kararların, üçüncü kişiler açısından hüküm ifade edebilmesi için, eğer gerekli durum söz konusuysa ilgili üçüncü kişilere tebliğ edilmesiyle ya da bazen ticaret siciline tescil ve ilan edilmeleriyle mümkündür. Bu yüzden, yönetim kurulunun almış olduğu karar, uygulamaya konmadığı, ilgili kişiye tebliğ edilmediği ya da tescil ve ilan edilmediği durumlarda, karar niteliği taşımayıp sadece şirket içi bir işlem niteliği taşır. Ancak belirtmek gerekir ki, yönetim kurulu başkanının veya vekilinin seçilmesi gibi bazı kararlar ayrıca uygulama gerekmeksizin kurucu etkiye sahiptirler.

Ayrıca toplantıda düzenin sağlanması ve sağlıklı şekilde toplantının yürütülmesi önemlidir. Bu nedenle toplantı düzenini bozan kişi toplantıdan çıkarılabilir. Ancak üyelerin toplantıya bizzat katılma yükümlülüklerinin bulunması

sebebiyle toplantıdan çıkarma en son çare olarak değerlendirilmeli, toplantı sırasında başkaca önlem alınabilirse o yöntemin uygulanması daha doğru olacaktır.

KAYNAKÇA

Kitaplar

AKDAĞ GÜNEY, Necla, Anonim Şirket Yönetim Kurulu, Güncelleştirilmiş 2. Baskı, İstanbul 2012, (Yönetim Kurulu).

AKDAĞ GÜNEY, Necla, Anonim Şirket Yönetim Kurulu Üyelerinin Hukuki Sorumluluğu, İstanbul 2010.

AKDAĞ, Güney, Necla, 6102 Sayılı Türk Ticaret Kanununa Göre Anonim Şirket Yönetim Kurulu, Güncelleştirilmiş 2. Baskı, İstanbul 2016.

AKIN, İrfan, Şirketler Topluluğu Sorumluluk Hukuku, Ankara 2014.

ALTAŞ, Soner, Türk Ticaret Kanununa Göre Anonim Şirketler, 9. Baskı, Ankara 2019.

ALTAY, Sıtkı Anlam, Anonim Ortaklıkta Yönetim Yetkilerinin Devrinin Sorumluluğa Etkileri, İstanbul 2012.

ARAL, Fahrettin/**AYRANCI**, Hasan, Borçlar Hukuku, Özel Borç İlişkileri, Ankara 2012.

ARSLANLI, Halil, Anonim Şirketin Organizasyonu ve Tahviller, C. II, İstanbul 1960.

AYAN, Özge, 6102 Sayılı Türk Ticaret Kanunu Çerçevesinde Anonim Şirket Yönetim Kurulu Üyelerinin Sadakat Yükümlülüğü ve Bu Yükümlülüğün İhlalinin Sonuçları, Ankara 2013.

AYHAN, Rıza/**ÇAĞLAR**, Hayrettin/**ÖZDAMAR**, Mehmet, Şirketler Hukuku Genel Esaslar, Ankara 2019.

BAHTİYAR, Mehmet, Ortaklıklar Hukuku, İstanbul 2019.

BİLGİLİ, Fatih/**DEMİRKAPI**, Ertan, Şirketler Hukuku, Bursa 2013.

BOCKLI, Peter, Die Unentziehbaren Kernkompetenzen des Verwaltungstrates, Zürich 1994.

BOCKLI, Peter, Schweizer Aktienrecht, Zürich/Basel/Genf 2004, (Aktienrecht).

BOCKLİ, Peter, Schweizer Aktienrecht, Zürich-Basel-Genf 2009, (2009).

BUHLER, Christoph B., Aktionarskontrolle auf der Führungsebene: Klamöglichkeiten bei mangelhaften Verwaltungstrasbeschlüssen , Entwicklungen im Gesellschaftsrecht X, Bern 2015.

BURGI, F. Wolfhart, Das Obligationenrecht, 5. Teil, Die Aktiengesellschaft, Zürich 1969.

ÇAMOĞLU, Ersin, Anonim Ortaklık Yönetim Kurulu Üyelerinin Hukuki Sorumluluğu, İstanbul 2007.

ÇEVİK, Orhan Nuri, Uygulamada Şirketler Hukuku, Ankara 2002.

DOĞAN, Beşir Fatih, 6102 Sayılı Yeni Türk Ticaret Kanununa Göre Anonim Şirket Yönetim Kurulunun Organizasyonu ve Yönetim Yetkisinin Devri, İstanbul 2011.

DOĞANAY, İsmail, Türk Ticaret Kanunu Şerhi, C. 1, İstanbul 2004.

DOMANIÇ, Hayri, Anonim Şirketler Hukuku ve Uygulanması TTK Şerhi II, İstanbul 1988, (Anonim Şirketler).

DURAL, Mustafa, Anonim Şirket Yönetim Kurulunun Toplantı ve Karar Yetersayıları, İsviçre Borçlar Kanununun İktibasının 80. Yılında İsviçre Borçlar Hukukuna Etkileri, İstanbul 2009.

EREN, Fikret, Borçlar Hukuku Genel Hükümleri, İstanbul 2001.

GEZMİŞ, Şeyma/**BAŞARAN**, Mustafa, Yeni Türk Ticaret Kanununa Göre Anonim Şirket Rehberi, Ankara 2013.

GÜNEY AKMAN, Necla, Anonim Şirket Yönetim Kurulu, İstanbul 2012.

HELVACI, Mehmet, Anonim Ortaklıkta Yönetim Kurulu Üyesinin Hukuki Sorumluluğu, 2. Bası, İstanbul 2001, (Sorumluluk).

HELVACI, Mehmet, Türk Ticaret Kanunu Tasarısı'nın Anonim Ortaklık Yönetim Kurulu (Organı) Konusunda Getirdiği Yenilikler, Avrupa Birliği Perspektifinden Türk Ticaret Kanunu Tasarısının Sermaye Piyasasına Etkileri Uluslararası Konferansı, Ankara 2010, (Yönetim Kurulu Konusunda Getirdiği Yenilikler).

İMREGÜN, Oğuz, Anonim Ortaklıklar, İstanbul 1974.

İMREGÜN, Oğuz, Anonim Ortaklıklarda Yönetim Kurulu Toplantı Ve Karar Yetersayıları ve Yönetim Kurulu Kararlarına Karşı Başvuru Yolları, Prof Dr. Hayri Domaniç' e 80. Yaş Günü Armağanı, C. I, İstanbul 2001.

KALENDER, Emre, Anonim Şirket Yönetim Kurulu Üyelerinin Bilgi Alma Hakkı, Ankara 2017.

KARAAHMETOĞLU, İsmail Özgün, 6102 sayılı Türk Ticaret Kanununa göre Limited Şirketin Temsili, Ankara 2014.

KARAHAN, Sami, Şirketler Hukuku, Konya 2012.

KENDİGELEN, Abuzer, Türk Ticaret Kanunu-Değişiklikler, Yenilikler, İlk Tespitler. İstanbul 2012.

KENDİGELEN, Abuzer, Yeni Türk Ticaret Kanunu, Değişiklikler, Yenilikler ve İlk Tespitler, İstanbul, 2011.

KIRCA, İsmail/**ŞEHİRALİ ÇELİK**, Feyzan Hayal/**MANAVGAT**, Çağlar, Anonim Şirketler Hukuku, C. 1, Ankara 2013.

KORTUNAY, Ayhan, Anonim Şirketlerde Yönetim Kurulu ve Üyelerin Bilgi Edinme Hakkı, İstanbul 2015.

KÖKSAL, Aytaç, Türk Ticaret Kanunu Tasarısı'nın 397 ila 406. Maddeleri Arasında Düzenlenen Denetçinin Anonim Ortaklığın Bir Organı Olup Olmadığı Sorunu, Prof. Dr. Fırat Öztan'a Armağan, C. I, Ankara 2010.

MOROĞLU, Erdoğan, Anonim Ortaklıkta Genel Kurul Kararlarının Hükümsüzlüğü, İstanbul 2012.

MOROĞLU, Erdoğan, Türk Ticaret Kanunu Tasarısı ile Yürürlük ve Uygulama Kanunu Tasarısı Taslağı, Değerlendirme ve Öneriler, 4. Bası, Ankara 2006.

OĞUZMAN, M. Kemal/**SELİÇİ**, Özer/**OKTAY ÖZDEMİR**, Saibe, Kişiler Hukuku, İstanbul 2012.

ÖZKORKUT, Korkut, Anonim Ortaklıklarda Yönetim Kurulu Kararlarının İptali, 1996.

ÖZTAN, Bilge, Medeni Hukuk Tüzel Kişilerinde Organ Kavramı ve Organın Fiillerinden Doğan Sorumluluk, Ankara 1970.

POROY, Reha/**TEKİNALP**, Ünal/**ÇAMOĞLU**, Ersin, Ortaklıklar Hukuku, C. I, İstanbul 2014, (Ortaklıklar Hukuku).

POROY, Reha/**TEKİNALP**, Ünal/**ÇAMOĞLU**, **Ersin**, Ortaklıklar ve Kooperatif Hukuku, İstanbul 2010.

PULAŞLI, Hasan Şirketler Hukuku Genel Esaslar, Ankara 2017.

PULAŞLI, Hasan, 6102 sayılı Türk Ticaret Kanununa Göre Şirketler Hukuku Şerhi, C. I, Ankara 2011, (Şirketler Hukuku Şerhi).

PULAŞLI, Hasan, Yeni Şirketler Hukuku Genel Esaslar, C. I, Ankara 2014.

PULAŞLI, Hasan, Türk Ticaret Kanuna Göre Anonim Şirketlerde Yöneticilerin Hukukî Sorumluluğu, Ali Naim İnan'a Armağan, Ankara 2009, (Hukuki Sorumluluk).

ROSS, Stephen A./ **WESTERFIELD**, Randolph W., Jeffrey Jaffe, Corporate Finance, Newyork 2013.

SEZGİN, Ayşegül, Yönetim Kurulu Üyesi ile Anonim Ortaklık Tüzel Kişisi Arasındaki Hukuki İlişkinin Niteliği, Doç. Dr. Mehmet Somer' in Anısına Armağan, İstanbul 2006.

ŞENER, Oruç Hami, Teorik ve Uygulamalı Ortaklıklar Hukuku Ders Kitabı, Ankara 2019.

TEKİL, Fahiman, Şirketler Hukuku, C. 2, İstanbul, 1976.

TEKİNALP, Ünal, Sermaye Ortaklarının Yeni Hukuku, Anonim ve Limited Ortaklıklar, Tek Kişi Ortaklığı, Ortaklıklar Topluluğu, Birleşme, Bölünme, Tür Değiştirme, İstanbul 2015, (Sermaye Ortakları).

TEKİNALP, Ünal, Tek Pay Sahipli Anonim Ortaklık, İstanbul 2011, (Tek Pay Sahipli Ortaklık).

TEKİNALP, Ünal, Yeni Anonim ve Limited Ortaklıklar Hukuku ile Tek Kişi Ortaklığının Esasları, İstanbul 2013, (Yeni Ortaklıklar Hukuku).

TEOAMAN, Ömer, Anonim Ortaklıkta Yönetim Kurulunun Toplantı Yapmaksızın Karar Alması, Prof. Dr. M. Kemal Oğuzman'ın Anısına Armağan, İstanbul 2000.

TEOMAN, Ömer, Tüm Makalelerim, Türk Ticaret Kanun Tasarısı'nın Anonim Ortaklık Yönetim Kuruluna İlişkin Bazı Hükümlerinin Değerlendirilmesi, C. III, İstanbul 2002 – 2010.

TEOMAN, Ömer, Yaşayan Ticaret Hukuku, Hukuki Mütalaalar, C. I, İstanbul 1997.

ÜÇİŞİK, Güzin/**ÇELİK**, Aydın, Anonim Ortaklıklar Hukuku, C. 1, Ankara, 2013.

YÜCE, Alber Aydın, Anonim Şirketlerde Yönetim Kurulu Kararlarının Butlanı, Ankara 2018.

Süreli Yayınlar

AKDAĞ GÜNEY, Necla, Anonim Şirketlerde Azledilen Yöneticilerin Tazminat Hakları, Ankara üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. 57, S. 1, 2008.

AKSOY, Mehmet Ali, Türk Kurumsal Yönetim Düzenlemeleri Kapsamında Anonim Şirket Yönetim Kurulu, Gazi ÜHFD, C. XVII, S. 1-2, 2013, s. 45-76.

ARI, Zekerriyya, Türk Ticaret Kanunu Tasarısının Elektronik Ortama İlişkin Hükümü (Tasarı m. 1527) ve Sanal Genel Kurul, Erzincan Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. XIII, S: 3-4, Aralık 2009

AYDIN, Alihan, Anonim Ortaklık Ana Sözleşmesinde Yönetim Kurulu Üye Sayısının Belirlenmesi, İUHFM, C. 71, 2013, s. 25.

BAHTİYAR, Mehmet, Türk Ticaret Kanunu Tasarısının Dili İle Bazı Hükümlerinin Değerlendirilmesi, Türkiye Barolar Birliği Dergisi, S. 61, 2005.

CEREN, Su, Anonim Ortaklık Yönetim Kurulu Kararlarına Karşı Başvuru Yolları", Yeditepe Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. 2, S. 2, 2005.

COŞTAN, Hülya, Yönetim Kurulunun Karar Alma Usulleri, Oy Hakkı, Yetersayılar Ve Toplantı Talep Hakkı, BATİDER, C. XXVIII, S. 3, 2012.

DEMİR, Koray, Kooptasyon Uygulamasında Yeni Bir Perspektif Mümkün Mü?, İÜHFİM, C. LXXV, S. 1, 2017, s. 315-334.

ERCOŞKUN, Şenol, Kübra, Anonim Şirketlerde Yönetim Kurulu Toplantıları, Prof. Dr. Nur Centel'e Armağan, Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi, Özel Sayı, İstanbul 2013.

GÜRPINAR, Bünyamin, Prof. Dr. Nur CENTEL' e Armağan, Anonim Şirket Yönetim Kurulu Toplantılarının Şekli ve Elektronik Toplantı Sistemi, Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırma Dergisi, C. 19, S. 2.

KARASU, Rauf, Anonim Şirket Yönetim Kurulunda Belirli Grupların Temsil Edilme Hakkı, Ticaret ve Fikri Mülkiyet Dergisi, 2016/1, s.31-40.

KAREGE, Özge, Yeni Türk Ticaret Kanunu Çerçevesinde Yönetim Kurulu Üyeliğine Seçilme Koşulları, Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. XVI, 2012.

KAYHAN, Mustafa, Anonim Şirketlerde Yönetim Kurulu ve Limited Şirketlerde Müdürler Kurulu Toplantılarının Elektronik Ortamda Yapılması, LEBİB Yalkın Dergisi, Şubat 2021, S. 206.

KAYAR, İsmail, Yeni TTK' ya Göre Anonim Şirkette Sermaye Kaybı ve Borca Batıklığın Tespiti ve Sonuçları, Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi, Özel Sayı, C. 18, S. 2, İstanbul 2012.

KIRCA, İsmail, Anonim Şirketlerde Tüzel Kişilerin Yönetim Kurulu Üyeliği, C. XXVIII, BATİDER, 2018, (Anonim Şirketlerde Tüzel Kişilerin Yönetim Kurulu Üyeliği).

MANAVGAT, Çağlar, Türk Ticaret Kanunu Tasarısının Sermaye Piyasasını Etkileyen Yönleri, Yeditepe Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. II, S. 1, 2005.

ÖÇAL, Akar, Huzur Hakkı, BATİDER C.IV, S: 4, 1968, s. 615-619.

PULAŞLI, Hasan, Yeni Türk Ticaret Kanununa Göre Yönetim Kurulu Üyelerinin Bilgi Alma ve İnceleme Hakkı, Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Derneği, C.1 8, S. 2, 2012.

REİSOĞLU, Seza, 6102 sayılı Türk Ticaret kanununun Anonim Şirketlere İlişkin Başlıca Yeni ve Farklı Düzenlemeleri, Bankacılar Dergisi, Aralık 2011, S: 79.

SOYKAN, İsmail Cem, Türk Ticaret Kanunu'nda ve Türk Ticaret Kanunu Tasarısı'nda Anonim Şirketin Yönetimi ve Temsili, 2010, Legal Hukuk Dergisi, S. 91, s. 2361-2412.

TEOMAN, Ömer, Anonim Ortaklıkta Pay Sahibinin Bilgi Alma Hakkı Üstüne, İktisat ve Maliye, C. XVIII, S. 1, İstanbul 1971, (Bilgi Alma).

TEOMAN, Ömer, Anonim Ortaklık Yönetim Kurulu Üyelerinin Müzakerelere Katılma Yasağına (TTK 332) Aykırılığın Yaptırımı Nedir?, BATIDER, C. XXVI, S: 4, 2010, s. 5-14.

TURANLI, Hüsnü, Yeni Türk Ticaret Kanunu Işığında Anonim Şirket Yönetim Kurulu Kararlarının Hükümsüzlüğü, Gazi ÜHFD, C. XVII, S. 1-2, 2013.

TÜSİAD, Yönetim Kurulları için Kurumsal Yönetim Prensipleri, İstanbul 2010, Yayın N. 2010/06-502.

YANLI, Veliye, Anonim Şirketlerde İmza Yetkilileri Sadece Yönetim Kurulu Tarafından mı Atanabilir?, Ersin Çamoğlu'na Armağan, İÜHFM, C. LXXI, 2013, S. 2, s. 439-448.

YARALI, Levent, Anonim Şirket Yönetim Kurulu Üye Sayısı, Yaklaşım Dergisi, Ekim 2012.

YENİSEY DOĞAN, Kübra, Anonim Şirket Yönetim Kurulu Üyeliği ve İş Sözleşmesi, İÜHFM, C. 1, 2016, s. 313 - 336.

<https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/315159>.

<https://www.hukukmedeniyeti.org/karar/119220>.

<https://www.hukukmedeniyeti.org/karar/119220>.